

בנק ירושלים

בנקאות חשלימה

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 30 בספטמבר 2020

א.	דוח הדירקטוריון וההנהלה	6
ב.	הצהרה לגבי גילוי	67
ג.	תמצית דוחות כספיים מאוחדים ביניים	69
ד.	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ	70
ה.	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם ונספחים לדוח הרבעוני	148
ו.	אינדקס ומילון מונחים	155

דוח הדירקטוריון וההנהלה - תוכן עניינים

1	<u>סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה</u>	6
1.1	<u>מידע צופה פני עתיד</u>	6
1.2	<u>תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו</u>	6
1.3	<u>תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית</u>	7
1.4	<u>מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן</u>	8
1.5	<u>תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם</u>	10
1.6	<u>נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן</u>	11
2	<u>הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי</u>	15
2.1	<u>מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים</u>	15
2.2	<u>התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר</u>	18
2.3	<u>המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף</u>	25
2.4	<u>תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים</u>	32
2.5	<u>חברות מוחזקות עיקריות</u>	35
3	<u>סקירת הסיכונים</u>	36
3.1	<u>סיכון האשראי</u>	36
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:	
38	<u>חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי</u>	38
39	<u>סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים</u>	39
40	<u>פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים</u>	40
41	<u>הלוואות לדיר בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314</u>	41
42	<u>שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור</u>	42
43	<u>הערכת ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה</u>	43
44	<u>סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק</u>	44
48	<u>התפתחות ביצועי האשראי לדיר ומדדי ביצוע עיקריים</u>	48
56	<u>חשיפות עיקריות למדינות זרות על בסיס מאוחד</u>	56
57	<u>חשיפות אשראי למוסדות פיננסים זרים</u>	57
3.2	<u>סיכון שוק</u>	57
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:	
59	<u>מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות</u>	59
59	<u>חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית</u>	59
3.3	<u>סיכון נזילות ומימון</u>	61
3.4	<u>סיכונים אחרים</u>	63
3.5	<u>השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי</u>	64
4	<u>מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים</u>	65
4.1	<u>מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים</u>	65
4.2	<u>בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי</u>	65
151	<u>נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית</u>	151

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון והנהלה

8	טבלה 1 - מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
10	טבלה 2 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק
15	טבלה 3א - נתוני דחיית תשלומי אשראי במערכת הבנקאית לתקופה
16	טבלה 3ב - סטטוס דחיית תשלומי הלוואה במערכת הבנקאית לתקופה
17	טבלה 4 - תחזית מאקרו של בנק ישראל
18	טבלה 5 - תמצית דוח רווח והפסד
20	טבלה 6 - הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן
21	טבלה 7 - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית
21	טבלה 8 - התפלגות הכנסות ריבית נטו לפי מגזרי פעילות
21	טבלה 9 - פערי הריבית בין נכסים כספיים והתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים
22	טבלה 10 - היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי ההצמדה השונים
23	טבלה 11 - הוצאות בגין הפסדי אשראי
25	טבלה 12 - התפתחות תיק ניירות ערך
25	טבלה 13 - התפתחות תיק האשראי
26	טבלה 14 - הרכב פיקדונות הציבור
26	טבלה 15 - התפתחות באגרות החוב ובכתבי ההתחייבויות הנדחים
28	טבלה 16 - יחס הלימות הון
29	טבלה 17 - ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים בהון הבנק ובנכסי הסיכון
29	טבלה 18 - התפתחות ההון
30	טבלה 19 - הון רובד 2
30	טבלה 20 - יחס מינוף
31	טבלה 21 - פירוט בגין חלוקת דיבידנדים בתקופת הדוח
33	טבלה 22 - מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים
38	טבלה 23 - פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
39	טבלה 24 - סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים
40	טבלה 25 - פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגמים
41	טבלה 26 - פרטים על הלוואות לדיור בפיגור
42	טבלה 27 - פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור
43	טבלה 28 - שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים
44	טבלה 29 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
47	טבלה 30 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים
48	טבלה 31 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור (ללא קבוצות רכישה)

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון והנהלה (המשך)

50	טבלה 32 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר שנמכר
51	טבלה 33 - יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
52	טבלה 34 - התפלגות יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
53	טבלה 35 - פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
53	טבלה 36 - יתרות ממוצעות של סיכון אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) ללקוחות עו"ש פעילים
53	טבלה 37 - התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות טולו ומדדי ביצוע עיקריים
56	טבלה 38 - חשיפות עיקריות למדינות זרות
57	טבלה 39 - חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
58	טבלה 40 - אומדן VaR
59	טבלה 41 - שווי הוגן מתואם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו
59	טבלה 42 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מתואם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
59	טבלה 43 - השפעת תרחישים של שינויים בלתי צפויים בריבית
60	טבלה 44 - מגבלות שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה
60	טבלה 45 - ריכוז בסיסי הצמדה
61	טבלה 46 - נתונים אודות ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן
61	טבלה 47 - נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע
62	טבלה 48 - יחס כיסוי סילוח
64	טבלה 49 - ריכוז השפעת גורמי הסיכון

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 בספטמבר 2020

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 19 בנובמבר 2020, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו ליום 30 בספטמבר 2020. הדוחות ערוכים על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות אלו הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2019. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של 2019.

פרק 1 – סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: אופי התפתחות מגפת הקורונה והאופן בו תחלטה, ממשלת ישראל ויתר מדינות העולם, להתמודד מולה, שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גרמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

1. מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
2. השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
3. יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
4. תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
5. התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק, לרבות בשל התפרצות והתפשטות מגפת הקורונה.
6. תוצאות אפשרויות של הליכים משפטיים.
7. שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

1.2 תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג-1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה במסגרת [דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים](#).

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רישיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקריית שדה התעופה (אירופורט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדוח הבנק פועל באמצעות 19 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ, לפרטים אודות עדכון פריסת הרשת ראה בפרק שינויים עיקריים בתקופה המדווחת בדוחות הכספיים לשנת 2019. הבנק מתמחה במתן פתרון בנקאי משלים ללקוחות כל הבנקים וללא קשר למיקום בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

לתיאור מגזרי הפעילות בהם פועל הבנק ראה להלן בפרק [תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים](#).

1.3 תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית

לבנק תכנית אסטרטגית אשר במרכזה צמיחה מבוקרת והצעת שירותי בנקאות משלימה ללקוחות כל הבנקים תוך מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני וליווי בנייה. התוכנית האסטרטגית עודכנה בחודש דצמבר 2018 על-ידי דירקטוריון הבנק (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית"). התוכנית גובשה תוך התייחסות למכלול השינויים בסביבה העסקית והתחרותית בה פועל הבנק. סביבה אשר מושפעת משינויים בהרגלי הצרכן, שינויים טכנולוגיים מואצים, שינויים רגולטורים (כגון חוק נתוני אשראי) ורפורמות מבניות מתוכננות (ובראשן בנקאות פתוחה). הבנק התאים את התוכנית האסטרטגית לשינויים אלה ורואה בהם אתגר לצד הזדמנות לפיתוח אפשרויות עסקיות חדשות. תכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית וניהול הסיכונים של הבנק. הבנק מוודא כי הוא עומד בפרופיל הסיכון שקבע לעצמו, תוך מעקב וניהול של יחס הלימות ההון, יחס הנזילות ובחינה שוטפת של תמהיל תיק האשראי ואיכותו. לפרטים והרחבה אודות התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה בפרק תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית בדוחות הכספיים לשנת 2019.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

לעניין השפעת התפשטות נגיף הקורונה על אסטרטגיית הבנק ראה [פרק 1.6 בדבר אירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן](#).

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

1.4 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

טבלה 1 - מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום						
30/06/2019	30/09/2019	31/12/2019	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	
מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):						
12.5%	5.4%	17.8%	6.6%	5.0%	2.5%	תשואת הרווח הנקי להון עצמי ⁽¹⁾ ⁽²⁾
13.1%	3.7%	17.3%	7.2%	4.5%	3.1%	תשואת הרווח הכולל להון עצמי ⁽¹⁾ ⁽²⁾
0.82%	0.36%	1.11%	0.43%	0.33%	0.17%	תשואה לנכסים ממוצעים
10.2%	10.1%	10.4%	10.3%	10.1%	10.1%	יחס הון עצמי רובד 1
6.3%	6.3%	6.2%	6.3%	6.1%	6.2%	יחס המינוף
305%	261%	241%	248%	288%	259%	יחס כיסוי הנזילות
1.10%	1.00%	1.20%	1.20%	0.90%	0.90%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽³⁾
63.9%	77.9%	63.5%	57.0%	71.4%	73.8%	יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)
מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):						
0.41%	0.42%	0.07%	1.91%	0.69%	0.90%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.03%	1.04%	1.05%	1.45%	1.50%	1.66%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
						שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור ל 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
1.59%	1.64%	1.48%	1.74%	1.72%	1.59%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
0.31%	0.31%	0.25%	0.27%	0.30%	0.23%	
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח:						
27.5	12.2	39.6	15.6	12.0	6.2	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ⁽¹⁾ ⁽²⁾
28.2	8.5	38.4	16.9	10.9	7.6	סך הרווח הכולל ⁽¹⁾ ⁽²⁾
106.2	99.4	116.4	104.9	105.4	106.1	הכנסות ריבית, נטו ⁽²⁾
10.9	11.4	1.8	51.2	19.1	25.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
41.6	34.7	61.5	71.0	29.4	27.8	הכנסות שאינן מריבית
25.2	30.7	23.0	23.8	21.6	24.8	מזה: עמלות
94.5	104.5	112.9	100.2	96.2	98.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
41.9	44.2	52.2	42.8	46.3	43.7	מזה: משכורות והוצאות נלוות
רווח נקי למניה רגילה לשנת הדיווח:						
0.39	0.18	0.57	0.22	0.17	0.09	רווח בסיסי ומדולל
נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח:						
13,486.7	13,693.0	14,298.1	14,466.6	15,082.0	14,854.0	סך כל הנכסים
2,253.2	2,304.4	3,054.8	2,729.4	3,112.2	2,813.4	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
394.3	320.1	345.9	532.0	495.8	464.6	ניירות ערך
10,546.3	10,779.4	10,619.8	10,780.3	11,048.7	11,155.8	אשראי לציבור, נטו
12,560.1	12,766.2	13,336.6	13,500.0	14,104.5	13,868.9	סך כל ההתחייבויות
45.8	102.1	112.0	110.2	80.5	89.4	מזה: פיקדונות מבנקים
10,623.4	10,870.3	10,887.6	11,429.4	11,979.6	11,786.0	פיקדונות מהציבור
0.9	1.7	0.4	0.1	1.6	-	פיקדונות הממשלה
1,725.0	1,611.4	2,133.1	1,661.5	1,756.0	1,724.5	אגירות חוב וכתבי התחייבות נדחים
926.6	926.8	961.5	966.6	977.5	985.1	הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30/06/2019	30/09/2019	31/12/2019	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020
נתונים נוספים:					
804.8	819.7	859.1	689.7	740.5	661.8
מחיר מניה (באגורות)					
4.3	11.8	5.2	16.7	-	-
דיבידנד למניה (באגורות)					
585	581	588	585	588	577
מספר משרות ממוצע					
0.79%	0.74%	0.84%	0.73%	0.71%	0.71%
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים					
0.19%	0.23%	0.17%	0.17%	0.15%	0.17%
יחס עמלות לנכסים ממוצעים					

⁽¹⁾ לפרטים אודות השפעת הגידול בהפרשה הקבוצתית ראה להלן [בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#) ובפרק [התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות](#)

[וברוח כולל אחר.](#)

⁽²⁾ לפרטים אודות הכנסות ממכירת תיק אשראי ראה להלן [בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#) ובפרק [התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל](#)

[אחר.](#)

⁽³⁾ הסכום של הכנסות הריבית נטו ושל ההכנסות שאינן מריבית ביחס לסך הנכסים המאזניים המניבים הממוצעים.

1.5 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים.

בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה להלן [בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם](#).
 - **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.
- במהלך תקופת הדוח פרץ בעולם ובארץ משבר הקורונה. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים הבנק. בדומה למערכת הבנקאית זיהה הבנק בעקבות ההתפתחות בסיכון הפנדמיה בין היתר, את הסיכונים המתעצמים הבאים: סיכון ההמשכיות העסקית, סיכונים האשראי, סיכונים השוק והנזילות, סיכון המודלים והסיכונים התפעוליים לרבות סיכונים סייבר ואבטחת מידע וסיכונים מעילות והונאות. בשלב זה קיימת אי וודאות לגבי משך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. הבנק נערך למגפה עם הגעת הידיעות על התפשטות הנגיף וממשיך לקיים מעקב אחר התפתחות הסיכונים וניהולם. לפרטים נוספים על משבר הקורונה ראה בהמשך.
- טבלה 2 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק כולל סיכונים המשבר והפנדמיה:

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה. התפשטות נגיף הקורונה מביאה להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק ועשויות להיות לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית ובתחום מימון פרויקטים בנדל"ן, כולל עלייה בסיכון המודלים על בסיסם נקבע דירוגי הלווים. בעת עריכת הדוחות הכספיים קיימת הקפאת תשלומים נרחבת באשראי למגזר משקי הבית (לדירוג ואחר). כמו כן, להורדת הריבית וקישור פוטנציאלי בהיקפי פעילות הבנק, עשויה להיות השפעה על קישור בהכנסות המימון העתידיות של הבנק.
סיכונים תפעוליים	האתגר לנהל את הסיכון ולהמשיך בביצוע פעולות למרות שייתכן שתהיה מצבת עובדים נמוכה וקושי בהגעה למקום העבודה במקרה של התפשטות חוזרת של הנגיף. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל בתקופת הדוח מעבר משמעותי של עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק. גורמים שונים עשויים לנצל את המצב המשברי לביצוע מעילה או הונאה.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק. בתקופת משבר קיימת עלייה בחשיפה לסיכון בגלל גורמים עוינים אשר עשויים לנצל את המשבר לביצוע תקיפות סייבר וניסיונות הונאות סייבר (למשל פישנינג).
סיכון מודל עסקי	איומים אשר יכולים לנבוע להחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים כולל שינויים טכנולוגיים. משבר הקורונה עלול להקשות על יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבדות.
סיכון ציוד	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, הפסד פיננסי כתוצאה מהתממשות הסיכון ההתנהגותי (Conduct Risk) ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.

לפירוט נוסף אודות תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם ראה עמוד 17 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019, בדוח על הסיכונים בדבר 3 לשנת 2019 ובטבלת גורמי הסיכון בפרק

3.5.

1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן

1. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 חלה החמרה בהתפשטות מגפת הקורונה בישראל בפרט וברחבי העולם בכלל. בישראל הוכרז סגר כללי למשך כחודש מאמצע חודש ספטמבר, אשר לאחריו הוחל בחזרה הדרגתית לפעילות המשק. צעדי ההתגוננות שננקטים על-ידי ממשלות לרבות בעולם ובישראל כוללים בין היתר את המעבר בין מדינות, להחיל אמצעי בידוד, צמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. התפשטות הנגיף מביאה להרעה כלכלית מהותית בפעילות המשק גם בישראל אליה חשופה פעילות הבנק ויש לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית ובתחום מימון פרויקטים בנדל"ן. להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, עשויות להיות השפעות גם על קיטון בהכנסות המימון העתידיות של הבנק.

גם בחלוף שמונה חודשים מהתפרצות המגיפה בישראל, לא ניתן להעריך את היקף והשלכות התפשטות הנגיף בעתיד, או את התגובות הנוספות של הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשק ומשכן והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. כמו כן לא ניתן לאמוד ולכמת את משך האירוע ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו.

לפרטים נוספים אודות השפעת התפשטות נגיף הקורונה על הסביבה הכלכלית ראה להלן [פרק 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים](#).

הנהלת הבנק ממשיכה לקיים מעקב אחר התפתחות המשבר וההשלכות הפיננסיות והעסקיות בגינו ובוחנת את התאמת האסטרטגיה העסקית נוכח האירועים. הוגדר ניטור ומעקב הדוק בתחומי הפעילות השונים של הבנק. באופן שוטף, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות האירוע ולהשפעותיו על מכלול הסיכונים ועל פעילות הבנק. כמו כן, הנהלת הבנק מדווחת באופן שוטף לדירקטוריון הבנק וועדותיו אודות צעדיה בניהול האירוע בתחומים המפורטים להלן.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית, ממשיך הבנק לנקוט בשורה של תהליכים ואמצעים המבטיחים רציפות תפעול הבנק ומתן שירות ללקוחות ובכללם עבודה מרוחק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, וייצוא רציפות תפקודית מול הספקים המהותיים עימם עובד הבנק, טיפול בעובדים וניהול המשאב האנושי של הבנק והסעת משאבים לטובת שירות לקוחות. הנהלת הבנק פועלת תוך שמירה על בריאותם וביטחונם של עובדי הבנק ולקוחותיו, בשים לב להוראות בנק ישראל והוראות משרדי הממשלה הרלוונטיים במטרה להמשיך לשרת את לקוחותיו ולהגן על חוסנו של הבנק. כמו כן במסגרת הפעולות להבטחת הרציפות התפעולית של הבנק ובשל המגבלות שהוטלו, חלק ניכר מעובדי הבנק החלו, כבר מחודש מרץ 2020, לעבוד (לפחות באופן חלקי) מבתיהם. בנוסף, חלק קטן מעובדי הבנק יצאו לחופשה בתשלום בתקופה האמורה.

בראי הזינוק החד בשיעור הבלתי מועסקים והאי ודאות לגבי מועד חזרתם לעבודה, ובהתחשב בפגיעה הקשה בסקטורים בענפי השירותים, ובצורך לנהל את סיכון האשראי הנובע מכך, החליטה הנהלת הבנק על שורה של צעדים לניטור מוגבר של מצבם הפיננסי של מבקשי אשראי חדש ובעלי אשראי קיים, ואף החליטה לצמצם באופן מהותי את השיווק היזום של אשראי צרכני ברבעונים האחרונים.

גם בתחום סיכויי השוק החליטה הנהלת הבנק צעדים על הקטנה מדודה של היקף הסיכון שנוטל הבנק לנוכח האי ודאות הכלכלית והתנודתיות המשמעותית בשוקי ההון.

לעניין הערכת השפעת גורמי הסיכון על עסקי הבנק, לרבות על רקע התפשטות נגיף הקורונה, ראה [פרק 1.5 ופרק 3](#).

לאור הנסיבות המיוחדות והסגר (השני) שהוטל על המשק במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020, אשר מחד גרמו לכך שהמשק פועל בכוח אדם מצומצם שלא מאפשר לבצע את כל המטלות הרגולטוריות הקיימות במועדים הקבועים לכך, ומאידך לא אפשרו הגעה פיזית של אנשים לצורך ביצוע מטלות רגולטוריות, האריכו רגולטורים שונים חלק מההקלות על הפעילות הבנקאית ודחיות של מועדים שנקבעו ליישום הוראות קודמות. בפרט ניתן לציין את הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. לעניין זה יצוין, כי ביום 31 במרץ 2020 הכריז הפיקוח על הבנקים על הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישות ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. ביום 16 בספטמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה ואף התגברותו והלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, הוחלט להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, החל מיום 31 במרץ 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.8% ו-12.3% בהתאמה (במקום 9.8% ו-13.3% לפני הוראת השעה). כמו כן, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישה עצמית של מניות, על

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

רקע המשבר האמור. לפרטים נוספים אודות הון והלימות ההון של הבנק ראה להלן בפרק [הון והלימות הון](#) ובדוח על הסיכונים לשנת 2019 וליום 30 בספטמבר 2020. לפרטים נוספים אודות הוראות פיקוח ויזמות חקיקה בשל התפשטות נגיף הקורונה [ראה בביאור 17 לדוחות הכספיים](#).

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, במטרה להקל על הלקוחות, פרסם בנק ישראל מתווה מוסכם עם המערכת הבנקאית, לדחייה ופריסת תשלומים. כמו כן מתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. [לפרטים נוספים ראה פרק 3.1 – שינויים בתנאי חובות במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה](#) וסעיף 2 [לביאור 17](#), בקשר עם מתווה ההקלות ללקוחות.

ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת האשראי לדיר אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-2,089 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדיר עמד על סך של כ-104.1 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-151 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר עמד על סך של כ-24.0 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי המסחרי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-251 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי מסחרי עמד על סך של כ-13.6 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה להלן בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה [בפרק 3 – סקירת הסיכונים](#).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-95.4 מיליוני ש"ח, גידול של 172% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מתוכם כ-62.1 מיליוני ש"ח נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה (בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר סך של 55.9 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיר כ-6.2 מיליוני ש"ח).

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

2. הצעת הבנק לרכישת בנק מוניציפל בע"מ – לאחר שביום 27 במרץ 2018 הגיש הבנק בקשה לדירקטוריון מוניציפל בנק בע"מ (לשעבר בנק דקסיה ישראל בע"מ – להלן: "מוניציפל") להיכנס למשא ומתן בדבר רכישה של 100% ממניות מוניציפל ע"י הבנק, ובנק מוניציפל דחה את הצעת הבנק, על שיפריה במהלך התקופה ובחר לאשר את הצעתו של בנק דיסקונט לישראל בע"מ, החלטה שאושרה גם על-ידי רשות התחרות, ביום 25 בפברואר, 2020 מפי בית הדין לתחרות פסק דין אשר סילק את הערר שהגיש הבנק נגד הממונה על התחרות, על הסף. פרטים נוספים לגבי הצעות המיזוג, ההתכתבויות בין הבנק למוניציפל והחלטות הממונה על התחרות ובתי הדין הנכבד ניתן למצוא בביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2018 ובביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2019 ובדיווחים המידיים שדיווח הבנק בנושא בשנת 2019 ו-2020 (אסמכתאות 01-2019-022930, 01-2019-032008, 01-2019-059092, 01-2019-065728, 01-2019-077680, 01-2019-084856, 01-2019-092905, 01-2019-098842, 01-2019-01-019524, 01-2020-023553, 01-2020-105102, 01-2019-102915, 01-2020-099600).

ביום 16 באפריל, 2020, הבנק ערער לבית המשפט העליון על החלטת בית הדין לתחרות מיום 25 בפברואר, 2020 (כמפורט לעיל), בו מבקש הבנק לבטל את פסק הדין ולהורות לבית הדין לדון בערר לגופו, וזאת מכיוון שלגישת הבנק שגה בית הדין כשקבע כי הבנק איננו עומד בתנאים הנדרשים ממנו, בשלב מקדמי זה של ההליך, לצורך דיון בערר. לפרטים נוספים אודות הגשת הערעור ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 16 באפריל, 2020 וביום 26 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 01-2020-038727 ו-01-2020-019524 בהתאמה). מועד הדיון בערר נקבע ליום 8 במרץ, 2021.

3. ביום 11 במרץ 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיר שסכמו הכולל כ-432 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיר שהועמדו על ידי הבנק ("תיק הלוואות"). יתרת 20% מתיק

ההלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק ההלוואות תהייה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק ההלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות חלק תיק ההלוואות שנותר בבעלותו. הבנק רשם בספריו, במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-51.7 מיליוני ש"ח (מס' אסמכתא 2020-01-027600).

4. ביום 30 במרץ, 2020, אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב שהונפקו לציבור על-ידי חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. סדרות תעודות ההתחייבות נשוא התכנית הינן ט', י"ג ו-ט"ו. תוקף התכנית היה עד ליום 30 ביוני, 2020. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 30 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-032541). הבנק לא מימש את התוכנית בשל חוסר כדאיות כלכלית והתוכנית פקעה.

5. ביום 16 באפריל 2020 התקשרה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ עם משקיעים מסווגים, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), תשס"ז-2007 בדבר הנפקה פרטית בדרך של הרחבת סדרה ט"ו בהיקף של 157,480,315 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב של החברה (להלן "אגרות החוב"), במחיר של 95.25 ש"ח לכל 100 ש"ח ערך נקוב של אגרות החוב, ובתמורה כוללת (ברוטו) בסך של 150 מיליוני ש"ח. לאחר השלמת ההקצאה הפרטית כאמור עומדת סדרת אגרות החוב (סדרה טו') על סך כולל של 557,627,315 ש"ח ערך נקוב. תנאיהן של אגרות החוב שתוקצו במסגרת ההקצאה הפרטית יהיו זהים לכל דבר ועניין, לתנאיהן של אגרות החוב כפי שתוארו בדוח הצעת המדף ובתשקיף המדף והן תהווה, החל ממועד רישומן למסחר, סדרה אחת לכל דבר ועניין ביחד עם אגרות החוב (סדרה טו') שבמחזור שהנפיקה החברה כאמור. אגרות החוב המונפקות במסגרת ההנפקה הפרטית יהיו זכאיות לתשלומי ריבית החל מתשלום הריבית שיחול ביום 31 בדצמבר, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-034861).

6. ביום 19 באפריל 2020, לצורך ביצוע ההרחבה של סדרה ט"ו כמפורט לעיל, אישרו חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA' לאגרות חוב בהיקף של עד 160 מיליוני ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות הרחבת סדרה ט"ו באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 באפריל, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-039285), חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות הרחבת סדרה טו') בהיקף של עד 160 מיליון ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 באפריל, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-039291). ביום 7 במאי 2020, אישרה חברת הדירוג מעלות S&P את דירוגיה לבנק ולחברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 במאי, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-045297).

7. ביום 6 במאי אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק מתן תגמול משתנה לנושאי המשרה בבנק לשנת 2019. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 6 במאי, 2020 וביום 11 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-027600 ו-2020-01-023553 בהתאמה).

8. ביום 25 במאי, 2020 עדכן הבנק כי מו"מ למכירת נכס נדל"ן בירושלים, אשר דווח על מגעים למכירתו ביום 26 במרץ, 2020 (ראה אסמכתא מס' 2020-01-030363), לא צלח.

9. ביום 7 ביוני, 2020, הותירה חברת הדירוג מידרוג את דירוג האשראי של הבנק על כנו (דירוג להערכת איתנות פיננסית של הבנק ברמה a2.il; דירוג פיקדונות לז"א ואג"ח ברמה Aa3.il; דירוג כתבי התחייבות נדחים – הון משני תחתון – ברמה A1.il; כתבי התחייבות נדחים – הון רובד 2 – ברמה A3.il(hyb) ופיקדונות לז"ק ברמה P-1.il עם אופק דירוג יציב.

10. ביום 16 ביוני, 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את השלמת ביצוע הסדר הפשרה בתובענה שעניינה היה ביטול הטבות בעמלות עו"ש אשר נגבו מלקוחות. ראה ביאור מס' 26(ב)3 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (עמוד 157) ולדיווח מיידי מיום 6 באוגוסט, 2017 (מס' אסמכתא 2017-01-080442) ולדיווח מיום 18 ביוני, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-063627).

11. ביום 17 באוגוסט, 2020 התפטר מר עוזי לוי מתפקידו כדירקטור בלתי תלוי בבנק. התפטרותו של מר לוי נבעה מנסיבות שאינן תלויות בבנק (מונה לתפקיד בכיר בתאגיד ביטוח). פרטים נוספים בדיווח הבנק מיום 17 באוגוסט, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-080095).

12. ביום 30 בספטמבר 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ- 230 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק הלוואות"). יתרת 20% מתיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק הלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנותר בבעלותו. הבנק צפוי לרשום בספריו, במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-14 מיליוני ש"ח (מס' אסמכתא 097897-01-2020).

13. ביום 25 באוקטובר, 2020 על רקע ובעקבות המשבר העולמי אשר נגרם בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, והשפעתו על פעילות הבנק, הוחלט על יישום תכנית התייעלות בבנק, במטרה לצמצם את הוצאות הבנק, ובכלל זה עלויות השכר. תכנית ההתייעלות תכלול, בין היתר, הקפאה של שכר והטבות לעובדים, צמצום פעילות רווחה, ניווד, פרישה מוקדמת וצמצומי תקנים. ההקפאה האמורה תשוב ותיבחן בתום הרבעון הראשון של שנת 2021. בנוסף, הסכימו חברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון, להפחתה של 4% משכרם, עד למועד בו תיבחן ההקפאה האמורה כמפורט להלן (להלן: "סכומי ההפחתה"). הבנק צופה ומעריך כי העלות של הפרישה המוקדמת, עד סוף שנת 2021 תהיה בסכום של בין 2.8 מיליון ש"ח ל-10 מיליון ש"ח. (מס' אסמכתא 106615-01-2020).

פרק 2 - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות בכלכלה העולמית

ברבעון השלישי של שנת 2020 חלה התאוששות בפעילות הכלכלית במרבית המדינות המפותחות בעולם, בהובלת ארה"ב וסין, על רקע הסרה הדרגתית של ההגבלות שהוטלו מאז פרוץ המגפה. מדדי מנהלי הרכש חזרו להצביע על התרחבות בפעילות העסקית, הן בתעשייה והן בענפי השירותים. קרן המטבע עדינה גם היא כלפי מעלה את התחזיות הכלכליות לשנים 2020/21, וכעת חוזים כלכלנים כי התוצר העולמי יתכווץ בשנת 2020 ב-4.4% לעומת תחזית קודמת לירידה של 4.9% בתוצר. עיקר השיפור מגיע מהמדינות המפותחות, שם עודכנה התחזית מ-(-8%) ל-(-5.8%). כלכלת סין אף צפויה להראות צמיחה חיובית ב-2020. לעומת אלה, במדינות המתפתחות ובעיקר בברזיל, הודו ודרום אמריקה נראים שיעורי תחלואה גבוהים.

ואולם, בשבועות האחרונים נראה כי באירופה ובארה"ב מתפתח גל תחלואה שני משמעותי, בעיכוב מסוים אחרי ישראל בה הוסרו המגבלות באופן מיידי כמעט עם תום הסגר הראשון. בחלק מהמדינות כבר החלו לנקוט צעדי מנע מחודשים, כגון עוצר כללי ומניעת התקהלויות, אשר מאיימים על ההתאוששות הכלכלית המהירה אשר נצפתה ברבעון השלישי. הסיכון להתגברות משמעותית של התחלואה עד כדי כך שיידרש סגר משמעותי נוסף גובר. בין היתר מסיבות אלו רכיבי התעסוקה במדדי מנהלי הרכש באירופה המשיכו להצביע על התכווצות, למרות ההתרחבות בפעילות ברבעון הנוכחי. בהתחשב באי ודאות המשמעותית שעדיין קיימת הפירמות לא ממהרות להגדיל את מצבת כוח האדם. מגמה זו תומכת בהישארות האבטלה ברמות גבוהות יחסית לתקופה ממושכת.

גופי הבריאות העיקריים בעולם מניחים כי חיסון לקורונה יהיה זמין לאוכלוסיות נרחבות בחציון השני של 2021. זאת לאחר שלפחות שמונה חברות תרופות נמצאות בשלבים מתקדמים מאוד של הפיתוח, ורשויות הבריאות במדינות שונות הודיעו על מסלול אישורים מואץ עבורן. בהסתמך על הנחה זו, כמעט כל גופי המחקר הכלכלי הגדולים בעולם צופים כי הכלכלה העולמית תתאושש באופן משמעותי החל ממחצית שנת 2021, אם כי החזרה לרמות התוצר של לפני המשבר תיארך כמה שנים. הכלכלנים אינם צופים פגיעה ממושכת בדומה לזו שנראתה במשבר 2008 לנוכח הפגיעה המינימלית בהון, המתבטאת בין היתר במחירי המניות הגבוהים וביציבות שוקי הנדל"ן בעולם.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

הפעילות העסקית במשק חודשה בצורה מהירה עם תום הסגר הראשון. הדבר הביא להתאוששות מהירה בפעילות הכלכלית, ולירידה בשיעור האבטלה. באוגוסט ירד שיעור האבטלה "הרחב" (כולל עובדים בחל"ת בגין הקורונה ומפוטרים בגין הקורונה) ל-11.2% מ-23.0% במחצית הראשונה של חודש מאי. חל גידול מהיר בצריכה הפרטית בחודשי הקיץ, בין היתר גם בשל מדיניות השמיים הסגורים אשר תמכה בצריכה המקומית על חשבון צריכה בחו"ל. גם בפעילות התעשייתית מסתמנת התאוששות. יצוא שירותי טכנולוגיה עילית צמח ב-12% לעומת יולי אשתקד, לנוכח המעבר המאסיבי של שירותים ועסקים לפעילות דיגיטלית עקב המגפה. סקרים שונים בישראל ובעולם מלמדים כי תכניות הדיגיטציה של גופים פרטיים ושירותים ציבוריים הואצו במספר שנים עקב הרצון והצורך להימנע ממפגש פיזי, ותעשיית ההיי-טק בישראל נהנית מאוד ממגמה עולמית זו. ואולם, כאמור, החלטת הממשלה להטיל סגר מוחלט מלא נוסף בחגי תשרי הביאה שוב לירידה חדה מאוד בפעילות הכלכלית, ובייחוד בצריכה הפרטית. שיעור האבטלה הרחב זינק שוב אל מעל 20% והוא צפוי להישאר מעל 10% במרבית שנת 2021 גם בתרחישים האופטימיים.

בהחלטת הריבית האחרונה, עדכן בנק ישראל כלפי מטה את הערכותיו לגבי הפעילות המשקית וקצב הצמיחה בשני התרחישים שמפרסמת מחלקת המחקר (ראה טבלה 4): בתרחיש שלילי (ללא כניסה לסגרים נוספים) התוצר יתכווץ ב-5.0% ב-2020 (לעומת 4.5% בהערכה הקודמת), וב-2021 התוצר יצמח ב-6.5% (לעומת 6.0%); שיעור האבטלה בתרחיש זה יהיה 16.7% בסוף 2020 (לעומת 12.6% בפרסום הקודם). ההרעה המהותית בתחזית הינה עקב התמשכות התרחיש הפסימי או שליטה נמוכה הקודם והוא הכניסה לסגר השני בחגי תשרי. התרחיש הפסימי החדש מניח סגרים נוספים החל מחורף 2020, ועד להפצת חיסון באמצע 2021. בתרחיש זה התוצר יתכווץ ב-6.5% ב-2020, ויצמח רק ב-1.0% ב-2021.

טבלה 3א - נתוני דחיות תשלומי אשראי במערכת הבנקאית מיום 1 במרץ 2020 ועד ליום 23 באוקטובר 2020^(*)

מסכנתאות	אשראי צרכני אחר	עסקים קטנים	עסקים מסחריים וגדולים	סך הכול
מספר הלוואות בהן נדחו תשלומים	180,925	172,743	8,373	820,894
סכום התשלומים שנדחו הפועל (מיליוני ש"ח)	3,072	3,448	1,950	10,376

טבלה 13 – סטטוס דחיית תשלומי הלוואה במערכת הבנקאית בחלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים מיום 1 במרץ 2020 ועד ליום 23 באוקטובר 2020^(*)

סך הכול	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים	עסקים זעירים	משקי בית	הלוואות לדירור	
במיליארדי ש"ח							
86.1	3.4	3.8	5.9	11.6	5.1	56.3	חובות אשר תקופת הדחייה בנינים הסתיימה
72.8	5.7	2.6	2.7	8.8	5.8	47.2	חובות שנמצאים בדחיית תשלומים
שיעור מסך תיק האשראי (ספטמבר 2020)							
8.0%	1.5%	4.2%	8.5%	8.8%	3.6%	13.5%	חובות אשר תקופת הדחייה בנינים הסתיימה
6.8%	2.6%	2.9%	3.9%	6.7%	4.1%	11.3%	חובות שנמצאים בדחיית תשלומים

(*) נתונים מתוך מצגת "פעילות הפיקוח על הבנקים במשבר הקורונה" של בנק ישראל מחודש נובמבר 2020

לפרטים נוספים אודות היקף דחיות התשלומים בבנק ראה להלן [בפרק 3 סקירת הסיכונים](#).

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הבנקים המרכזיים בעולם כולו נוקטים גישה מונטרית מרחיבה מאוד מאז החלו הירידות החדות בשוקי ההון בחודש מרץ 2020. במקומות בהם הריבית הייתה חיובית מעל אפס הריבית ירדו באופן משמעותי, והבנקים המרכזיים נוקטים צעדים משלימים כגון רכישות נכסים ומתן הלוואות מוזלות לטווח ארוך למוסדות הפיננסיים. הפד בארה"ב אף הכריז על מדיניות יעד אינפלציה חדשה אשר לפי הערכות תאפשר לו להשאיר את הריבית סביב אפס למשך חמש שנים לפחות.

בישראל נקט בנק ישראל צעדים דומים. בהחלטת הריבית האחרונה (מיום 22 באוקטובר 2020) נותרה הריבית ברמה של 0.1%, והתכנית לרכישת אג"ח הוגדלה ב-35 מיליארד שקלים נוספים. בנוסף, הוכרזה תכנית למתן הלוואות בריבית שלילית למערכת הבנקאית מול הלוואות לעסקים קטנים, אם כי אופי התכנית והיקפה מלמדים כי היא בעיקר מאותתת לשווקים כי הורדה נוספת בריבית הינה עדיין על השולחן בבנק ישראל. נגיד בנק ישראל אף התייחס באופן מפורש לאפשרות שהריבית תרד עוד בדבריו לאחר פרסום החלטת הריבית.

המדיניות המוניטרית המרחיבה במהלך הרבעון הרביעי נדרשת בין היתר על רקע הסגר השני והיעדר מדיניות פיסקאלית משמעותית. קרן המטבע פרסמה לאחרונה כי בהשוואה גלובלית היקף התמיכה הפיסקאלית בישראל הייתה נמוכה. מחודש ינואר עד חודש אוגוסט הגירעון התקציבי הסתכם ב-88 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון של 29 מיליארד ש"ח באותה תקופה אשתקד. למרות שההוצאות השוטפות (ללא ההוצאות בגין הקורונה) ירדו ב-0.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (בשל העדר תקציב מאושר), ההוצאות בגין הטיפול בקורונה הגיעו ל-66 מיליארד ש"ח מתוך סך הסיוע המתקצב של 135 מיליארד ש"ח. הן משרד האוצר והן בנק ישראל צופים גירעון של 14%-15% תוצר על רקע הכניסה לסגר שני.

כחלק מהצעדים למימון הגירעון הגדיל האוצר את תכנית ההנפקות הסחירות ל-14 מיליארד ש"ח בספטמבר מ-10 מיליארד ש"ח באוגוסט. התשואות הארוכות נותרו יציבות עקב רכישות אג"ח על ידי בנק ישראל (6 מיליארד ש"ח באוגוסט ו-29.9 מיליארד ש"ח מחודש מרץ), ובאוקטובר, כאמור, הכריז בנק ישראל על הרחבת תכנית הרכישות.

במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020 הכריזו חברות הדירוג הבינלאומיות כי הן בוחנות את דירוג האשראי של ישראל, הן כחלק ממהלך גלובלי והן בשל העלייה בגירעון לצד השיתוק בפעילות הממשלה עקב המצב הפוליטי. עד כה הודיעה מודי'ס כי אינה משנה את דירוג החוב של מדינת ישראל. ההערכות הן כי גם יתר החברות לא ינקטו פעולות דירוג, מאחר שבהשוואה בינלאומית יחס החוב תוצר בישראל עדיין נמוך באופן יחסי בשל נקודת המוצא הטובה ממנה נכנסה ישראל למשבר זה.

טבלה 4 - תחזית מאקרו של בנק ישראל (על פי נתוני חודש אוקטובר 2020) (שיעורי השינוי באחוזים)

	תרחיש שלטת נמוכה		תרחיש שלטת	
	2021	2020	2021	2020
תמ"ג	1.0	(6.5)	6.5	(5.0)
צריכה פרטית	4.9	(10.5)	9.9	(8.9)
השקעה בנכסים קבועים	0.3	(8.2)	3.9	(7.7)
אבטלה רחב - ברבעון רביעי	13.9	20.2	7.8	16.7

חטיבת המחקר של בנק ישראל פרסמה עדכון של התחזיות המאקרו כלכלית. התחזית כוללת שני תרחישים מרכזיים – תרחיש המאופיין בשליטה על התפתחות התחלואה, לצד תרחיש המאופיין בשליטה נמוכה על התפתחות התחלואה בתרחיש השליטה לא צפויים סגרים נרחבים נוספים או השבתה משמעותית של הפעילות הכלכלית. בתרחיש השליטה שיעור האינפלציה בארבעת הרבעונים הקרובים יעמוד על 0.3% ובסוף 2021 יסתכם ב-0.6%. בתרחיש השליטה הנמוכה שיעור האינפלציה בארבעת הרבעונים הקרובים יעמוד על -0.2% ובסוף 2021 יסתכם ב-0.1%. בשני התרחישים, חטיבת המחקר של בנק ישראל מעריכה כי בעוד שנה ריבית בנק ישראל תעמוד בטווח של 0%-0.1%.

שוקי ההון והמערכת הפיננסית

הרכישות המאסיביות של נכסים פיננסיים על ידי בנקים לצד זרימה של כספי משקיעים למניות של חברות טכנולוגיה הביאו את שוקי המניות בארה"ב לשיא של כל הזמנים דווקא בעיצומו של משבר חמור זה, ומרווחי האג"ח הקונצרניות ירדו גם הם מתחת לממוצע הרב שנתי למרות העלייה בסיכון חדלות הפירעון עקב הפגיעה בענפים שונים ואי הודאות הכלכלית. בשלב זה בשוקי ההון מתמחרים בוודאות כמעט מלאה זמינות של חיסון בחודשים הקרובים, וזינוק בפעילות הכלכלית עקב כך. תחזיות אלו נשענות בין היתר על השיפור המשמעותי בפעילות הכלכלית בסין לאחר שלכי המדען הצליחה להשתלט על התפרצות הנגיף ולהכחיד אותה כמעט לחלוטין. המדיניות המונטרית והפיסקאלית המרחיבות הביאו גם להיחלשות הדולר בעולם ולהתחזקות נכסים ריאליים כגון זהב ומניות במונחים דולריים. הזרמות הכספים לצד הערכה כי המגפה בקרב תוכחד הביאו גם לעלייה משמעותית בציפיות האינפלציה בארה"ב בשוקי האג"ח, ואולם בשלב זה תופעה זו הינה ייחודית לארה"ב. בישראל ציפיות האינפלציה נותרות נמוכות מאוד, בין היתר לנוכח תמיכה פסקלית מתונה ביחס לעולם המפותח.

המסחר בבורסות העולם וגם בתל אביב ברבעון השלישי של שנת 2020 החל בעלויות שיערים חדות והמשיך את הרבעון שקדם לו. ואולם, לקראת סוף הרבעון שוקי המניות ירדו לנוכח העלייה ברמת התחלואה בארץ ובעולם. שוקי המניות המקומיים מפגרים אחר המדדים העולמיים, בין היתר עקב הערכות לגבי השלכות הסגר בחגי תשרי. עד כה, למרות ההתאוששות במחירי הנכסים המסוכנים, התשובה על אג"ח ממשלה לא עולה, גם לא לנוכח העלייה המסתמנת בהיקף הגירעונות. בתחום מטבע החוץ: מתחילת השנה רכש בנק ישראל 14.1 מיליארד דולר במטרה למתן את הייסוף בשקל. ואולם, הצעדים הנחוצים של קובעי המדיניות בארה"ב הובילו להיחלשות גורפת של הדולר ברבעון השלישי, וגם מול השקל הוא נסחר כעת קרוב לרמות שפל.

אינפלציה

סביבת האינפלציה נותרה מאד נמוכה ברבעון השלישי של שנת 2020. מדד חודש ספטמבר 2020 ירד ב-0.1% (לעומת ציפיות לירידה של 0.2%), והוא נמוך ב-0.7% מרמתו לפני שנה. אינפלציית הליבה (המדד ללא סעיפי האנרגיה ופירות וירקות) ירדה ב-0.5% שנה אחורה. סביבת המחירים הממותנת נובעת בעיקר מהזעזוע מצד הביקושים (כלפי מטה) על רקע האבטלה הגבוהה והירידה בביטחון הצרכני. יש לציין כי עיקר הירידה באינפלציה מתחילת המשבר התמקדה בסעיפים טרנזיטוריים, כגון מחירי האנרגיה ושירותי תיירות, אשר סביר להניח כי יתאוששו מאוד לאחר שיופץ חיסון בעולם. לכן עיקר החזאים צופים עלייה באינפלציה לרמות של כ-0.5% בשנה הבאה. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 השפעת המדד על הכנסות ריבית, נטו בבנק הייתה קטן של כ-0.6 מיליוני ש"ח לעומת גידול של 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שוק הדיור

בישראל וביתר העולם המפותח שוקי הנדל"ן מגלים עמידות למשבר עד כה, וכמעט באף כלכלה מפותחת לא נרשמו ירידות במחירי הנדל"ן עד כה ב-2020. תורמות לכך תכניות הקפאת התשלומים אשר מצמצמות מאוד את ההגעה של מכירות כפיות אל השוק, והריביות הנמוכות אשר מעודדות השקעות חדשות. לאחר ירידה בביקוש לרכישת דירות בתקופת הסגר הראשון, בחודשים מאי עד יולי חל גידול חד במכירות של דירות חדשות כך שבשבעת החודשים הראשונים של שנת 2020 מספר המכירות עלה ב-1.3% לעומת אותה תקופה אשתקד. מחירי הדירות לרכישה עלו ב-2.9% ב-12 החודשים האחרונים. ביצועי הלוואות לדיור במערכת הבנקאית בינואר-אוגוסט 2020 עמדו על סך של כ-65,200 מיליוני ש"ח.

2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכם ב-33.8 מיליוני ש"ח, לעומת 49.8 מיליוני ש"ח אשתקד קיטון של 32%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 4.6%, לעומת 7.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2020 הסתכם ב-6.2 מיליוני ש"ח, לעומת 12.2 מיליוני ש"ח אשתקד קיטון של 49%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 2.5%, לעומת 5.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 5 – תמצית דוח רווח והפסד

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020	2019	שינוי כמותי	שינוי באחוזים	2020	2019	שינוי כמותי	שינוי באחוזים		
הכנסות ריבית, נטו	106.1	99.4	6.7	7%	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	25.1	11.4	120%	13.7
81.0	88.0	(7.0)	(8%)	221.0	268.3	(47.3)	(18%)		
הכנסות שאינן מריבית	3.0	4.0	(1.0)	(25%)	הכנסות מימון שאינן מריבית עמלות	24.8	30.7	(5.9)	(19%)
27.8	34.7	(6.9)	(20%)	128.2	103.6	24.6	24%		
הוצאות תפעוליות ואחרות	43.7	44.2	(0.5)	(1%)	הוצאות תפעוליות ואחרות	29.2	34.8	(5.6)	(16%)
98.8	104.5	(5.7)	(5%)	295.2	296.7	(1.5)	(1%)		
רווח לפני מיסים	10.0	18.2	(8.2)	(45%)	רווח לפני מיסים	20.2	25.4	(5.2)	(20%)
6.2	12.2	(6.0)	(49%)	33.8	49.8	(16.0)	(32%)		

להלן הגורמים העיקריים אשר השפיעו על רווחי הבנק בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

- הכנסות ריבית נטו** – בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-316.4 מיליוני ש"ח, לעומת 303.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 13.0 מיליוני ש"ח (4%). עיקר הגידול נובע מגידול ביתרת האשראי לציבור בשיעור של 4.0%.
 - הוצאות להפסדי אשראי** – בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-95.4 מיליוני ש"ח לעומת 35.1 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-60.3 מיליוני ש"ח (172%). עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך 51.2 מיליוני ש"ח ומגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לדיור בסך 10.8 מיליוני ש"ח.
- בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.
- נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה. לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה להלן [בפרק 3 סקירת הסיכונים](#).

3. **הכנסות מימון שאינן מריבית** – בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-58.0 מיליוני ש"ח, לעומת 20.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהכנסות ממכירת תיקי אשראי אשר הסתכמו במהלך התקופה ב-51.7 מיליוני ש"ח לעומת 16.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים אודות מכירות תיקי אשראי ראה להלן בפרק [אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).
- בנטרול הכנסות מכירת תיקי אשראי, נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הכנסות בסך 6.3 מיליוני ש"ח לעומת 4.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מרווחים בגין מכירת אג"ח זמינות למכירה.
4. **הכנסות מעמלות** – בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-70.2 מיליוני ש"ח, לעומת 83.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של כ-13.1 מיליוני ש"ח (16%):
- עמלות מהנפקת כרטיסים נטענים – קיטון בסך 4.5 מיליוני ש"ח נובע מרישום הכנסות בסך 5.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, במסגרת שיתוף פעולה עם גוף קמעונאי מוביל. מנגד, חלה עלייה בהכנסות אשר נבעה מגידול בהיקף הפעילות הכללית.
- עמלות לווי פרויקטים – קיטון בסך 3.6 מיליוני ש"ח הנובע מקיטון בהיקף הפעילות.
- עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים – קיטון בסך 2.1 מיליוני ש"ח הנובע בעיקרו מצמצום השימוש במכשירים אוטומטיים על ידי הציבור בתקופת משבר הקורונה.
- עמלות מפעילות בניירות ערך – קיטון בסך 0.9 מיליוני ש"ח הנובע מצמצום פעילות הלקוחות על רקע התנודתיות בשווקים הפיננסיים.
5. **הוצאות תפעוליות ואחרות** – בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-295.2 מיליוני ש"ח, לעומת 296.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של כ-1.5 מיליוני ש"ח (1%) כדלקמן:
- משכורות והוצאות נלוות גידול בסך 5.7 מיליוני ש"ח (4%) הנובע מגידול בהתחייבויות בגין זכויות עובדים (בעיקר הפרשה לחופשה) ועדכוני שכר שוטפים.
- אחזקה ופחת בניינים וציוד גידול בסך 2.4 מיליוני ש"ח (3%).
- הוצאות אחרות קיטון בסך 9.6 מיליוני ש"ח (10%). בעיקר בגין הוצאות שיווק ופרסום קיטון בסך 7.0 מיליוני ש"ח, הוצאות בגין הדרכה והשתלמויות קיטון בסך 1.4 מיליוני ש"ח, הוצאות בגין שירותים מקצועיים קיטון בסך 0.8 מיליוני ש"ח. עיקר הקיטון נובע מצעדי התייעלות ומצמצום פעילויות בתקופת משבר נגיף הקורונה.
- בנטרול הרווח ממכירת תיקי האשראי**, כמוזכר בסעיף 3 לעיל, הרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו בהפסד בסך 0.2 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך 39.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ב-60.3 מיליוני ש"ח (כ-39.7 מיליוני ש"ח נטו ממס) בעיקר כתוצאה מהשפעת ההשלכות של התפשטות נגיף הקורונה כמוזכר בסעיף 2 לעיל.

להלן הגורמים העיקריים אשר השפיעו על רווחי הבנק ברבעון השלישי לשנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

1. **הכנסות ריבית נטו** – ברבעון השלישי לשנת 2020 הסתכמו ב-106.1 מיליוני ש"ח, לעומת 99.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 6.7 מיליוני ש"ח (7%). אשר נובע בעיקרו מגידול של כ-5% ביתרת האשראי הממוצעת.
2. **הוצאות להפסדי אשראי** – ברבעון השלישי לשנת 2020 הסתכמו ב-25.1 מיליוני ש"ח לעומת 11.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-13.7 מיליוני ש"ח (120%). עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר בסך 9.8 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיר בסך 7.0 מיליוני ש"ח. בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה להלן [בפרק 3](#).
3. **הכנסות מימון שאינן מריבית** – ברבעון השלישי של שנת 2020 הסתכמו ב-3.0 מיליוני ש"ח, לעומת 4.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע מירידה בהכנסות ממכשירים נגזרים.
4. **הכנסות מעמלות** – ברבעון השלישי של שנת 2020 הסתכמו ב-24.8 מיליוני ש"ח, לעומת 30.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של כ-5.9 מיליוני ש"ח (19%):
- עמלות מהנפקת כרטיסים נטענים – קיטון בסך 4.5 מיליוני ש"ח נובע מרישום הכנסות בסך 5.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, במסגרת שיתוף פעולה עם גוף קמעונאי מוביל. מנגד, חלה עלייה בהכנסות אשר נבעה מגידול בהיקף הפעילות הכללית.
- עמלות לווי פרויקטים – קיטון בסך 0.8 מיליוני ש"ח הנובע מקיטון בהיקף הפעילות.
- עמלות מפעילות בניירות ערך – קיטון בסך 0.5 מיליוני ש"ח הנובע מצמצום פעילות הלקוחות על רקע התנודתיות בשווקים הפיננסיים.

5. **הוצאות תפעוליות ואחרות** – ברבעון השלישי של שנת 2020 הסתכמו ב-98.8 מיליוני ש"ח, לעומת 104.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד קיטון של כ-5.7 מיליוני ש"ח (5%) נדלקמן:

משכורות והוצאות נלוות קיטון בסך 0.5 מיליוני ש"ח (כ-1%)

אחזקה ופחת בניינים וציוד גידול בסך 0.4 מיליוני ש"ח (כ-2%)

הוצאות אחרות קיטון בסך 5.6 מיליוני ש"ח (כ-16%), בעיקר בגין הוצאות שיווק ופרסום קיטון בסך 3.7 מיליוני ש"ח, הוצאות בגין הדרכה והשתלמויות קיטון בסך 1.6 מיליוני ש"ח, עיקר הקיטון נובע מצעדי התייעלות ומצמצום פעילויות בתקופת משבר נגיף הקורונה.

הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן

טבלה 6 – הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
יתרה ממוצעת	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז	יתרה ממוצעת	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז
נכסים נושאי ריבית					
10,700.5	113.5	4.3	11,259.8	137.3	5.0
1,856.6	1.1	0.5	2,602.8	0.5	0.1
187.6	0.3	(0.9)	388.9	0.6	0.8
12,744.7	114.9	3.7	14,251.5	138.4	3.9
התחייבויות נושאות ריבית					
9,222.3	13.2	0.6	10,043.3	27.7	1.1
105.7	0.2	0.8	74.4	0.3	1.6
1,429.9	2.1	0.6	1,776.6	4.3	1.0
10,757.9	15.5	0.6	11,894.3	32.3	1.1
3.1	99.4		106.1	2.9	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
נכסים נושאי ריבית					
10,518.1	404.8	5.2	11,009.6	384.0	4.7
1,767.2	3.0	0.2	2,626.2	2.5	0.1
608.8	2.5	0.6	242.1	1.8	1.0
12,894.1	410.3	4.3	13,877.9	388.3	3.8
התחייבויות נושאות ריבית					
9,239.5	72.4	1.1	9,734.5	65.6	0.9
85.3	1.3	2.0	71.8	0.8	1.5
1,661.3	33.2	2.7	1,747.4	5.5	0.4
10,986.1	106.9	1.3	11,553.7	71.9	0.8
3.0	303.4		316.4	2.9	

השפעת מדד המחירים לצרכן:

ברבעון השלישי בשנת 2020 השפעת המדד על הכנסות ריבית, נטו הייתה גידול של 0.1 מיליוני ש"ח לעומת קיטון של 3.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 השפעת המדד על הכנסות ריבית, נטו הייתה קיטון של כ-0.6 מיליוני ש"ח לעומת גידול של 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

טבלה 7 – ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
גידול (קטון) בגלל שינוי			גידול (קטון) בגלל שינוי		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
נכסים נושאי ריבית					
(20.8)	(37.9)	17.1	23.8	17.0	6.8
(1.2)	0.8	(2.0)	(0.3)	(0.7)	0.4
(22.0)	(37.1)	15.1	23.5	16.3	7.2
התחייבויות נושאות ריבית					
(6.8)	(10.1)	3.3	14.5	12.2	2.3
(28.2)	(28.4)	0.2	2.3	1.6	0.7
(35.0)	(38.5)	3.5	16.8	13.8	3.0
13.0	14	11.6	6.7	2.5	4.2
סך הכל					

היקף הפעילות⁽³⁾ והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים

טבלה 10 - היקף הפעילות⁽³⁾ והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
	היקף פעילות		תרומה להכנסות ריבית, נטו
	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח
לא צמוד	72	75	79.7
צמוד ⁽¹⁾	22	22	22.9
מט"ח ⁽²⁾	6	3	3.5
סה"כ	100	100	106.1

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
	היקף פעילות		תרומה להכנסות ריבית, נטו
	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח
לא צמוד	68	74	73.7
צמוד ⁽¹⁾	24	22	21.9
מט"ח ⁽²⁾	8	4	3.8
סה"כ	100	100	99.4

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
	היקף פעילות		תרומה להכנסות ריבית, נטו
	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח
לא צמוד	74	75	241.8
צמוד ⁽¹⁾	20	20	62.0
מט"ח ⁽²⁾	6	5	12.6
סה"כ	100	100	316.4

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
	היקף פעילות		תרומה להכנסות ריבית, נטו
	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח
לא צמוד	70	71	214.0
צמוד ⁽¹⁾	22	24	73.6
מט"ח ⁽²⁾	8	5	15.8
סה"כ	100	100	303.4

1 הכנסות המגזר הצמוד כוללות גם הפרשי הצמדה.

2 הכנסות מגזר המט"ח אינן כוללות הפרשי שער על הקרן והשפעת מכשירים נגזרים.

3 היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית לפי מגזר הצמדה, מתוך סך היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית.

לפירוט נוסף ראה נספח 1 – [שיעורי הכנסות והוצאות ריבית לדוח ממשל תאגיד](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

טבלה 11 – הוצאות בגין הפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019					לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020				
סוג האשראי					סוג האשראי				
מסחרי	דיר	פרטי אחר	סך הכול		מסחרי	דיר	פרטי אחר	סך הכול	
(0.2)	0.1	10.7	10.6		-	0.1	6.2	6.3	מחיקות חשבונאיות
-	-	(2.3)	(2.3)		(0.2)	-	(3.8)	(4.0)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(1.5)	2.2	2.4	3.1		1.5	9.1	12.2	22.8	הפרשה קבוצתית
(1.7)	2.3	10.8	11.4		1.3	9.2	14.6	25.1	סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי
1,781.2	7,830.6	1,279.4	10,891.2		2,084.7	8,024.2	1,235.5	11,344.4	יתרת חוב רשומה לסוף שנה
(0.04%)	0.01%	2.63%	0.30%		(0.04%)	-	0.74%	0.08%	שיעור מיתרת חוב רשומה:
(0.34%)	0.11%	0.75%	0.11%		0.29%	0.45%	3.98%	0.81%	מחיקות נטו
(0.38%)	0.12%	3.38%	0.42%		0.25%	0.46%	4.73%	0.89%	הפרשה קבוצתית
									ההוצאה בגין הפסדי אשראי
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019					לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020				
סוג האשראי					סוג האשראי				
מסחרי	דיר	פרטי אחר	סך הכול		מסחרי	דיר	פרטי אחר	סך הכול	
(0.1)	0.6	31.6	32.1		1.5	0.4	28.6	30.5	מחיקות חשבונאיות
(0.3)	-	(7.6)	(7.9)		(0.6)	(1.4)	(9.6)	(11.6)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
2.6	1.5	6.8	10.9		6.2	12.3	58.0	76.5	הפרשה קבוצתית
2.2	2.1	30.8	35.1		7.1	11.3	77.0	95.4	סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי
1,781.2	7,830.6	1,279.4	10,891.2		2,084.7	8,024.2	1,235.5	11,344.4	יתרת חוב רשומה לסוף שנה
(0.03%)	0.01%	2.50%	0.30%		0.06%	(0.02%)	2.04%	0.22%	שיעור מיתרת חוב רשומה:
0.19%	0.03%	0.71%	0.13%		0.40%	0.20%	6.27%	0.90%	מחיקות נטו
0.16%	0.04%	3.21%	0.43%		0.45%	0.19%	8.31%	1.12%	הפרשה קבוצתית
									ההוצאה בגין הפסדי אשראי

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב- 95.4 מיליוני ש"ח לעומת 35.1 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-60.3 מיליוני ש"ח (172%). עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר בסך 51.2 מיליוני ש"ח ומגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לדיר בסך 10.8 מיליוני ש"ח.

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון השלישי לשנת 2020 הסתכמו ב- 25.1 מיליוני ש"ח לעומת 11.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-13.7 מיליוני ש"ח (120%).

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך 9.8 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיור בסך 6.9 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה להלן [בפרק 3 - סקירת הסיכונים](#).

ההפרשה למיסים על הרווח

הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 20.2 מיליוני ש"ח לעומת 25.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, שעור המס האפקטיבי הינו 37.4% לעומת 33.8% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.2%. שיעור המס הנמוך בתקופה המקבילה אשתקד נובע מתקבולי מיסים בגין שנים קודמות. הסתכמה ברבעון השלישי של שנת 2020 בסך של 3.8 מיליוני ש"ח לעומת 6.0 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, שעור המס האפקטיבי הינו 38.0% לעומת 33.0% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.2%. שיעור המס הנמוך בתקופה המקבילה אשתקד נובע מתקבולי מיסים בגין שנים קודמות.

התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) בתשעת החודשים הראשונים של 2020 הסתכם ברווח בסך 1.6 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-1.8 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח נרשמו הכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 1.2 מיליוני ש"ח (כ-1.8 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). בנוסף נרשמו רווחים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 0.4 מיליוני ש"ח (כ-0.6 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 3.9 מיליוני ש"ח (כ-5.8 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). בנוסף נרשמו רווחים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 2.1 מיליוני ש"ח (כ-3.2 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) ברבעון השלישי של 2020 הסתכם ברווח בסך 1.4 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-3.7 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי של 2020 נרשמו הכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 0.3 מיליוני ש"ח (כ-0.4 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) ורווחים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 1.1 מיליוני ש"ח (כ-1.7 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

ברבעון השלישי של 2019 נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 3.8 מיליוני ש"ח (כ-5.8 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) ורווחים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 0.1 מיליוני ש"ח (כ-0.2 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

רווח כולל

סך הכל הרווח הכולל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכם בסך של 35.4 מיליוני ש"ח, לעומת 48.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הכולל על ההון העצמי הממוצע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הייתה 4.8%, לעומת 7.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הרווח הכולל ברבעון השלישי של 2020 הסתכם בסך של 7.6 מיליוני ש"ח, לעומת 8.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הכולל על ההון העצמי הממוצע ברבעון השלישי של 2020 הייתה 3.1%, לעומת 3.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

כל השינויים מקורם ברווח הנקי וברווח הכולל האחר כמוסבר לעיל.

2.3 המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף

ההתפתחויות בסעיפי הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 30 בספטמבר 2020, הסתכם בכ- 14,854 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 14,298 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019 גידול של כ-4%.

מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך

יתרת הנכסים הנכילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 30 בספטמבר 2020, הסתכמה בכ- 3,278 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,401 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019, קיטון של כ-4%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2020, הסתכמה בכ- 2,813 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,055 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

יתרת ניירות הערך הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ- 465 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 346 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

טבלה 12 - התפתחות תיק ניירות הערך (במיליוני שקלים):

יתרה ליום	יתרה ליום	שערך ⁽²⁾	תנועות שוטפות ⁽¹⁾	יתרה ליום	שינוי יתרות - %
31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020				
340	438	11	87	29%	
6	27	(1)	22	350%	
346	465	10	109	34%	

⁽¹⁾ כולל קניות, מכירות, פדיונות ותקבולי ריבית.

⁽²⁾ כולל רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בניירות ערך זמינים למכירה ובניירות ערך למסחר והפרשי שער.

עיקר הגידול במהלך התקופה נובע מהגדלת ההשקעה באג"ח של ממשלת ישראל בסך 159 מיליוני ש"ח וקיטון ההשקעה באג"ח קונצרני בסך 50 מיליוני ש"ח.

אשראי לציבור

טבלה 13 - התפתחות תיק האשראי (במיליוני שקלים):

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	פירוטות ומכירות תיקים	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	שינוי יתרות - %
2019	בצועים בתקופה	בתקופה ⁽¹⁾ ⁽⁴⁾	
7,638	1,424	(1,038)	5%
1,192	361	(371)	(1%)
8,830	1,785	(1,409)	4%
1,084	580	(532)	4%
524	208	(87)	23%
293	246	(178)	23%
10,731	2,819	(2,206)	6%
112	-	189	-
10,620	-	11,156	5%

⁽¹⁾ מזה מכירת תיק אשראי לדיר בסך של כ-346 מיליוני ש"ח. ללא מכירת תיק האשראי לדיר הגידול ביתרת סך כל האשראי לציבור בכ-8.3%. למידע נוסף

על מכירת תיקי אשראי לדיר ראה בהמשך [פרק 3 סקירת הסיכונים](#).

⁽²⁾ לא כולל מיחזורים בביצועים ופירעונות בתקופה.

⁽³⁾ ליום 30 בספטמבר 2020 כולל אשראי מגובה הלוואות רכב בסך 194 מיליוני ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2019 - 114 מיליוני ש"ח).

⁽⁴⁾ כולל צבירת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער.

לפרטים נוספים, ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים [בפרק 3.1 לדוח זה](#) בדוח על הסיכונים המוצג באתר האינטרנט של

הבנק, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד

יתרת בניינים וציוד הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-163 מיליוני ש"ח לעומת כ-159 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

נכסים אחרים

יתרת נכסים אחרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-256 מיליוני ש"ח, לעומת כ-115 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019. גידול של כ-141 מיליוני ש"ח.

החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את התקן החדש בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-104 מיליוני ש"ח בגין נכס זכות שימוש ליום 30 בספטמבר 2020, ולגידול דומה ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה. לפרטים נוספים אודות השפעת יישום התקן ראה [ביאור מדיניות חשבונאית](#). בנוסף חל גידול בסך 26 מיליוני ש"ח במיסים נדחים לקבל נטו.

פיקדונות הציבור

טבלה 14 – פיקדונות הציבור

ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	שינוי יתרות-%	שיעור מסך היתרה ליום 30	שיעור מסך היתרה ליום 31
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		בספטמבר 2020	בדצמבר 2019
פיקדונות של אנשים פרטיים ⁽¹⁾	9,650	8%	82%	82%
פיקדונות של גופים מוסדיים	580	46%	5%	4%
פיקדונות של תאגידים ואחרים	1,556	0%	13%	14%
סך"כ פיקדונות הציבור	11,786	8%	100%	100%

⁽¹⁾ מזה סך של 2,400 מיליוני ש"ח לאנשים פרטיים אשר יש להם חשבון עו"ש פעיל בבנק (ליום 31 בדצמבר 2019 – 2,276 מיליוני ש"ח).

הגידול ביתרת הפיקדונות (בשיעור של כ-8%) נובע, בין היתר, ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים לנוכח אירוע התפשטות נגיף הקורונה.

ליום 30 בספטמבר 2020 כ-82% מסך פיקדונות הציבור הינם של משקי בית. כ-52% מסך פיקדונות הציבור הינם עד לגובה של 1 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות סוגי פיקדונות ופיקדונות לפי סדר גודל ראה [ביאור 7 פיקדונות הציבור](#).

לפרטים נוספים אודות ניתוח איכותי וקבוצות המפקידים הגדולים ראה להלן [בפרק 3.3 סיכון נזילות ומימון](#).

פיקדונות הבנקים והממשלה

יתרת פיקדונות מבנקים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-89 מיליוני ש"ח לעומת כ-112 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

יתרת פיקדונות הממשלה הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-0 מיליוני ש"ח לעומת כ-0.4 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

טבלה 15 – אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	הנפקות	פירעונות ⁽¹⁾	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	שינוי יתרות
במיליוני ש"ח				באחוזים
אגרות חוב	1,755	150	1,440	(18%)
כתבי התחייבויות נדחים	139	-	48	(65%)
כתבי התחייבויות נדחים מותנים (coco)	239	-	237	(1%)
סך הכל כתבי התחייבויות	2,133	150	1,725	(19%)

⁽¹⁾ כולל גם צבירת ריבית והפרשי הצמדה.

הקטיון ביתרת אגרות החוב (בשיעור של כ-19%) נובע בעיקרו מפירעונות בהתאם ללוח הסילוקין במהלך התקופה.

לפרטים אודות הנפקה ראה להלן [פרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים

יתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-1.3 מיליוני ש"ח (מזה כ-0.8 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות), לעומת כ-3.2 מיליוני ש"ח בתום שנת

2019. (מזה כ-1.3 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

יתרת התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-2.2 מיליוני ש"ח (מזה כ-0.8 מיליוני ש"ח הינם עבור לקוחות), לעומת כ-2.0 מיליוני ש"ח בתום שנת

2019 (מזה כ-1.3 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

התחייבויות אחרות

יתרת התחייבויות אחרות הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 בכ-267 מיליוני ש"ח, לעומת כ-202 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019. גידול של כ-65 מיליוני ש"ח. החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את התקן החדש בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-104 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה נכון ליום 30 בספטמבר, 2020 ולגידול דומה בסעיף נכסים אחרים בגין נכס זכות שימוש. לפרטים נוספים אודות השפעת יישום התקן ראה [ביאור מדיניות חשבונאית](#).

פעילות חוץ מאזנית בניירות ערך המוחזקים בידי הציבור

נכון ליום 30 בספטמבר 2020, מספר הלקוחות המחזיקים תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק עומד על כ-5 אלפי לקוחות, בדומה למספר הלקוחות בסוף שנת 2019. שווי תיקי ניירות ערך של לקוחות אלה ליום 30 בספטמבר 2020 עומד על כ-2.8 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-3.2 בסוף שנת 2019.

הון והלימות הון

טבלה 16 - יחס הלימות הון:

31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020	
במיליוני ש"ח		
א - הון עצמי לצורך חישוב יחס ההון		
944.9	972.6	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(*)
-	-	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
349.7	349.2	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,294.6	1,321.8	סך הכל הון כולל
ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
8,163.1	8,622.1	סיכון אשראי
39.8	24.7	סיכון שוק
887.0	941.4	סיכון תפעולי
9,089.9	9,588.2	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
961.5	985.1	^(*) הון עצמי לפני התאמות
ג - יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.4	10.1	יחס הון עצמי לרובד 1 לרכיבי סיכון ⁽²⁾
14.2	13.8	יחס הון הכולל לרכיבי סיכון
9.9	8.8	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
13.4	12.3	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

⁽¹⁾ לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטלת את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מזעריים	היחס ההון המזערי הנדרש ביום 31.12.2019	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.20 עד 31.03.21 ⁽³⁾	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.21 עד 30.03.23
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין: יחס ההון של הבנק ביום 31.03.21 לבין יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
יחס הון כולל	12.5%	11.5%	
תוספת בגין הלוואות לדיור	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד הדיווח	1% מיתרת הלוואות לדיור, וזאת מלבד ⁽⁴⁾	הלוואות שניתנו במהלך תקופת הוראת השעה

⁽²⁾ יעד יחס הלימות ההון שקבע הדירקטוריון 10.0%.

⁽³⁾ עד תום תקופת המעבר שקבע בנק ישראל.

⁽⁴⁾ יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה 0.9 מיליארדי ש"ח.

טבלה 17 - ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים היפותטיים בהון הבנק ובנכסי הסיכון (בנקודות האחוז):

תרחיש ⁽⁴⁾	השפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום		השפעה על יחס ההון הכולל ליום	
	30 בספטמבר 2020	31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020	31 בדצמבר 2019
עלייה של 10% בהון העצמי	1.0	1.0	1.0	1.0
עלייה של 10% במכשירי הון רובד 2	-	-	0.3	0.3
עלייה של 10% בנכסי הסיכון	(0.9)	(0.9)	(1.3)	(1.2)

⁽⁴⁾ השפעה מקבילה בתרחיש של ירידה היפותטית.

טבלה 18 - התפתחות ההון בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2020:

	הון עצמי	הון עצמי רובד 1	הון רובד 2	הון כולל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	961.5	944.9	349.7	1,294.6
רווח נקי לתקופה*	33.8	33.8	-	33.8
דיבידנד ששולם	(11.8)	(11.8)	-	(11.8)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס*	1.6	1.6	-	1.6
שינוי ביתרת כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון רובד 2	-	-	(6.6)	(6.6)
שינוי בהפרשה קבוצתית המוכרת כהון רובד 2	-	-	6.1	6.1
אחר	-	4.1	-	4.1
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	985.1	972.6	349.2	1,321.8

* ראה לעיל פירוט רווח ורווחיות [בפרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

לפרטים נוספים בדבר שינויים בהון העצמי, ראה בדוחות הכספיים, [דוח על השינויים בהון](#).

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בנושא מדידה והלימות הון כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי שעודכנו על מנת להתאימן להוראות באזל. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 מזערי של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי של 12.5%. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח היו 9.8%-13.3%, בהתאמה. לפרטים אודות הקלה מיום 31 במרץ 2020 באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים בשל התפרצות נגיף הקורונה מיום 31 במרץ 2020 ראה לעיל.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. במסגרת דיוניו על תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), קבע הדירקטוריון בישיבתו מיום 17 לפברואר 2019 להתאים את יעד הון עצמי רובד 1 לתוצאות ה-ICAAP ושהחל מה-1 ליולי 2019 יעד ההון לשנים הקרובות יהיה 10.0% ויעד הון כולל 13.5%. תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון היו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי התאגיד. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, סביבת הסיכונים, הממשל התאגידי, והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ-90% מהפעילות והינו בעל פרופיל סיכון נמוך יחסית, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ-90% מתיק האשראי של הבנק מובטח בביטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. כמו כן, בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון מערכתי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתיאבון הסיכון וברצון הבנק לעמוד ביחסי ההון המזערי גם לאחר התממשות תרחישי קיצון, בראייה צופת פני עתיד והמביאה בחשבון את דרישות בנק ישראל. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים. בשלב זה קיימת אי וודאות לגבי משך המשבר והשלכותיו בעתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. הבנק זיהה מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון ראה להלן [בפרק 3.5](#). למטרת קביעת משקלי הסיכון, משתמש הבנק בדירוגי חברת הדירוג – Standard and Poor's Rating Group.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

ביום 31 במרץ 2020, הכריז הפיקוח על הבנקים על הקלה לתאגידים בנקאיים בשל התפרצות נגיף הקורונה באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 בספטמבר 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.8% ו-12.3% בהתאמה (כולל דרישה נוספת בגין הלוואות לדיור במקום 9.8% ו-13.3% לפני הוראת השעה). בנוסף עודכנה הוראת נב"ת מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" כך שהלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינם דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. הנושא יעלה לדין בשנית ככל שישתנו הנסיבות. ביום 16 בספטמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה ואף התגברותו והלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, הוחלט להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה.

הון רובד 2

טבלה 19 – הון רובד 2

	30 בספטמבר 2020	31 בדצמבר 2019
במיליוני ש"ח		
כתבי התחייבות נדחים מסוג COCO*	236.7	238.5
מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים אחרים	4.7	9.5
הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי	107.8	101.7
סך-הכל הון רובד 2	349.2	349.7

* כתבי התחייבות נדחים הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

יחס מינוף

טבלה 20 – יחס מינוף

	30 בספטמבר	31 בדצמבר
	2020	2019
הון עצמי רובד 1	972.6	944.9
סך חשיפות מאזניות	14,961.2	14,399.8
חשיפות חוץ מאזניות אחרות (לאחר מקדמי המרה לחשיפות מאזניות)	643.1	784.5
סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	0.7	-
סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעות הון עצמי רובד 1	(12.5)	(16.6)
סך החשיפות	15,592.5	15,167.7
יחס מינוף	6.2%	6.3%
יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	5.0%	5.0%

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף", (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5%. ביום 1 בנובמבר 2020 לנוח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% כיום) ו-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% כיום).

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחסי המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

מדיניות חלוקת דיבידנדים

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"), כמפורט בדוח המידי שפרסם הבנק ביום 27 באפריל 2017 (ראה אסמכתא מס' 2017-01-043638), אשר המידע המופיע בו מובא על דרך ההפניה. בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על פיה, ניתן יהיה לחלק דיבידנד בשיעור של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק.

בדוחות הכספיים לשנת 2019 ובדוח זה, מפורטים יעדי הלימות ההון המעודכנים שקבע הדירקטוריון ביום 17 בפברואר 2019. בהתחשב ביעדי הצמיחה האסטרטגיים שקבע הדירקטוריון, ממשיך הבנק במדיניות תשלום דיבידנד של עד 30% מהרווח הנקי השנתי של הבנק.

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון. ביום 29 במרץ 2020 שלחה המפקחת על הבנקים מכתב לבנקים, ובו הודיעה על הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות מהבנקים בנקודת אחוז אחת, למשך שישה חודשים, על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי ללקוחות על אף משבר הקורונה. במסגרת אותו מכתב, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישת עצימת של מניות, על רקע המשבר האמור.

ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. הנושא יעלה לדיון בשנית ככל שישתנו הנסיבות. המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

טבלה 21 - פרטים בגין חלוקת דיבידנדים בתקופת הדוח:

דיבידנד לחלוקה (במיליוני ש"ח)	דיבידנד למניה (באג)	מועד הכרזה	מועד חלוקה	בגין רווחי רבעון רביעי לשנת 2019
11.8	0.17	22/03/2020	16/04/2020	

2.4 תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים.

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית כמתואר להלן:

(1) **מגזר משקי הבית** – לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים (למעט אלה הנכללים במגזר בנקאות פרטית).

במסגרת פעילות מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות, כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק^(א), חשבונות עו"ש, פיקדונות וחשכונות ופעילות בשוק ההון בניירות ערך.

מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה-IVR.

(2) **מגזר בנקאות פרטית** – לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים להם יתרת תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

(3) **מגזר עסקי** – לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, תאגידים ועמותות.

במסגרת פעילות המגזר העסקי מספק הבנק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה ניתנים ללקוחות הבנק, בעיקר באמצעות סקטור הנדל"ן וכן באמצעות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים לפי תמ"א 38 לסוגיה.

המגזר העסקי מחולק לתתי מגזרים להלן:

- מגזר עסקים קטנים וזעירים – עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.

- מגזר עסקים בינוניים וגדולים^(א) – עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח.

(4) **מגזר מוסדיים** – לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.

(5) **מגזר ניהול פיננסי** – המגזר כולל את פעילות הנוסטרו ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונדליות, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל, פעילות רכישה, מכירה ושירותי תיקי אשראי.

^(א) ליום 30 בספטמבר 2020 רשומים בבנק 382 מעסיקים מעבירי משכורת וכ-11 אלפי כרטיסים שנטענו.

^(א) מגזר זה כולל את הפעילות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

לפרטים אודות הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ולפרטים נוספים אודות תוצאות הפעילות ראה [ביאור 12 לדוחות הכספיים](#).

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020									
משקי בית ^א									
סה"כ משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים ^ב	גופים מוסדיים	מסר ניהול פיננסי ^ג	סך הכל		
72.1	38.2	33.9	-	8.1	3.6	-	1.2	85.0	מרווח מפעילות מתן אשראי
4.0	-	4.0	0.9	0.2	0.4	0.6	-	6.1	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1.5	1.5	-	-	0.4	-	-	13.1	15.0	אחר
77.6	39.7	37.9	0.9	8.7	4.0	0.6	14.3	106.1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
14.8	6.8	8.0	1.0	3.9	4.0	-	4.1	27.8	סך הכנסות שאינן מריבית
24.3	8.9	15.4	-	(0.4)	-	-	1.2	25.1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
86.4	26.4	60.0	2.2	6.0	1.9	0.4	1.9	98.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
(7.3)	4.3	(11.6)	-	2.7	2.4	0.1	5.9	3.8	הפרשה למיסים על הרווח
(11.0)	6.9	(17.9)	(0.3)	4.3	3.7	0.1	9.4	6.2	רווח נקי (הפסד)
51.2	14.6	36.6	1.2	3.3	1.0	0.1	1.4	58.2	הוצאות ישירות
35.2	11.8	23.4	1.0	2.7	0.9	0.3	0.5	40.6	הוצאות עקיפות
10.2	14.2	(4.0)	0.7	6.0	4.2	0.3	9.7	31.1	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
9,451.6	8,024.2	1,427.4	86.6	1,078.5	534.1	-	193.6	11,344.4	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
7,653.0	-	7,653.0	1,996.9	796.8	759.1	580.2	-	11,786.0	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									
72.5	38.7	33.8	-	7.5	2.8	-	-	82.8	מרווח מפעילות מתן אשראי
5.7	-	5.7	1.3	0.6	0.3	0.1	-	8.0	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3.1	2.5	0.6	0.1	-	0.1	-	5.3	8.6	אחר
81.3	41.2	40.1	1.4	8.1	3.2	0.1	5.3	99.4	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
20.1	5.6	14.5	1.1	5.4	3.6	-	4.5	34.7	סך הכנסות שאינן מריבית
11.9	2.4	9.5	0.1	(0.6)	-	-	-	11.4	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
86.7	26.6	60.1	3.1	8.0	3.0	1.1	2.6	104.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
0.8	5.8	(5.0)	(0.2)	2.0	1.4	(0.3)	2.3	6.0	הפרשה למיסים על הרווח
2.0	12.0	(10.0)	(0.5)	4.1	2.4	(0.7)	4.9	12.2	רווח נקי (הפסד)
41.3	9.6	31.7	1.2	3.2	1.3	0.8	1.3	49.1	הוצאות ישירות
45.4	17.0	28.4	1.9	4.8	1.7	0.3	1.3	55.4	הוצאות עקיפות
32.1	23.4	8.7	0.9	7.3	3.4	(0.4)	5.7	49.0	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
9,340.3	7,830.6	1,509.7	13.9	1,023.0	396.8	-	117.2	10,891.2	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
7,104.6	-	7,104.6	1,818.0	822.7	727.5	397.5	-	10,870.3	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020									
משקי בית ¹⁾									מרווח מפעילות מתן אשראי
סך הכל	מסר ניהול פיננסי ²⁾	גופים מוסדיים	עסקים בינעניים וגדולים ³⁾	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזה: אחר	מזה: הלוואות לדיור	סה"כ משקי בית	
250.2	5.9	-	8.4	25.4	-	98.2	112.3	210.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
22.0	-	1.5	1.1	1.6	3.6	14.2	-	14.2	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
44.2	38.2	-	0.1	-	-	-	5.9	5.9	אחר
316.4	44.1	1.5	9.6	27.0	3.6	112.4	118.2	230.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
128.2	61.4	-	8.4	16.0	3.2	20.6	18.6	39.2	סך הכנסות שאינן מריבית
95.4	5.5	-	(0.2)	0.6	-	78.0	11.5	89.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
295.2	6.6	1.6	6.7	21.4	8.1	178.8	72.0	250.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.2	34.9	-	4.3	7.9	(0.5)	(46.3)	19.9	(26.4)	הפרשה למיסים על הרווח
33.8	58.5	(0.1)	7.2	13.1	(0.8)	(77.5)	33.4	(44.1)	רווח נקי (הפסד)
161.3	4.3	0.6	3.2	10.7	4.2	102.2	36.1	138.3	הוצאות ישירות
133.9	2.3	1.0	3.5	10.7	3.9	76.6	35.9	112.5	הוצאות עקיפות
117.9	59.9	0.9	9.4	19.8	1.6	(29.6)	55.9	26.3	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
11,344.4	193.6	-	534.1	1,078.5	86.6	1,427.4	8,024.2	9,451.6	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
11,786.0	-	580.2	759.1	796.8	1,996.9	7,653.0	-	7,653.0	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									
246.8	6.1	-	8.5	20.8	0.1	96.9	114.4	211.3	מרווח מפעילות מתן אשראי
24.6	-	0.6	1.0	2.2	4.0	16.8	-	16.8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
32.0	24.4	-	0.1	0.2	0.1	0.9	6.3	7.2	אחר
303.4	30.5	0.6	9.6	23.2	4.2	114.6	120.7	235.3	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
103.6	21.8	-	9.9	21.6	2.7	29.9	17.7	47.6	סך הכנסות שאינן מריבית
35.1	2.3	-	(0.1)	-	(0.1)	30.9	2.1	33.0	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
296.7	7.0	4.8	8.0	21.0	8.4	176.4	71.1	247.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
25.4	14.5	(1.4)	4.0	8.0	(0.5)	(21.2)	22.0	0.8	הפרשה למיסים על הרווח
49.8	28.5	(2.8)	7.6	15.8	(0.9)	(41.6)	43.2	1.6	רווח נקי (הפסד)
151.7	3.9	3.8	3.9	9.4	3.6	97.2	29.9	127.1	הוצאות ישירות
145.0	3.1	1.0	4.1	11.6	4.8	79.2	41.2	120.4	הוצאות עקיפות
145.9	30.6	(2.1)	10.3	23.5	2.3	10.8	70.5	81.3	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
10,891.2	117.2	-	396.8	1,023.0	13.9	1,509.7	7,830.6	9,340.3	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
10,870.3	-	397.5	727.5	822.7	1,818.0	7,104.6	-	7,104.6	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי:

מגזר משקי בית

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם הפסד בסך של 44.1 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 1.6 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. בתת מגזר הלוואות לדיור נרשם רווח בסך 33.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-43.2 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד עיקר הירידה ברווח נובעת בעיקר מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי רישום הפרשה בשנת 2020 בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לדיור בסך של 6.2 מיליוני ש"ח. בתת מגזר "אחר" נרשם הפסד בסך 77.5 מיליוני ש"ח לעומת הפסד בסך 41.6 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. ההשפעה העיקרית לגידול בהפסד בתת מגזר אחר, נובעת בעיקר מגידול רישום הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאיננו לדיור בסך 47.1 מיליוני ש"ח הנובעת מגידול לנוכח אי הודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים. לפרטים נוספים ראה לעיל בפרק [התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

התוצאות הכספיות של המגזרים מושפעות באופן מהותי מייחוס ההוצאות העקיפות. לפרטים נוספים אודות היקף ההוצאות העקיפות בכול מגזר ומפתחות ההקצאה ראה בביאור מגזרי פעילות בדוחות הכספיים לשנת 2019.

מגזר בנקאות פרטית

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם הפסד בסך של 0.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך 0.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקי

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם רווח נקי במגזר העסקי בכללותו בסך של 20.3 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 23.4 בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר הירידה נובעת מקיטון בעמלות ליווי פרויקטים וערבויות בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד.

מגזר גופים מוסדיים

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם במגזר זה הפסד בסך 0.1 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך 2.8 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נובע בעיקר מהשפעות קצה בשנת 2019 של מכירת תיק הלקוחות בתחום פעילות הברוקראז' שבוצעה בשנת 2018.

מגזר ניהול פיננסי

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם במגזר ניהול פיננסי רווח נקי בסך 58.5 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך 28.5 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. במגזר הפיננסי העלייה בסך 30 מיליוני ש"ח ברווח הנקי נובעת בעיקרה מגידול בהכנסות ממכירת תיקים בסך 23.1 מיליוני ש"ח (נטו לאחר מס). הגידול בהכנסות ריבית, נטו בסך 13.6 מיליוני ש"ח נובע בעיקר מניהול נכסים והתחייבויות והושפע משינויי הריבית והמדד בתקופה. כמו כן, נזקפו למגזר הכנסות ריבית והוצאות הפסדי אשראי בגין הלוואות מגובות בתזרים הלוואות רכב.

2.5 חברות מוחזקות עיקריות

במהלך התקופה המדווחת לא חלו התפתחויות מהותיות בפעילות של חברות מוחזקות. לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה בביאור 15 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

פרק 3 - סקירת הסיכונים

התפתחויות מהותיות בחשיפה לסיכונים ואופן ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019 ובדוח על הסיכונים נדבך 3 לשנת 2019 על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו. הבנק מנהל את עסקיו ואת סיכוניו בהתאם לעקרונות וסטנדרטים בינלאומיים מקובלים המותווים ע"י בנק ישראל ובהתאם לתיאבון לסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. הבנק פועל כך שתהליכי ניהול סיכונים יתקיימו הן בתוך קווי העסקים והן לרוחב הבנק בחתך של סוגי סיכון. סוגי המדיניות הספציפית לגבי כל סיכון שזוהה מבטאות גישה זו. לגבי כל סיכון צריכים להתקיים זיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, הפחתה, ניטור ודיווח.

תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים הקשורים לבנק כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות: אשראי, שוק ונזילות ישנה התייחסות גם לסיכונים אחרים ובכללם: סיכונים תפעוליים לרבות סיכונים טכנולוגיים וסיכוני סייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני רגולציה סיכוני ציות, סיכוני מוניטין וסיכון אסטרטגי.

דירקטוריון הבנק קובע את התיאבון לסיכון שמגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף ואת רמת הסיכון שהוא מוכן לקבל או לשאת על עצמו במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון. כמו כן, הגדרת תיאבון הסיכון כוללת מערכת של מגבלות כמותיות ו/או איכותיות.

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השירי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית.

התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים. בשלב זה קיימת אי וודאות לגבי משך המשבר והשלכותיו בעתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. הבנק זיהה מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון (ראה פרק 3.5 להלן).

3.1 סיכון אשראי

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלוואים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכון האשראי ראה גם את דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים, ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף והמשבר העולמי הביאו לעלייה בשיעור האבטלה, לפגיעה בחוסנם של משקי הבית ולהאטה בפעילות בענף הנדל"ן, ומשכך קיימות לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לוואים, בעיקר מקרב משקי הבית, ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. היכולת להתמודד עם הפגיעה הכלכלית תלויה בגורמים רבים אשר עדיין אינם ברורים מספיק בשלב זה ואשר כוללים את מהירות החזרה לשגרה בענפים השונים, יכולת העסקים ומשקי והבית להתמודד עם המשבר באמצעות שינוי תהליכים ומציאת פתרונות חליפיים, תמיכת הממשלה, התאוששות המסחר העולמי ועוד גורמים נוספים. על רקע אי הוודאות הרבה, צופה הבנק כי הפסדי האשראי יגדלו, אך בשלב זה קשה לקבוע באיזו מידה ועד מתי, בין היתר כתוצאה מתהליכים וצעדים שנוקטים הממשלה ובנק ישראל ואשר עשויים לסייע למשק להחלץ מהמשבר במהירות רבה יותר, אך במידה ולא יצלחו יביאו לדחיה בלבד בהתממשות סיכוני האשראי. הבנק זיהה מספר סיכונים ובניהם סיכון האשראי וסיכון הריכוזיות אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון ראה להלן [בפרק 3.5](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

ביום 27 ביולי 2020, במטרה להמשיך ולסייע ללקוחות בהתמודדות עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות משבר וירוס הקורונה, תוך ניהול סיכונים מושכל ואחראי, הודיע הפיקוח על הבנקים על הארכת המתווה הקודם לדחיית תשלומי הלוואות והרחבתו, כפי שאומץ ע"י המערכת הבנקאית, באופן הבא:

בהתייחס למשכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי –

התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד ליום 30 באוקטובר 2020.

דחיית התשלומים תתבצע בריבית שאינה עולה על הריבית הנקובה בהסכם הלוואה ותחול על תקופת הדחיה.

משכנתאות: בהתאם למתווה הקודם – במשכנתאות הדחיה תבוצע לתקופה של 6 חודשים, ללא שיקול דעת הבנק. בהתאם למתווה המורחב – לקוחות שכבר קיבלו דחיה של תשלומי המשכנתא, יוכלו לדחות את התשלומים עד לסוף שנת 2020, גם אם הדחיה עולה על 6 חודשים. לקוחות שטרם דחו את תשלומי המשכנתא ויבקשו לעשות זאת, יוכלו לדחות את התשלומים לתקופה של 6 חודשים.

הלוואות צרכניות עד 100,000 ש"ח: בהתאם למתווה הקודם – הדחיה תבוצע לתקופה של 3 חודשים (עם אופציה בהתאם לשיקול דעת הבנק לדחייה נוספת של 3 חודשים). בהתאם למתווה המורחב – תקופת הדחיה להלוואות אלו תהיה עד 6 חודשים, לבחירת הלקוח, באופן הבא:

לקוחות שכבר דחו את התשלומים לחלק מהתקופה, יוכלו להגיש בקשה נוספת לדחיית התשלומים עד לתקופה של 6 חודשים במצטבר, ובלבד שלא היו פגורים בהלוואה נכון לתאריך 28 בפברואר 2020.

לקוחות שטרם דחו את התשלומים, ומעוניינים עכשיו בדחייתם, יוכלו לקבל דחיה של עד 6 חודשים. האמור יחול גם על לקוחות שבהלוואותיהן היו פגורים בחודשים שקדמו למועד הגשת הבקשה.

אשראי עסקי: בהתאם למתווה הקודם – ניתן להגיש בקשה לדחיית תשלומי הלוואה, מסוג אשראי עסקי, עד לתאריך 31 ביולי 2020. בהתאם למתווה המורחב – לווה אשר נטל אשראי עסקי, ואשר טרם הגיש בקשה לדחיית תשלומים, או הגיש בקשה לתקופה חלקית, יוכל להגיש בקשה לדחיית תשלומים, בהתאם למתווה זה, עד לתאריך 30 באוקטובר 2020.

המתווה שגובש מציג את תנאי המינימום בדחיית הלוואות וכל בנק רשאי להרחיבו לטובת לקוחותיו ולבקשתם. בנק ירושלים בוחן אפשרויות להרחבת המתווה.

לפרטים נוספים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה ביאור [11 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

ביום 29 בספטמבר, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים על הרחבה נוספת של מתווה הקפאות האשראי האמור. במסגרת הרחבת המתווה, התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2020. ולקוחות אשר כבר ביקשו לדחות את התשלומים יכולים להאריך את תקופת ההקפאה עד ליום 31 בדצמבר, 2020 או שישה חודשים מיום הבקשה, לפי המאוחר מבין השניים.

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ- 30 ימים במועד יישום השינויים. ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה מאירוע נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים: השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה, הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים, השינוי הוא לזמן קצר.

לעניין קביעת מצב פיגור – חובות שלא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחיה בשל אירוע נגיף הקורונה, לא יסווגו כחובות בפיגור בשל הדחיה. כאשר בוצעה דחיית תשלומים בחובות שהיו בפיגור לפני הדחיה, יש להקפיא את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית. ייתכן שאילולא הקפאת מניין ימי הפיגור ביחס לתשלומים שנדחו, כאמור לעיל, יתרת החובות בפיגור היתה גבוהה יותר.

טבלה 23 - חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל.

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ^(א)								אשראי לציבור
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים								
חובות לא בעייתיים				חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	
סך הכול חובות לא בעייתיים	חובות בדירוג ביצוע אשראי שאינם בפיגור	חובות בדירוג ביצוע אשראי, בפיגור של 30 ימים או יותר	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי ^(ב)					
-	-	-	-	-	-	-	-	עסקים גדולים
-	-	-	-	-	-	-	-	עסקים בינוניים
251.3	251.3	-	-	-	13.6	156.0	251.3	עסקים קטנים ⁽³⁾
140.9	140.9	-	-	10.0	24.0	3,290.0	150.9	אנשים פרטיים - לא דיור
2,000.4	1,870.7	23.3	106.4	88.2	104.1	3,585.0	2,088.6	הלוואות לדיור
2,392.6	2,262.9	23.3	106.4	98.2 ⁽⁴⁾	141.7	7,031.0	2,490.8	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020 ^{(7) (6)}

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים ביניהם הסתיימה, נכון למועד הדיווח ^(א)		פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ^{(א) (ב)}	
יתרת חוב רשומה		חובות לא בעייתיים	
מה: בפיגור של 30 ימים או יותר		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים
-	-	-	-
-	-	-	-
-	93.6	165.5	85.8
2.1	151.1	16.6	134.3
3.2	890.6	1,407.5	681.1
5.3	1,135.3	1,589.6	901.2
		סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020	

⁽¹⁾ תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

⁽²⁾ סיווג החובות בוצע לפי אותם מבחנים שבהן הבנק מבצע את הערכה באופן שוטף בגין חובות אשר נמצאים אינם בדחיית תשלומים.

⁽³⁾ אשראי בשעבוד נכסי נדלן.

⁽⁴⁾ כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ליום 30 בספטמבר, 2020:

א. בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיור בסך של 66.9 מיליוני ש"ח, בקביעת סיווג החובות בהן הבנק מספר היבטים כגון שיעורי המימון של הנכסים בתרחיש של ירידת מחירי דיור, האופי התעסוקתי של הלווים וההסתברות לכשל.

ב. בגין אנשים פרטיים - אחר סך של 9.0 מיליוני ש"ח, בקביעת סיווג החובות בהן הבנק את הממוצע ההסטורי של יחס החובות הבעייתיים לתיק האשראי.

⁽⁵⁾ חוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה הינו חוב אשר מועד התשלום החוזי האחרון שלו שנדחה במסגרת המתווה חלף לפני תאריך הדיווח. לדוגמא חוב שחוזר לשלם בחודש אוקטובר והתשלום החוזי האחרון שלו שנדחה היה בחודש ספטמבר, יוגדר כחוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה ליום 30 בספטמבר, 2020.

⁽⁶⁾ ליום 30 ביוני 2020 סך יתרת האשראי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על כ-3,407.9 מיליוני ש"ח, האשראי הבעייתי מסך האשראי אשר בגינו נדחו תשלומים עמד על כ-71.2 מיליוני ש"ח, היקף התשלומים שנדחו עמד על כ-110.4 מיליוני ש"ח, מספר ההלוואות בגין נדחו תשלומים עמד על 10,898.

ליום 31 במרץ 2020 סך יתרת האשראי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על כ-2,115.7 מיליוני ש"ח, היקף התשלומים שנדחו עמד על כ-56.9 מיליוני ש"ח, מספר ההלוואות בגין נדחו תשלומים עמד על 5,911.

⁽⁷⁾ לאחר תאריך המאזן המשיך הבנק לאשר בקשות לדחיית התשלומים, ליום 10 בנובמבר 2020 סך יתרת האשראי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על כ-2,651.4 מיליוני ש"ח, היקף התשלומים שנדחו עמד על כ-158.7 מיליוני ש"ח, מספר ההלוואות בגין נדחו תשלומים עמד על 6,732.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים. הבנק בוחן חשיפתו למגזרי האוכלוסייה השונים באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזר מסוים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

טבלה 24 - סיכון אשראי ⁽⁴⁾ ונכסים שאינם מבצעים במיליוני ש"ח:

יתרת סיכון אשראי ליום							
31 בדצמבר 2019				30 בספטמבר 2020			
מסחר	דיור	פרטי	סה"כ	מסחר	דיור	פרטי	סה"כ
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾							
סיכון אשראי מאזני	2,055.3	7,669.1	1,178.6	10,903.0	1,820.6	7,344.9	1,202.4
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾	920.9	705.8	115.7	1,742.4	1,146.2	792.4	124.1
סך סיכון אשראי בדירוג ביצועי אשראי	2,976.2	8,374.9	1,294.3	12,645.4	2,966.8	8,137.3	1,326.5
סיכון אשראי שאינם בדירוג ביצוע אשראי:							
א. לא בעייתי	34.0	130.6	30.6	195.2	7.4	148.9	32.6
ב. סה"כ בעייתי ⁽²⁾	18.0	224.4	26.4	268.8	4.0	143.9	26.6
(1) השגחה מיוחדת ⁽⁷⁾	11.5	217.4	10.8	239.7	2.3	139.3	5.4
(2) נחות	1.2	-	5.3	6.5	1.5	-	10.7
(3) פגום	5.3	7.0	10.3	22.6	0.2	4.6	10.5
סך הכל סיכון אשראי מאזני	52.0	355.0	57.0	464.0	11.4	292.8	59.2
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾	1.1	-	0.1	1.2	3.0	-	0.1
סך סיכון אשראי שאינם בדירוג ביצועי אשראי ⁽⁴⁾	53.1	355.0	57.1	465.2	14.4	292.8	59.2
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	3.2	150.5	4.2	157.9	3.8	139.3	9.5
סך סיכון אשראי כולל של הציבור ⁽⁴⁾	3,029.3	8,729.9	1,351.4	13,110.6	2,981.2	8,430.1	1,385.7
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:							
א. חובות פגומים	5.3	7.0	4.0	16.3	-	4.6	6.5
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור	5.3	7.0	4.0	16.3	0.0	4.6	6.5

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
3. לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
4. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
5. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מוגבלות חבות של לווה.
6. בסיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי גידול של כ-32 מיליוני ש"ח (70%) גידול בחובות בהשגחה מיוחדת.
7. כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ליום 30 בספטמבר, 2020: בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיר בסך של 66.9 מיליוני ש"ח ובגין אנשים פרטיים - אחר בסך של 9.0 מיליוני ש"ח.

טבלה 25 - פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים במיליוני ש"ח:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
תנעה בחובות הפגומים בין אשראי לציבור*							
3.4	9.8	10.3	23.5	4.9	2.2	11.6	18.7
יתרת חובות פגומים ליום 30 ביוני							
-	-	2.3	2.3	-	-	6.5	6.5
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה							
-	-	-	-	-	-	-	-
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום							
-	-	(2.1)	(2.1)	-	-	(0.5)	(0.5)
-	(2.9)	1.3	(1.6)	(0.1)	(0.5)	(7.2)	(7.8)
חובות פגומים שנפרעו							
1.9	0.1	(1.5)	0.5	-	-	0.2	0.2
אחר							
5.3	7.0	10.3	22.6	4.8	1.7	10.6	17.1
יתרת חובות פגומים ל 30 בספטמבר							
*מזה: תנעה בחובות בעייתיים בארגון מחדש							
0.1	-	10.3	10.4	3.0	-	11.6	14.6
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש ל30 ביוני							
-	-	2.3	2.3	-	-	6.5	6.5
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה							
-	-	-	-	-	-	-	-
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב							
-	-	(2.1)	(2.1)	-	-	(0.5)	(0.5)
חובות בארגון מחדש שנמחקו							
(0.1)	-	1.3	1.2	-	-	(7.2)	(7.2)
חובות בארגון מחדש שנפרעו							

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
6.7	2.3	12.5	21.5	0.2	4.6	10.5	15.3
-	1.0	8.8	9.8	3.4	4.3	3.8	11.5
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	(2.7)	(2.7)	-	-	(3.7)	(3.7)
(1.5)	(1.6)	(8.4)	(11.5)	(0.1)	(2.9)	0.4	(2.6)
(0.4)	-	0.4	-	1.8	1.0	(0.7)	2.1
4.8	1.7	10.6	17.1	5.3	7.0	10.3	22.6
3.2	-	12.5	15.7	0.2	-	10.5	10.7
-	-	8.8	8.8	-	-	3.8	3.8
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	(2.7)	(2.7)	-	-	(3.7)	(3.7)
(0.2)	-	(8.4)	(8.6)	(0.1)	-	0.4	0.3

יתרת חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים ביום 30 בספטמבר 2020 עומדת על כ-10.3 מיליוני ש"ח, לעומת 10.7 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

ייתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2020 ב-8.2 מיליוני ש"ח. לעומת 8.6 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

טבלה 26 - הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 במילוני ש"ח:

30 בספטמבר 2020								
עומק הפיגור (מיליוני ש"ח)								
יתרות בגין	בפיגור של 90 ימים או יותר							
	הלוואות בפיגור שמוחזרו ^(*)	סך הכל מעל 90 ימים ⁽⁴⁾	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים ועד 33 חודשים	מעל 6 חודשים ועד 15 חודשים	90 ימים ועד 6 חודשים	בפיגור של 30 ועד 89 ימים	
סך הכל								
18.9	-	18.7	8.5	5.2	3.7	1.3	0.2	סכום הפיגור
2.5	-	2.5	2.0	0.4	0.1	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾
160.4	7.9	142.7	9.8	29.1	55.9	47.9	9.9	יתרת חוב רשומה
23.4	0.5	22.9	6.7	8.7	7.5	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
137.0	7.4	119.8	3.1	20.4	48.4	47.9	9.9	יתרת חוב נטו
145.9	8.6	116.8	3.6	8.5	42.6	62.1	20.5	יתרת חוב נטו ליום 31 בדצמבר 2019

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

(3) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעון, ללא ייתור על ההכנסה.

(4) לא כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת בסך של 66.9 מיליוני ש"ח.

ניתוח הוצאות להפסדי אשראי והתפתחויות עיקריות בסיכוני האשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחרים באופן פרטני, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים. ההפרשה להפסדי אשראי בהתייחס לתיק האשראי נחלקת להפרשה פרטנית ולהפרשה קבוצתית. הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדוח הסתכמו ב- 95.4 מיליוני ש"ח המהווה שיעור של כ-1.13% מתיק האשראי לציבור. מתוכם כ-62.1 מיליוני ש"ח נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה (בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר סך של 55.9 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיר כ-6.2 מיליוני ש"ח). בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

לפרטים אודות הרכב והתפתחות ההוצאות להפסדי אשראי ראה לעיל בפרק [התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

טבלה 27 - שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2019	30 בספטמבר 2020	
0.08%	0.08%	0.14%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
1.42%	1.48%	1.39%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.04%	1.03%	1.66%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור *)
1253%	1300%	1171%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
			שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
69%	66%	108%	בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
1.39%	1.48%	1.56%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.36%	0.45%	1.15%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.25%	0.31%	0.23%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
23.5%	28.9%	13.4%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(*) השיעור לתשעת החודשים הראשונים לשנת 2020 הושפע מהותית מעדכון ההפרשה הקבוצתית בסך 62.1 מיליוני ש"ח בגין השפעת התפשטות נגיף הקורונה. לפרטים ראה

[בפרק התפתחויות עיקריות בהכנסות, הוצאות וברווח כולל אחר](#).

לפרטים נוספים, ראה גם [ביאור 13 לדוחות הכספיים](#).

הערכת ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה

הערכת הבנק מתבססת בין היתר על היקף החובות לגביהם בוצע שינוי בתנאים לבקשת הלקוחות במסגרת התמודדות עם המשבר, תחזית שיעור האבטלה לשנים 2020-2021, שיעור ההתאוששות של לקוחות שייכנסו לכשל בתום תקופת דחיית תשלומי החובות וירידה במחירי הנדל"ן למגורים.

טבלה 28 - שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים

ליום 30 בספטמבר 2020			
סך הכול	אנשים פרטיים – לדיר ^(*)	אנשים פרטיים – אחר	מסחרי ואחר ^(*)
יתרת ההפרשה	58.8	116.0	16.3
191.1 ^(*)			
יתרת סיכון האשראי	8,730	1,351	3,029
13,111			
שיעור יתרת ההפרשה לסיכון אשראי	0.7%	8.6%	0.5%
1.5%			
שיעור ההפרשה להפסד בהנחה של:			
שינוי בתחזית שיעור האבטלה			
עליה של 1% מול התחזית	0.7%	8.9%	0.5%
עליה של 2% מול התחזית	0.7%	9.3%	0.5%
עליה של 3% מול התחזית	0.7%	9.6%	0.5%
שינוי בהיקף החובות שנדחו			
עליה של 10%	0.7%	8.8%	0.5%
עליה של 20%	0.7%	9.3%	0.5%
עליה של 30%	0.7%	9.7%	0.5%
ירידה במחיר נדל"ן למגורים			
5%	0.7%	8.6%	0.5%
10%	0.7%	8.6%	0.5%
15%	0.7%	8.6%	0.5%

(*) מזה 2.5 מיליוני ש"ח בגין הפרשה לסיכון אשראי חוץ מאזני.

(1) בהתאם להוראות נב"ת 329 מחזיק הבנק, בנוסף להפרשה לפי עומק הפיגור והפרשה פרטנית, הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיר. לשינויים בפרמטרים של שיעור האבטלה, שינוי בהיקף החובות שנדחו וירידה במחיר נדל"ן למגורים ישנה השפעה על גובה ההפרשה התאורטי הנדרש. בהתחשב בגובה ההפרשות הקיימות בבנק, גם לשינויים התאורטיים המקסימאליים לא תהא השפעה על היקף/גובה ההפרשה, מעבר למצוין בטבלה. עם זאת יתכן שבעקבות משבר הקורונה תהיה עלייה זמנית בהפרשה לפי עומק הפיגור בהתאם להנחיית הפיקוח.

(2) כ-2,639.9 מיתרת סיכון האשראי הכולל מסחרי ואחר משתייך לענף משקי בינוי ונדלן וכולל ובעיקר אשראי למימון בנייה למגורים בשיטת הליווי הסגור. לשינויים בפרמטרים של שיעור האבטלה, שינוי בהיקף החובות שנדחו וירידה במחיר נדל"ן למגורים ישנה השפעה על גובה ההפרשה התאורטי הנדרש. בהתחשב בגובה ההפרשות הקיימות בבנק, גם לשינויים התאורטיים המקסימאליים לא תהא השפעה על היקף/גובה ההפרשה, מעבר למצוין בטבלה. לפרטים ראה להלן [בפרק מאפייני אשראי למימון הקמת פרויקטים בנדל"ן](#).

טבלה 29 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁽⁵⁾	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁷⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	מזה: סיכון אשראי כולל ⁽²⁾⁽³⁾	
5.2	-	0.4	-	12.6	1,884.3	1,930.9
3.1	-	0.3	1.7	2.8	706.2	709.0
0.1	-	-	-	-	165.1	165.1
7.9	0.9	6.4	3.6	3.6	220.6	224.2
16.3	0.9	7.1	5.3	19.0	2,976.2	3,029.2
58.8	(1.0)	11.3	7.0	224.4	8,374.9	8,730.0
116.0	19.0	77.0	10.3	26.4	1,294.3	1,351.3
191.1	18.9	95.4	22.6	269.8	12,645.4	13,110.5
-	-	-	-	-	473.8	473.8
191.1	18.9	95.4	22.6	269.8	13,119.2	13,584.3
-	-	-	-	-	0.3	0.3
-	-	-	-	-	5.2	5.2
191.1 ⁽⁸⁾	18.9	95.4	22.6	269.8	13,124.7	13,589.8

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחרים

סך הכל מסחרי ⁽⁸⁾

אנשים פרטיים - הלוואות לדיר

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

בנקים בישראל וממשלת ישראל

סך הכל פעילות בישראל

בנקים וממשלות בחו"ל

אחרים בחו"ל

סך הכל

⁽¹⁾ סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות ⁽²⁾ - 11,459.8 מיליוני ש"ח, אג"ח - 385.1 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 1.3 מיליוני ש"ח,

וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,743.6 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוס מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק

הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדיר אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 278.5 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 183.3 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19 :

264.8 מיליוני ש"ח ו-238.3 מיליוני ש"ח).

⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 194 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בגינה בוצעה הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 3.8 מיליוני ש"ח.

⁽⁸⁾ מזה 2.5 מיליוני ש"ח חוץ מאזני.

⁽⁹⁾ כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונו במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ברבעון: בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיר בסך של 66.9 מיליוני ש"ח ובגין

אנשים פרטיים - אחר בסך של 9.0 מיליוני ש"ח.

⁽¹⁰⁾ לתקופה של 9 חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2019						
הפסדי אשראי ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁽²⁾	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁵⁾
ציבור - מסחרי						
4.8	(0.3)	0.5	2.2	7.7	2,007.4	2,015.1
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾						
3.0	-	(0.2)	2.6	5.0	610.2	615.2
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן						
0.1	-	-	-	-	155.4	155.4
שירותים פיננסיים						
2.0	(0.1)	1.9	-	0.2	121.7	121.9
אחרים						
9.9	(0.4)	2.2	4.8	12.9	2,894.7	2,907.6
סך הכל מסחרי⁽⁷⁾						
47.0	0.6	2.1	1.7	150.1	7,954.0	8,570.8
אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג						
57.9	24.0	30.8	10.6	27.2	1,328.0	1,404.0
אנשים פרטיים - אחר						
114.8	24.2	35.1	17.1	190.2	12,176.7	12,882.4
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	300.3	300.3
בנקים בישראל וממשלת ישראל						
114.8	24.2	35.1	17.1	190.2	12,477.0	13,182.7
סך הכל פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	0.5	0.5
בנקים וממשלות בחו"ל						
-	-	-	-	-	63.0	63.0
אחרים בחו"ל						
114.8	24.2	35.1	17.1	190.2	12,540.5	13,246.2
סך הכל						

⁽¹⁾ סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2) - 11,000.2 מיליוני ש"ח, אג"ח - 253.3 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2.2 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,990.5 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוסך מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירוג שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדירוג אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 244.2 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 293.8 מיליוני ש"ח.

⁽⁷⁾ לתקופה של 9 חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2019						
הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
ציבור - מסחרי						
4.8	(0.3)	0.5	0.2	5.4	2,072.7	2,080.4
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾						
2.8	-	(0.4)	-	1.3	600.5	606.9
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן						
0.1	-	-	-	-	175.6	175.6
שירותים פיננסיים ⁽⁷⁾						
2.2	0.1	2.3	-	0.2	118.0	118.2
סך הכל מסחרי						
9.9	(0.2)	2.4	0.2	6.9	2,966.8	2,981.1
אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג						
46.7	(4.4)	(3.2)	4.6	143.9	8,137.3	8,430.1
אנשים פרטיים - אחר						
58.0	30.8	37.7	10.5	26.9	1,326.5	1,385.9
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
114.6	26.2	36.9	15.3	177.7	12,430.6	12,797.1
בנקים בישראל						
-	-	-	-	-	513.1	513.1
סך הכל פעילות בישראל						
114.6	26.2	36.9	15.3	177.7	12,943.7	13,310.2
בנקים בחו"ל						
-	-	-	-	-	24.2	24.2
ממשלות בחו"ל						
-	-	-	-	-	5.1	5.1
סך הכל						
114.6	26.2	36.9	15.3	177.7	12,973.0	13,339.5

⁽¹⁾ סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2) – 11,000.0 מיליוני ש"ח, אג"ח – 271.7 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים – 3.2 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה – 2,064.6 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוסך מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירוג שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדירוג אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 264.8 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 283.3 מיליוני ש"ח.

⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 114 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בגינה קיימת הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 2.0 מיליוני ש"ח.

סיכונים בתיק הלוואות לדירור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדירור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת הלוואה ותקופת ההלוואה. הבנק מבצע ניטור באופן שוטף על כרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע. לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב.

טבלה 30 - התפתחות ביצועי האשראי לדירור⁽¹⁾ ומדדי ביצוע עיקריים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30/09/2019	31/12/2019	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	
464	348	520	408	442	ביצועים במטבע ישראלי (במיליוני ש"ח)
3	2	36	5	12	ביצועים במט"ח (במיליוני ש"ח)
467	350	556	413	454	סה"כ ביצוע (במיליוני ש"ח)
4%	(25%)	59%	(26%)	10%	אחוז השינוי ביחס לרבעון קודם
33%	31%	33%	33%	31%	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
259	273	253	266	275	תקופת ההלוואה ממוצעת (בחודשים)
6,431	5,810	5,091	6,007	5,666	הכנסה לנכס בממוצע (בש"ח)
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס⁽²⁾ (LTV)
82%	80%	80%	74%	71%	60%-0%
18%	20%	20%	26%	29%	75%-61%
-	-	-	-	-	מעל 75% ⁽³⁾
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים⁽⁴⁾
27%	28%	28%	28%	28%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
100%	100%	100%	100%	100%	40%-0%
					התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח)
43%	43%	42%	44%	47%	0-500
39%	40%	39%	37%	37%	500-1,000
18%	17%	20%	19%	16%	מעל 1,000
770	755	772	746	704	סכום הסכמים ממוצע
					הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:
18	23	25	30	12	מספר הלוואות
55	86	91	82	37	סכום כולל (במיליוני ש"ח)

⁽¹⁾ הלוואות חדשות בלבד (לא כולל מיחזורים).

⁽²⁾ הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים.

⁽³⁾ מציין סכום הנמוך מ-1%.

טבלה 31 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר - ללא קבוצות רכישה (במיליוני ש"ח):

יתרה ליום 30 בספטמבר 2020							שיעור	
גיל ההלוואה (זמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)							ההחזר	
10 שנים		3 חודשים עד					מההכנסה	
סך הכל	ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	שנה	עד 3 חודשים	הקבועה	שיעור מימון
2,864.4	140.6	509.0	752.9	746.7	565.5	149.7	עד 40%	עד 45%
139.6	23.8	60.8	12.2	4.4	11.9	26.5	50%-40%	
125.9	37.1	55.4	14.5	6.6	3.2	9.1	80%-50%	
27.2	14.2	13.0	-	-	-	-	מעל 80%	
3,157.1	215.7	638.2	779.6	757.7	580.6	185.3	סך הכל	
2,629.7	224.5	612.8	656.4	562.8	444.4	128.7	עד 40%	60%-45%
200.2	37.4	114.4	16.8	2.7	2.8	26.1	50%-40%	
146.1	46.1	86.6	5.3	1.6	-	6.5	80%-50%	
45.3	11.6	33.7	-	-	-	-	מעל 80%	
3,021.3	319.6	847.5	678.6	567.1	447.2	161.3	סך הכל	
1,435.1	161.6	184.7	325.2	332.0	324.4	107.2	עד 40%	75%-60%
83.9	28.4	27.2	4.1	3.2	3.1	17.9	50%-40%	
78.6	29.4	32.2	0.2	-	1.0	15.8	80%-50%	
15.0	9.4	5.6	-	-	-	-	מעל 80%	
1,612.6	228.8	249.7	329.5	335.2	328.5	140.9	סך הכל	
112.5	26.8	13.3	20.3	17.1	24.4	10.6	עד 40%	מעל 75%
10.9	5.3	4.1	-	-	0.3	1.2	50%-40%	
14.4	6.6	4.3	1.3	0.8	-	1.4	80%-50%	
3.4	1.0	2.4	-	-	-	-	מעל 80%	
141.2	39.7	24.1	21.6	17.9	24.7	13.2	סך הכל	
1.0	0.7	0.3	-	-	-	-	עד 40%	שיעבודים אחרים
-	-	-	-	-	-	-	50%-40%	
-	-	-	-	-	-	-	80%-50%	
-	-	-	-	-	-	-	מעל 80%	
1.0	0.7	0.3	-	-	-	-	סך הכל	
7,933.2	804.5	1,759.8	1,809.2	1,678.0	1,381.0	500.7	סך הכל	

מאפייני תיק האשראי לדיר

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדיר נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברוטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק כאשר כ-50% מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

בביצועי הלוואות לדיר ברבעון השלישי לשנת 2020 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ-28%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. כאשר כ-100% מההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40% מההכנסה וכ-76% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס.

יתרת חוב נטו (בניכוי הפרשה להפסדי אשראי) של ההלוואות לדיר בפיגור מעל ל-90 ימים עומדת על 119.7 מיליוני ש"ח, לעומת יתרה של 116.8 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019

[ראה לעיל בטבלה 26.](#)

ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת האשראי לדיר שבגיני נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-2,089 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדיר עמד על סך של כ-

104.1 מיליוני ש"ח, לפרטים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה [ראה לעיל בטבלה 23](#).

במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020 ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדיר הצפוי בשל השפעת משבר נגיף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדיר ב-6.2 מיליוני ש"ח. נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי לדיר ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

לפרטים אודות הערכת ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה [ראה לעיל בטבלה 28](#) המציגה את שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים.

לפרטים נוספים, [ראה טבלה 26](#) בדבר הלוואות לדיר בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314.

למידע נוסף על סיכונים בתיק ההלוואות לדיר, ראה בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2020, הנמצא באתר האינטרנט של הבנק וכן בביאור [313 לדוחות הכספיים](#).

תהליך מתן אשראי לדיר

פעילות המסכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדיר וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו). כאמור, לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. חיתום האשראי נערך בצורה קפדנית ביותר תוך שימת דגש על ווידוא מצב הנוכחי של הלווים כולל ווידוא סטטוס התעסוקה, הענף בו הוא פועל ומספר בעלי ההכנסה במשק הבית.

מכירת ושירותי תיקי אשראי

הבנק מספק שירותי ניהול ותפעול בגין שני סוגי הלוואות:

א. תיקי הלוואות שנמכרו לגופים מוסדיים, אשר הבנק מנהל ומתפעל עבור הרוכשות את חלק התיק ההלוואות שנרכש על ידן, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות עבור עצמו, לרבות חלק תיקי ההלוואות שנתרו בבעלותו. יתרת הלוואות אלו אשר מנוהלות על ידי הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 עומדת על סך של כ-1,046 מיליוני ש"ח (מזה כ-978 מיליוני ש"ח בהלוואות לדיר). לבנק אין סיכון אשראי על חלק ההלוואות שנמכרו.

ב. הלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הביטחון והשיכון (להלן: "הלוואות תקציב") אשר יתרתן ליום 30 בספטמבר 2020 עומדת על סך של כ-472 מיליוני ש"ח. לבנק אין סיכון אשראי על הלוואות התקציב.

ביחס להלוואות לדיר, אשר נמכרו לגופים מוסדיים נציין, כי בתאריך 14 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר בנושא מכירת הלוואות ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיר. לפי סעיף 4.2 בטיטת החוזר, יחולו מגבלות על היקף מכירת תיקי הלוואות לדיר ע"י תאגיד בנקאי כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדיר (להלן "שיעור המגבלה"). בנק ישראל קבע, ביחס לבנק, שיעור מגבלה של 15%. בחודש אוגוסט, 2020 פתח הבנק בדיאלוג עם בנק ישראל להסרת מגבלה זו.

ביום 11 במרץ 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיר ששכחו הכולל כ-432 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיר שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). הבנק הכיר בספריו הכנסה בגין המכירה בסך כ-51.7 מיליוני ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר, 2020 היקף מכירת תיקי הלוואות לדיר כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדיר עומד על כ-12.3%.

ביום 30 בספטמבר 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיר ששכחו הכולל כ-230 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיר שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). הבנק צפוי לרשום בספריו, במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-14 מיליוני ש"ח.

לאחר המכירה האמורה לעיל היקף מכירת תיקי הלוואות לדיר כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדיר עומד על כ- 14.8%.

הבנק רואה במכירת תיקי אשראי חלק ממימוש האסטרטגיה העסקית לטווח הארוך ובכוונתו לפעול למימוש עסקאות אלו בעתיד תוך עמידה במגבלות הרגולטוריות, ככל שתהיינה. יש לציין כי במקביל למכירת תיקי האשראי בשנים 2018 ו-2019 ממשיך הבנק להציג צמיחה בתיק האשראי לדיר (תוך עמידה במגבלות ההון), כך שלמכירות הנ"ל לא הייתה השפעה שלילית על הכנסות הריבית. כמו כן הבנק הכיר ברווח ברוטו ממכירת תיקי האשראי לדיר בסך 10.7 מיליוני ש"ח ובסך 56.1 מיליוני ש"ח בשנים 2018 ו-2019 בהתאמה ורווח בסך 51.7 במהלך הרבעון הראשון 2020.

כמו כן להערכת הבנק למכירת תיקי האשראי לא הייתה השפעה מהותית על כלל מאפייני הסיכון של תיק האשראי של הבנק.

טבלה 32 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר שנמכר (במיליוני ש"ח)

שיעור מימון	שיעור החזר מהכנסה קבועה	התפלגות הלוואות לדיר ליום 30 בספטמבר 2020	
		הלוואות לדיר במאזן הבנק	הלוואות לדיר שנמכרו על יד הבנק
עד 45%	עד 40%	36.2%	53.1%
	50%-40%	1.8%	0.8%
	80%-50%	1.6%	0.6%
	מעל 80%	0.3%	0.2%
סך הכל		39.8%	54.7%
60%-45%	עד 40%	33.1%	42.3%
	50%-40%	2.5%	1.8%
	80%-50%	1.8%	0.6%
	מעל 80%	0.6%	0.6%
סך הכל		38.0%	45.3%
75%-60%	עד 40%	18.1%	-
	50%-40%	1.1%	-
	80%-50%	1.0%	-
	מעל 80%	0.2%	-
סך הכל		20.3%	-
מעל 75%	עד 40%	1.4%	-
	50%-40%	0.1%	-
	80%-50%	0.2%	-
	מעל 80%	-	-
סך הכל		1.8%	-
סך הכל		7,933.2	977.9
שיעור הלוואות בפיגור		1.9%	0.7%

סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

טבלה 33 - יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) במיליוני ש"ח:

	31 בדצמבר	30 בספטמבר	
	2019	2019	2020
הלוואות צרכניות סולו	1,192.0	1,210.0	1,181.7
אשראי קמעונאי אחר ⁽¹⁾	69.8	69.4	53.8
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ⁽²⁾	1,261.8	1,279.4	1,235.5
⁽²⁾ מזה: לא בעייתיים	1,235.1	1,252.3	1,209.1
בעייתיים פחות מ-90 יום	6.7	8.3	11.9
בעייתיים יותר מ-90 יום	9.5	8.2	4.2
פגומים שצוברים הכנסות ריבית	6.2	6.3	6.5
פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית	4.3	4.3	3.8
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	1,261.8	1,279.4	1,235.5
שיעור האשראי שמסווג כבעייתי מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ⁽¹⁾	2.1%	2.1%	2.1%
יתרות עו"ש בחובה	11.2	10.7	9.2
אחר (רכב ונרטיסי אשראי)	58.6	58.7	44.6
סה"כ אשראי קמעונאי אחר	69.8	69.4	53.8

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדיור לגביהן בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-151 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-24.0 מיליוני ש"ח, מספר הלווים אשר עבדו בוצעו השינויים להלן עומד על כ-3,290. לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה - [טבלה מספר 23](#) בפרק זה.

טבלה 34 - התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור):

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2019	2020	2019
שיעור מסך הכול			
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	1,261.8	1,235.5	1,279.4
לפי תקופה ממוצעת שנתית לסיום ההלוואה			
עד שנה	2%	6%	5%
משנה עד 3 שנים	20%	13%	15%
מ- 3 שנים עד 5 שנים	48%	44%	42%
מ- 5 שנים עד 7 שנים	23%	33%	34%
מעל 7 שנים	4%	3%	3%
אחר (1)	3%	1%	1%
לפי גודל חבות לווה (באלפי ש"ח)			
עד 10	3%	3%	3%
מ 10 עד 20	7%	5%	6%
מ 20 עד 40	25%	28%	28%
מ 40 עד 80	38%	44%	43%
מ 80 עד 120	20%	16%	16%
מ 120 עד 150	5%	3%	3%
מ 150 עד 300	2%	1%	1%
לפי סוג האשראי			
לוח שפיצר חודשי בריבית משתנה	95%	98%	98%
לוח שפיצר חודשי בריבית קבועה*	1%	1%	1%
הלוואות שתנאיהן מאפשרים ללווה לדחות או להקטין את תשלומי הקרן	-	-	-
אחר	4%	1%	1%
ביטחונות			
נכסים פיננסיים בבנק	1%	1%	1%
ביטחונות אחרים	2%	3%	3%
ללא בטחונות	97%	96%	96%
הכנסה קבועה לחשבון			
לקוחות אשראי שאינם מנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון ⁽²⁾	90%	88%	88%
לקוחות אשראי שמנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון	10%	12%	12%

⁽¹⁾ כולל יתרת חובה עו"ש וכרטיסי אשראי לפירעון מיידי.

⁽²⁾ כניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי יאפשר לבנק ניטור שוטף של מאפייני סיכון הלקוח.

טבלה 35 - מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) במיליוני ש"ח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	
	41.1	28.6	מחיקות חשבונאיות
	(10.3)	(9.6)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
	30.8	19.0	מחיקות חשבונאיות נטו
	2.4%	2.1%	שיעור המחיקות נטו מיתרת האשראי לסוף תקופה*

* במונחים שנתיים אפקטיביים

טבלה 36 - יתרות ממוצעות של סיכון אשראי* לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) ללקוחות עו"ש פעילים (באלפי ש"ח):

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
	2019	2020	
	17.2	17.9	סיכון אשראי ממוצע
	4.7	4.9	מזה מסגרת עו"ש מאושרת
			שיעור לקוחות עו"ש פעילים בבנק להם מסגרת מאושרת מסך לקוחות
	13%	12%	האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)

* כולל יתרות חובה ומסגרות מאושרות שטרם נוצלו בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות.

היקף הביצועים באשראי קמעונאי אחר אינו מהותי ועל כן עיקר הדיון להלן ומדדי הביצועים יתייחסו להלוואות צרכניות סולו בלבד.

טבלה 37 - התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30/09/2019	31/12/2019	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	
176	102	235	96	30	ביצועים במהלך התקופה (במיליוני ש"ח)
					שיעור יחס החזר הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלוואה
93%	90%	95%	92%	83%	יחס החזר עד ל-20%
7%	10%	5%	8%	17%	יחס החזר מעל ל-20%
					שיעור ביצוע לפי תקופה מקורית של ההלוואה
98%	97%	87%	86%	96%	עד 6 שנים
2%	3%	13%	14%	4%	מעל 6 שנים
5.3	5.1	5.7	5.6	4.3	תקופת הלוואה ממוצעת (בשנים)
					שיעור ביצוע לפי סכומי הלוואות (באלפי ש"ח)
32%	42%	27%	36%	62%	עד 50
9%	8%	8%	8%	4%	בין 50 ל 60
7%	9%	9%	8%	5%	בין 60 ל 70
11%	8%	7%	8%	8%	בין 70 ל 80
40%	33%	49%	41%	21%	מעל 80
50	42	57	46	25	סכום הלוואה ממוצע (באלפי ש"ח)

* להסבר אודות השינויים ברבעון [ראה להלן בפרק מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק.](#)

מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן, ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר, באמצעות ערוצים דיגיטליים ומוקדים או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן הלוואה בבנק. מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי. באפריל 2019 מאגר נתוני אשראי שהוקם על-ידי בנק ישראל עלה לאוויר. החל מעליית מאגר האשראי לאוויר, הבנק מסתמך בנוסף לאמור לעיל, גם על המידע המתקבל מהמאגר דרך לשכות האשראי ודירוג האשראי של הלשכות.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. במהלך שנת 2019 עודכנה מדיניות מתן האשראי ללקוחות קיימים, השינוי במדיניות הביא לגידול בסכום הלוואה ממוצעת ותרמה לגידול בהיקף הביצועים הכולל. לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. חיתום האשראי נערך בצורה קפדנית ביותר תוך שימת דגש על וידוא מצב הנוכחי של הלווים כולל וידוא סטטוס התעסוקה, הענף בו הוא פועל ומספר בעלי ההכנסה במשק הבית. בין השאר הוחמרו מגבלות על שיעור האשראי הצרכני מסך האשראי, סכום מקסימלי להלוואה ושיעור הביצועים ללווים עם יחסי החזר גבוהים. כמו כן נערך עדכון למודל דירוג הלווים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדירוג גבוהה בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-151 מיליון ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-24.0 מיליון ש"ח, מספר הלווים אשר עבורם בוצעו השינויים להלן עומד על כ-3,290.

לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה - [טבלה מספר 23 בפרק זה](#).

בשל ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה, נרשם כ-55.9 מיליון ש"ח גידול מסגרת בהפרשה קבוצתית על אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירוג גבוהה. נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

ברבעון השלישי 21% מהביצועים היו בהלוואות מעל 80 אלפי ש"ח בהשוואה ל-33% ברבעון מקביל אשתקד. הלוואות צרכניות סולו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית. כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח. הבנק מנהל מיזם למתן אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את בסיס הלקוחות שלו.

יתרת ההלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 30 בספטמבר 2020 עומדת על כ-115.2 מיליון ש"ח (כ-9% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 103.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019 (כ-10% מיתרת האשראי).

לפרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי [ראה טבלה 23 בפרק זה](#).

תהליך מתן אשראי להלוואות צרכניות סולו

תהליך מתן האשראי ללקוחות יכול להתחיל באחד מהערוצים הבאים: המוקד הטלפוני, אתר האינטרנט, נקודות מכירה או סניפי הבנק.

הגורמים המוסמכים בבנק רשאים לאשר אשראי צרכני סולו תוך בחינת הבקשה באמצעות מערכת חיתום האשראי.

לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים כאמור לעיל.

פיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון

במסגרת פעילות זו, בבנק מבוצעים בקרה וניטור הסיכון ומדווחים להנהלה ולדירקטוריון באופן שוטף וביניהם:

- (1) דיווח ממצאי בקרת חיתום וניהול האשראי.
- (2) מעקב ודיווח על שיעורי הפיגור וההפרשה מהפעילות.
- (3) דיווח על מאפיינים ומגמות בתיק האשראי ועמידה בכל המגבלות שנקבעו במדיניות האשראי.

אשראי צרכני ללקוחות קיימים

למידע אודות התפלגות ביצוע אשראי צרכני ללקוחות קיימים לפי מאפייני סיכון שונים ראה דוחות כספיים לשנת 2019 (עמוד 57).

מאפייני אשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי הסגור וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואילו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיוור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על ידי גופים מוסדיים עימם קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים מוסדיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות. הבנק מנהל נכון ליום 30 בספטמבר 2020, 216 פרויקטים בהיקף כולל של כ-11 אלפי יחידות דיור, מהם בכ-62 פרויקטים הפעילות, לרבות היקפי המימון, בשיתוף פעולה עם גופים מוסדיים. כמו כן, היקף התיק המנוהל הינו כ-6.7 מיליארדי ש"ח, מזה כ-1.6 מיליארדי ש"ח באחריות הבנק והיתרה באחריות הגופים המוסדיים.

הבנק מממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן עבור קרקעות הזמינות לבנייה עד 24 חודש מיום מימון הקרקע. נכון ליום 30 בספטמבר 2020 האשראי שניתן לפרויקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 38% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצוין כי רוב האשראי הקיים בפרויקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרויקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 האשראי שניתן לפרויקטים באזור מרכז הארץ מהווה 70% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 8% בירושלים רבתי ו-22% בשאר הארץ. הבנק ערך ניתוח מעמיק של האשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן לפי שלבי הביצוע והסגמנטים השונים ברמה פרטנית ובתרחיש של הרעה בשוק הנדל"ן. להערכתו יתרת ההפרשה הקבוצתית הקיימת נכון ליום 30 בספטמבר, 2020 תוך שימוש בהתאמות האיכותיות, מכסה את ההפסד הצפוי.

לפרטים נוספים, ראה בדוח התקופתי לשנת 2019.

חשיפות עיקריות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)^(א)

חלק א – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך מבניהם:

טבלה 38 – חשיפות עיקריות למדינות זרות

30 בספטמבר 2020			
המדינה	חשיפה מאזנית ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾	סך הכל
ארצות הברית	86.2	2.0	88.2
אחרות	97.5	23.7	121.2
סך כל החשיפות למדינות זרות	183.7	25.7	209.4
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS ⁽⁴⁾	0.7	-	0.7
מזה: סך החשיפות למדינות LDC ⁽⁵⁾	1.2	-	1.2
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות	0.7	-	0.7

30 בספטמבר 2019			
ארצות הברית	176.5	-	176.5
אחרות	155.6	2.0	157.6
סך כל החשיפות למדינות זרות	332.1	2.0	334.1
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS ⁽⁴⁾	0.7	-	0.7
מזה: סך החשיפות למדינות LDC ⁽⁵⁾	2.0	-	2.0
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות	2.8	-	2.8

31 בדצמבר 2019			
ארצות הברית	147.9	-	147.9
אחרות	140.0	6.2	146.2
סך כל החשיפות למדינות זרות	287.9	6.2	294.1
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS ⁽⁴⁾	1.8	-	1.8
מזה: סך החשיפות למדינות LDC ⁽⁵⁾	0.7	-	0.7
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות	2.7	-	2.7

⁽¹⁾ על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

⁽²⁾ סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

⁽³⁾ סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

⁽⁴⁾ החשיפה למדינות ה-PIGS כוללת את המדינות: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד.

⁽⁵⁾ החשיפה למדינות ה-LDC (מדינות פחות מפותחות) כוללת את ליבריה בלבד.

⁽⁶⁾ לא קיים סיכון אשראי מאזני או חוץ מאזני בעייתי וכן לא קיימים חובות פגומים בחשיפות למדינות זרות.

חלק ב – המידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון אינו מהותי

חלק ג – החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לתקופת הדיווח אינה מהותית

חשיפות⁽²⁾⁽³⁾ אשראי למוסדות פיננסיים⁽³⁾ זרים

טבלה 39 – חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים במיליוני ש"ח

סך חשיפת אשראי			
דחג אשראי חיצוני ⁽⁴⁾	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2019	2019	2019
AAA עד AA	16	52	41
A+ עד A	18	11	32
BBB עד BBB-	51	45	46
ללא דרוג	2	4	1
סך הכול חשיפה	87	112	120

1. פיקדונות ויתרות עו"ש במוסדות פיננסיים זרים, לבנק אין חשיפה לסיכונים אשראי חוץ מאזני, במוסדות פיננסיים זרים.
 2. לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי, בגין מוסדות אלה.
 3. מוסדות פיננסיים זרים הינם בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.
 4. על פי חברת הדירוג S&P.
- היתרות הנכללות בטבלה לעיל כוללות בעיקר מוסדות הפועלים בארה"ב, בלגיה ושווייץ.
- הבנק קבע מגבלות על החשיפה המרבית המותרת למוסדות פיננסיים בחו"ל ומנהל מעקב שוטף על חוסנם של גופים אלה בהסתמך על דירוג החברות ונתוני שוק אחרים המעידים על מצבן הכלכלי.

סיכונים סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים אשראי, ראה את דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2019.

3.2 סיכון שוק

סיכון השוק הוא הסיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

התוצאות העסקיות השווי ההוגן של הנכסים, התחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכונים שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשער החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון.

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward). העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, לבנק חוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים שוק, ראה את דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2019.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 כתוצאה מהשפעות התפרצות וירוס הקורונה חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ובכללם שערי החליפין, שערי מניות ומחירי אגרות-חוב. בנוסף, נצפתה ירידה בריביות הבנקים המרכזיים. כתוצאה מכך נרשמו עליות באומדני סיכון השוק וההשקעה של פעילות המסחר, התיק הבנקאי ותיק הנוסטרו של הבנק. להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, ולשינויים בעקומי התשואות בשוק, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידיות של הבנק והשפעה על השווי ההוגן והשווי הכלכלי.

הרבעון השני של שנת 2020 אופיין בעלויות במחירי הנכסים הפיננסיים, זאת על רקע מדיניות פיסקאלית ומוניטרית מאד מרחיבה בקרב המדינות המפותחות בכלל וארה"ב בפרט.

בשוקי המניות בלטו במיוחד מניות הטכנולוגיה, על רקע הערכות כי משבר הקורונה יאיץ את המעבר לערוצים דיגיטליים כמעט בכל המגזרים. בישראל מדדי המניות פיגרו באופן משמעותי לעומת המדדים העיקריים בארה"ב, עקב משקלן הנמוך של מניות טכנולוגיה ומשקלן הגבוה של מניות נדל"ן במדדים בישראל לעומת בארה"ב. ברבעון השלישי של שנת 2020 המסחר בבורסות העולם וגם בתל אביב החל בעלויות שערים חדות והמשיך את הרבעון שקדם לו. ואולם, לקראת סוף הרבעון שוקי המניות ירדו לנוכח העלייה ברמת התחלואה בארץ ובעולם. שוקי המניות המקומיים מפגרים אחר המדדים העולמיים, בין היתר עקב הערכות לגבי השלכות הסגר בחגי תשרי. עד כה, למרות ההתאוששות במחירי הנכסים המסוכנים, התשוואה על אג"ח ממשלה לא עולה, גם לא לנוכח העלייה המסתמנת בהיקף הגירעונות. התשוואה הנמוכה תקל על מימון הגירעון הממשלתי, ואולם היא גם מלמדת על ציפיות מונמכות להתאוששות כלכלית בטווח הקצר והבינוני.

VaR

הבנק מכמת את סיכויי השוק גם על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR.

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכויי השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים. הסיכון הנמדד על-ידי VaR מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת הפוזיציות המאזנית והחוץ מאזנית ובכלל זה הפוזיציות של התיק למסחר החשופות לסיכונים שוק. הבנק מבצע תהליך Back-Testing לתוצאות ה-VaR. בעקבות התנדטיות החריגה בשווקים במספר ימים ההפסד היה מעבר ל-VAR שחושב היה מעל הסף.

טבלה 40 - אומדן ה-VaR:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום				
30 בספטמבר 2019		30 בספטמבר 2020		
סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח
במיליוני ש"ח				
חשיפה בפועל	19.5	19.5	15.5	15.5
מגבלת הבנק	18.0	20.0	20.0	20.0

(1) לאחר פרוץ משבר הקורונה קיימה הנהלת הבנק דיון בנושא החשיפות הפיננסיות וקבעה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. בין היתר, נקבע על הידוק מגבלת ה-VAR מ-20.0 מיליוני ש"ח ל-18.0 מיליוני ש"ח.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכונים שוק ונזילות על-ידי קביעת מגבלות כמותיות התואמות את תאבון הסיכון של הבנק. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות הנובע מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. שינויים אלה עלולים לפגוע ברווחיות ו/או להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות בתחום האשראי עקב הוראות בנק ישראל שמגבילות את היקף ההלוואות לדירור בריבית משתנה ובתיק הנוסטרו. חשיפה קיימת גם במגזר הצמוד למדד, שכן במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך.

מידע כמותי על סיכון ריבית – ניתוח רגישות

טבלה 41 - שווי הוגן מתואם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2019			31 בדצמבר 2019		
שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול
שווי הוגן מתואם ⁽¹⁾	677.7	6.4	684.1	(71.8)	751.5	866.6	(29.0)	837.6
מזה: תיק בנקאי	657.3	3.5	660.8	(78.8)	679.8	860.5	(29.1)	831.4

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

⁽²⁾ בחישוב השווי ההוגן ליום 30 בספטמבר 2019 לא הובאה בחשבון תחזית פירעונות מוקדמים של אשראים. והשווי ההוגן של יתרות זכות בחשבונות עו"ש ושל פיקדונות ללא זמן פירעון הוערכו בהתאם ליתרה המאזנית.

⁽³⁾ ליום 30 בספטמבר 2020 כולל התחייבות בגין חכירות בסך 104 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 15' לדוחות הכספיים](#).

טבלה 42 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מתואם ⁽¹⁾ על הבנק וחברות מאוחדות שלו:

30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2019			31 בדצמבר 2019		
שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
שינויים מקבילים								
גידול מיידי מקביל של								
(18.7)	(0.2)	(18.9)	(22.5)	0.1	(22.4)	2.7	0.7	3.4
נקודת אחוז אחד								
גידול מיידי מקביל של 0.1								
(2.2)	-	(2.2)	(2.5)	-	(2.5)	-	0.1	0.1
נקודת אחוז								
קיטון מיידי מקביל של								
26.8	0.2	27.0	29.4	(0.1)	29.3	2.7	(0.7)	2.1
נקודת אחוז אחד								
שינויים לא מקבילים								
(57.2)	(1.0)	(58.2)	(47.9)	(1.7)	(49.6)	(44.4)	(1.3)	(45.7)
התללה ⁽²⁾								
53.5	0.9	54.4	43.2	1.7	44.9	45.6	1.4	47.0
השטחה ⁽³⁾								
37.8	0.6	38.4	27.1	1.3	28.3	37.9	1.2	39.1
עליית ריבית בטווח הקצר								
(31.3)	(0.5)	(31.8)	(22.4)	(1.0)	(23.5)	(31.4)	(1.0)	(32.4)
ירידת ריבית בטווח הקצר								

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

⁽²⁾ התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

⁽³⁾ השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

טבלה 43 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית:

30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2019			31 בדצמבר 2019		
הכנסות	מימון שאינן	סך הכול	הכנסות	מימון שאינן	סך הכול	הכנסות	מימון שאינן	סך הכול
ריבית, נטו	מריבית		ריבית, נטו	מריבית		ריבית, נטו	מריבית	
שינויים מקבילים								
עלייה במקביל של 1%	50.5	(2.2)	48.3	1.8	27.5	48.8	(0.7)	48.0
מזה: תיק בנקאי	50.5	(1.4)	49.1	(1.7)	25.7	48.8	(1.7)	47.1

לפירוט נוסף אודות ההנחות שישמשו לחישוב השווי ההוגן של ראה [ביאור 14 לדוחות הכספיים](#).

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

סיכון שער חליפין וסיכון אינפלציה

החשיפה לסיכון הבסיס, המתבטאת בהפסד שעלול להתרחש, משינויים במדד המחירים ובשער החליפין. המדיניות של הבנק לנהל את הסיכונים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר ובהתאם להתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

במסגרת ניהול סיכונים השוק, הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו.

כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים של החשיפה בכל מגזר הצמדה. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. חישוב העודף (גרעון) כולל השפעה של נגזרים.

טבלה 44 - מגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה המשפיעה על חשבון רווח והפסד). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

ליום 30 בספטמבר 2020					
	המגבלה המאושרת		המגבלה המאושרת		חשיפה בפועל
	באחוזים מההון הפיננסי ⁽¹⁾		במיליוני ש"ח		
	מקסימלית ⁽²⁾		מקסימלית ⁽²⁾		
לא צמוד	125	50 ⁽³⁾	876	351 ⁽³⁾	407
הצמדה למדד ⁽²⁾	50	(25)	351	(175)	292
במט"ח ובהצמדה למט"ח	5	(5)	35	(35)	2

⁽¹⁾ ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד (ליום 30 בספטמבר, 2020 – 701 מיליוני ש"ח).

⁽²⁾ מקסימלית – סכום העודף המקסימלי או הגרעון המקסימלי.

⁽³⁾ מינימום.

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול רווח הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח רווח באופן שוטף בישיבות של הועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

טבלה 45 - ריכוז בסיסי ההצמדה של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020:

ליום 30 בספטמבר 2020					
	מטבע ישראל			מטבע חוץ	
	צמוד למדד			פריטים שאינם	
	לא צמוד	המחירים	דולר של ארה"ב	אחר	כספיים
נכסים	10,765.3	2,899.4	576.1	252.2	331.0
התחייבויות	10,184.6	2,607.4	682.0	348.0	46.9
מכשירים נגזרים	(203.9)	-	108.4	95.5	-
סך הכל כלי	406.8	292.0	2.5	(0.3)	284.1
סך הכל	14,854.0	13,868.9	-	-	-

טבלה 46 - ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן (1)(2)(3) (במיליוני ש"ח):

השפעת התרחיש ליום 30	השפעה חיובית מקסימלית של התרחיש בתשעת החודשים הראשונים של 2020	השפעה שלילית מקסימלית של התרחיש בתשעת החודשים הראשונים של 2020	תרחיש
8.3	10.6	-	עלייה של 3% במדד
(8.3)	-	(10.6)	ירידה של 3% במדד

(4) נמדד לפי יום פרסום המדד בחודשים ינואר עד ספטמבר 2020.

(2) נכון ליום 30 בספטמבר 2020 תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר גבוהה מהמדד בפועל בסך של כ-92 מיליוני ש"ח.

(3) כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 30 בספטמבר 2020 נמוכה מהמדד בפועל בסכום של כ-183 מיליוני ש"ח.

הבנק פועל רק במטבעות מרכזיים ובהיקפים מידתיים ביחס להון הפיננסי.

מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

טבלה 47 - רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע במיליוני ש"ח (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל):

ליום 30 בספטמבר 2020		מקסימום שנת 2020		מינימום שנת 2020	
תרחיש	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	אחר
התחזקות של 10%	0.3	1.0	3.9	5.3	(0.4)
החלשות של 10%	(0.3)	(1.0)	0.4	5.1	(5.3)

לפרטים נוספים אודות בסיסי ההצמדה השונים, ראה [ביאור 13 לדוחות הכספיים](#).

סיכון מחיר מניות וקרנות חוב

במסגרת מדיניות הסיכונים הפיננסיים (סיכונים שוק), דירקטוריון הבנק קבע מסגרת מצומצמת של 40 מיליוני ש"ח להשקעה בתעודות סל ומניות בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה. יתרת ההשקעה במניות ותעודות סל ליום 30 בספטמבר 2020 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-3.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-12.0 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת ההשקעה בקרנות חוב המתמחות בעיקר בהלוואות בכירות בתחום הנדל"ן בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2020 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-76.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-62.0 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים שוק, ראה את דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2019.

3.3 סיכון נזילות ומימון

סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. סיכון הנזילות הינו הסיכון לפגיעה בהון וביציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם, באופן בלתי צפוי בתוך פרק זמן קצר מבלי שיגרם הפסד מהותי והיכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם יתנו בריבית משתנה) הממומנות על-ידי מקורות לטווח קצר.

הבנק חשוף לסיכונים נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, ובפרט התמקדות בגיוס פיקדונות ממשקי בית. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהיקף נכסים נזילים זמינים, ובפער תזרים קטנים בין פירעון הנכסים להתחייבויות. לאופי האשראי והמפקידים, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

לפרטים אודות פיקדונות הציבור ראה [ביאור 7 לדוח הכספי](#).

יחס נזילות מזערי

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו מידי יום באמצעות מודל יחס נזילות המזערי שהינו היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים הפוטנציאלי היוצא נטו בתרחיש קיצון. לצורך המודל אסף הבנק נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. יחס הנזילות המזערי נבחן בארבעה תרחישים: תרחיש עסקים רגיל, תרחיש "לחץ" ספציפי לבנק, תרחיש "לחץ" מערכתי ותרחיש משולב ספציפי לבנק ולחץ מערכתי. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים. תוצאות יחס הנזילות המזערי נבדלים מתוצאות יחס כיסוי הנזילות בעיקר כתוצאה מהנחות מחזור פיקדונות מלקוחות פרטיים שמרניות באופן מהותי מההנחות שיש לקחת על פי נוהל בנקאי תקין 221 ביחס כיסוי הנזילות. יחס נזילות המזערי על פי התרחיש המחמיר הנ"ל עמד ביום 30 בספטמבר 2020 על 180%.

יחס כיסוי נזילות (LCR)

טבלה 48 - יחס כיסוי נזילות המוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020	
241%	259%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים. כמו כן הבנק מקפיד לשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחסי הנזילות גבוהים מהיחסים הנדרשים.

ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה יתרת שלושות קבוצות המפקידים הגדולות בבנק ב-586 מיליוני ש"ח.

יחס מימון יציב (NFSR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 342. יחס המימון היציב, לפי מקדמי הוראות באזל, עמד ביום 30 בספטמבר 2020 על 136% בהשוואה ליחס של 141% בסוף שנת 2019.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ-70% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-82% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-52% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן: תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

סיכון המימון

הבנק מעריך באופן שוטף את יכולת ההישענות שלו על כל מקור מימון ופועל בהתאם להערכות אלו. בחינה מעמיקה של זמינות מקורות המימון תיערך אחת לשנה במסגרת ההכנה לדיון במדיניות ניהול הסיכונים. לפרטים נוספים אודות סיכון המימון ראה בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2020, המופיע באתר האינטרנט של הבנק.

3.4 סיכונים אחרים

סיכון תפעולי

במיוחד בעת משבר הבנק חשוף לסיכונים תפעוליים כגון: המשכיות עסקית, סיכונים טכנולוגיים המידע מידע וסייבר וסיכונים מעילות והונאות. הבנק מקיים מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת להקטין את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. עם פרוץ משבר הקורונה זיהה הבנק את הסיכונים התפעוליים המתפתחים בתקופת המשבר, יושמו פעולות לניהול מיטבי של הסיכונים והורחבה הבקרה בתחומים אלה. להלן סיכונים אלה:

סיכון המשכיות עסקית

הבנק נדרש לשמור על רציפות מתן שירות ותפקוד, גם בעת צמצום הגעת עובדים למתקני הבנק, והגנה על עובדי הבנק ומניעת הדבקה. נדרשת תשומת לב גבוהה לניהול סיכון המשכיות עסקית מול ספקים אשר עובדים עם הבנק.

סיכון סייבר ואבטחת מידע

לאור המצב המשברי קיימת עלייה בסיכון המובנה להתקפות סייבר מצד גורמים עוינים שעשויים לנצל את המשבר. מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת המידע פועלת באופן שוטף ורציף. מתקיימת עמידה מלאה בביצוע סקרי סייבר למערכות בסיכון גבוהה נדרש במדיניות הבנק וברגולציה. תכנית הסקרים השנתית שמבוצעת בבנק מתנהלת כסדרה בשינויים קלים. מתבצעת פעילות ענפה של הדרכה והסברה לעובדים, בין היתר באמצעות תרגול פישנינג, שמותם לתקופה זו. חדר ניטור סייבר ממשיך בפעילות. מתקיים קשר שוטף למול יחידת הסייבר הפיקוחית וגורמים לאומיים לגבי אירועים מיוחדים. ניתן דגש מיוחד לשירותי מודיעין נוספים עליהם הבנק מנוי. לצד זאת מתקיים עדכון שוטף לחברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק ודירקטוריון הבנק.

סיכונים טכנולוגיים המידע

האתגרים הטכנולוגיים בחיבור עובדי הבנק לעבודה שלא במתקני הבנק, ושמירה על רציפות תפקודית רבים. קיים סיכון לכשלים ותקלות, איטיות מערכות ועומסים, פגיעה ביעילות העבודה לאור קושי בתפעול מערכות אצל משתמשים, סיכון לפגיעה בתמיכה ושירות למשתמשים בגלל מרחק וקושי בזמינות ועוד. הבנק נערך עוד טרם הגעת המגיפה לארץ, מבחינת תשתיות עבודה מרחוק, ומנהל את הסיכונים הללו בתשומת לב הדוקה.

מעילות והונאות

בתקופת משבר גורמים שונים עשויים לנצל את המצב לביצוע מעילה או הונאה. הורחבו פעולות הבקרה למניעת מעילות והונאות, ויושמו פעולות הסברה להגברת מודעות עובדים לאירועים מסוג זה.

למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019 של הבנק.

לפרטים נוספים אודות הסיכון התפעולי וסיכונים אחרים ראה דוח על הסיכונים לשנת 2019.

סיכונים משפטיים

נכון למועד הדוח אין חשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) ואשר לא בוצעה בגין הפרשה.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט האמור בסעיף 2.1 ו-4 [בביאור 10 לדוחות הכספיים](#) בדבר תובענה שאושרה כיצוגית כנגד כלל בטוחה.

הבנק חשוף לסיכונים אחרים נוספים כגון:

סיכון אכיפה פנימית - בתקופת משבר הקורונה ניתנה תשומת לב מיוחדת לעבודת יועצי נ"ע וטיפול ראוי בלקוחות בסיכון בתחום נ"ע.

סיכונים ציית וסיכונים הלבנת הון ומימון טרור - עם פרוץ משבר הקורונה עלה החשש שגורמים ינצלו את המשבר לביצוע הלבנת הון. הבנק הגביר את הבקורות בתחום כדי למנוע אירועים מסוג זה.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכונים אלו ונוספים, ראה דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2019.

3.5 השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשויות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השיווי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית.

התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים. בשלב זה קיימת אי וודאות לגבי משך המשבר והשלכותיו בעתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. הבנק זיהה מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר.

טבלה 49 - ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית-גבוהה*
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית-גבוהה*
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית-גבוהה*
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה
השפעה כוללת של סיכונים שוק	בינונית
סיכון ריבית	בינונית
סיכון אינפלציה	נמוכה
סיכון שערי חליפין	נמוכה
סיכון מחירי מניות ואג"ח	נמוכה
סיכון נזילות	נמוכה
סיכון תפעולי	בינונית-גבוהה*
סיכונים טכנולוגית המידע	בינונית
סיכונים אבטחת מידע וסייבר	בינונית
סיכון משפטי	נמוכה
סיכון רגולטורי	בינונית
סיכון מוניטין	בינונית
סיכון אסטרטגיה	בינונית-גבוהה*
סיכון ציות	בינונית
סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור	בינונית

*החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2020 על רקע התפשטות נגיף הקורונה והשפעותיה הנוכחיות והאפשרויות לעתיד על המצב הכלכלי והעלתה רמת הסיכון מבינונית לבינונית-גבוהה.

לפרטים נוספים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

פרק 4 – מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

4.1 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של בנק. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור מס' 1 לדוחות הכספיים.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

הפרשה קבוצתית נוספת בגין השפעת אירוע נגיף הקורונה – בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

במסגרת בחינת נאותות האומדנים אשר משמשים בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור כתוצאה מהתמשכות משבר נגיף הקורונה לרבעון השלישי לשנת 2020 החליט הבנק על שימוש בתחזית שיעור האבטלה הרחב לעומת שיעור האבטלה הרגיל וביצע טיוב ופילוח נוסף ללווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים ועדכן הערכות לגבי בחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לוויים אשר לא ביקשו את דחיית התשלומים. במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020 נרשם גידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור סך של 8.0 מיליוני ש"ח. התוצאה שהייתה מתקבלת ללא שינוי כאמור אינה שונה מהותית מהתוצאה שהתקבלה.

בהמשך לאמור לעיל, במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020 ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדיור הצפוי בשל השפעת משבר נגיף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדיור ב-6.2 מיליוני ש"ח.

נציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה. לעניין נתוני רגישות שיעורי הפרשה לשינוי באומדנים שנלקחו בחשבון בהערכת הפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה ראה לעיל [טבלה 28 בפרק 3 סקירת הסיכונים](#). לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה לעיל [טבלה 23 בפרק 3 סקירת הסיכונים](#).

למעט האמור לעיל, במהלך התקופה המדווחת לא אירעו שינויים במדיניות החשבונאית ואומדנים חשבונאיים של הבנק בנושאים קריטיים, בהשוואה לשנת 2019.

4.2 בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה- Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על-ידי ה- SEC וה- Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחווה דעת ראי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות המפקח קובעות:

- (1) תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחם.
 - (2) בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה- COSO 1992 (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
- הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

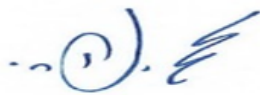
הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יושב ראש הדירקטוריון

19 בנובמבר, 2020

הצהרה (certification)

אני, גיל טופז, מצהיר כי:

- א. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ ("להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר, 2020 (להלן: "הדוח").
- ב. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
- ג. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
- ד. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
1. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 2. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 3. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 4. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
- ה. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
1. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 2. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל טופז
מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

19 בנובמבר, 2020

הצהרה (certification)

אני, אלכסנדר זלצמן, מצהיר כי:

- א. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ ("להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר, 2020 (להלן: "הדוח").
- ב. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
- ג. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
- ד. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
1. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 2. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 3. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 4. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
- ה. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
1. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 2. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלכסנדר זלצמן
סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
וחשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

19 בנובמבר, 2020

תמצית דוחות כספיים מאוחדים ביניים - תוכן העניינים

70	דוח סקירה של ראי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ
71	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
72	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
73	תמצית מאזן מאוחד
74	תמצית דוח על השינויים בהון מאוחד
75	תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
ביאורים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים	
77	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
82	2. הכנסות והוצאות ריבית
83	3. הכנסות מימון שאינן מריבית
84	4. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
86	5. השקעות בניירות ערך
90	6. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
94	7. פיקדונות הציבור
95	8. זכויות עובדים
96	9. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים
98	10. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
101	11. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
106	12. מגזרי פעילות פיקוחיים
112	13. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
127	14. דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
130	15א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
134	15ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
137	15ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
138	15ד. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
139	16. נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן
142	17. הוראות פיקוח ויזמות חקיקה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק ירושלים בע"מ וחברות הבנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר, 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח כולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
19 בנובמבר, 2020

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2019	2019	2020	2019	2020	ביאור	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
548.6	410.3	388.3	114.9	138.4	2	הכנסות ריבית
128.8	106.9	71.9	15.5	32.3	2	הוצאות ריבית
419.8	303.4	316.4	99.4	106.1	2	הכנסות ריבית, נטו
36.9	35.1	95.4	11.4	25.1	6,13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
382.9	268.3	221.0	88.0	81.0		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
						הכנסות שאינן מריבית
58.8	20.3	58.0	4.0	3.0	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
106.3	83.3	70.2	30.7	24.8		עמלות
165.1	103.6	128.2	34.7	27.8		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
						הוצאות תפעוליות ואחרות
179.3	127.1	132.8	44.2	43.7		משכורות והוצאות נלוות
100.2	74.8	77.2	25.5	25.9		אחזקה ופחת בניינים וציוד
130.1	94.8	85.2	34.8	29.2		הוצאות אחרות
409.6	296.7	295.2	104.5	98.8		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
138.4	75.2	54.0	18.2	10.0		רווח לפני מיסים
49.0	25.4	20.2	6.0	3.8		הפרשה למיסים על הרווח
89.4	49.8	33.8	12.2	6.2		רווח נקי
						רווח למניה (בש"ח)
1.27	0.71	0.48	0.18	0.09		רווח נקי בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעל מניות הבנק

אלכסנדר זלצמן

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי

גיל טופז

מנהל כללי

זאב נהרי

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

19 בנובמבר, 2020

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		ביאור
	30 בספטמבר	2020	30 בספטמבר	2020	
2019	2019	2020	2019	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
89.4	49.8	33.8	12.2	6.2	רווח נקי
					רווח (הפסד) כולל אחר:
					התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים
2.9	3.2	0.6	0.2	1.7	למכירה לפי שווי הוגן, נטו
					התאמות של התחייבויות בגין הטבות
(7.3)	(5.8)	1.8	(5.8)	0.4	לעובדים
(4.4)	(2.6)	2.4	(5.6)	2.1	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים:
1.4	0.8	(0.8)	1.9	(0.7)	השפעת המס המתייחס
(3.0)	(1.8)	1.6	(3.7)	1.4	רווח (הפסד) כולל אחר לאחר מיסים ⁴
86.4	48.0	35.4	8.5	7.6	סך הכל הרווח הכולל

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית מאזן מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 30 בספטמבר			ליום 31 בדצמבר
	ביאור	2020	2019	2019
		(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
נכסים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים		2,813.4	2,304.4	3,054.8
ניירות ערך ⁽¹⁾	5	464.6	320.1	345.9
אשראי לציבור	6,13	11,344.4	10,891.2	10,731.3
הפרשה להפסדי אשראי		(188.6)	(111.8)	(111.5)
אשראי לציבור, נטו		11,155.8	10,779.4	10,619.8
בניינים וציוד		162.5	148.1	159.5
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11	1.3	2.2	3.2
נכסים אחרים ⁽³⁾		256.4	138.8	114.9
סך כל הנכסים		14,854.0	13,693.0	14,298.1
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור	7	11,786.0	10,870.3	10,887.6
פיקדונות מבנקים		89.4	102.1	112.0
פיקדונות הממשלה		-	1.7	0.4
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים		1,724.5	1,611.4	2,133.1
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11	2.2	2.5	2.0
התחייבויות אחרות ^{(3)/(2)}		266.8	178.2	201.5
סך כל ההתחייבויות		13,868.9	12,766.2	13,336.6
הון עצמי		985.1	926.8	961.5
סך כל ההתחייבויות וההון		14,854.0	13,693.0	14,298.1

⁽¹⁾ לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששועבדו ראה [ביאור 5](#).

⁽²⁾ מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ובמאחד לימים 30 בספטמבר 2020, 30 בספטמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2019 בסך 2.4 מיליוני ש"ח, 3.0 מיליוני ש"ח ו-3.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽³⁾ לפרטים אודות יישום לראשונה של תקן חכירות ראה [ביאור 1](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על השינויים בהון מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל הון עצמי	עודפים (נירעוטות) שנצבר	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	פרמיה	הון המניות הנפרע
א. דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2020 וביום 30 בספטמבר לשנת 2019 (בלתי מבוקר)					
127.3	99.5	226.8	(3.9)	754.6	977.5
יתרה ליום 30 ביוני 2020					
-	-	-	-	6.2	6.2
רווח נקי בתקופה					
-	-	-	1.4	-	1.4
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
127.3	99.5	226.8	(2.5)	760.8	985.1
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020					
127.3	99.5	226.8	0.8	699.0	926.6
יתרה ליום 30 ביוני 2019					
-	-	-	-	12.2	12.2
רווח נקי בתקופה					
-	-	-	-	(8.3)	(8.3)
דיבידנד שהוכרז וטרם שולם					
-	-	-	(3.7)	-	(3.7)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
127.3	99.5	226.8	(2.9)	702.9	926.8
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019					
ב. דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2020 וביום 30 בספטמבר לשנת 2019 (בלתי מבוקר)					
127.3	99.5	226.8	(4.1)	738.8	961.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
-	-	-	-	33.8	33.8
רווח נקי בתקופה					
-	-	-	-	(11.8)	(11.8)
דיבידנד					
-	-	-	1.6	-	1.6
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
127.3	99.5	226.8	(2.5)	760.8	985.1
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020					
127.3	99.5	226.8	(1.1)	669.5	895.2
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)					
-	-	-	-	49.8	49.8
רווח נקי בתקופה					
-	-	-	-	(16.4)	(16.4)
דיבידנד					
-	-	-	(1.8)	-	(1.8)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
127.3	99.5	226.8	(2.9)	702.9	926.8
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019					
ג. דוח על השינויים בהון העצמי לשנת 2019 (מבוקר)					
127.3	99.5	226.8	(1.1)	669.5	895.2
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018					
-	-	-	-	89.4	89.4
רווח נקי בתקופה					
-	-	-	-	(20.1)	(20.1)
דיבידנד					
-	-	-	(3.0)	-	(3.0)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
127.3	99.5	226.8	(4.1)	738.8	961.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019					

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)			
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
רווח נקי לשנה	89.4	49.8	33.8	12.2	6.2
התאמות:					
פחת על בניינים וציוד	60.0	44.9	45.0	14.9	14.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי	36.9	35.1	95.4	11.4	25.1
רווח ממכירת תיקי אשראי	(56.8)	(16.1)	(51.7)	-	-
רווח ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	(3.0)	(2.5)	(4.4)	(1.0)	-
הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	3.3	0.3	1.9	0.1	(0.6)
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר	-	-	(1.3)	-	(1.3)
מיסים נדחים, נטו	3.0	(4.2)	(27.5)	5.9	(0.2)
פיצויי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)	1.3	0.9	(0.4)	0.6	(0.4)
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	14.0	12.3	(5.5)	5.5	(2.4)
שינוי נטו בנכסים שוטפים:					
נכסים בגין מכשירים נגזרים	5.3	6.3	1.9	0.2	2.5
ניירות ערך למסחר	33.9	30.1	(22.4)	58.1	2.5
נכסים אחרים	21.6	4.3	(114.8)	(8.8)	6.2
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(12.8)	(12.3)	0.2	(2.3)	0.1
התחייבויות אחרות	85.1	72.5	110.6	48.6	(11.8)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים	8.5	10.3	(7.3)	3.5	(4.1)
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	289.7	231.7	53.5	148.9	36.7

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוחות על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
	(בלתי מבוקר)				
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה					
(691.9)	(890.4)	(579.7)	(244.5)	(132.2)	שינוי נטו באשראי לציבור
(638.6)	(439.2)	(843.2)	(108.1)	(220.7)	רכישת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
					תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
728.1	1,495.1	903.0	165.7	258.9	תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
475.4	(456.8)	(146.2)	(45.9)	(3.5)	רכישת בניינים וציוד
(52.2)	(36.4)	(53.5)	(8.4)	(19.0)	
(179.2)	(327.7)	(719.6)	(241.2)	(116.5)	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון					
374.3	357.0	898.4	246.9	(193.6)	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
81.1	71.2	(22.6)	56.3	8.9	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(49.6)	(48.3)	(0.4)	0.8	(1.6)	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
826.1	300.0	149.8	-	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(375.8)	(369.6)	(596.1)	(145.7)	(36.9)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(20.1)	(16.4)	(11.8)	(11.3)	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
836.0	293.9	417.3	147.0	(223.2)	
(8.5)	(10.3)	7.4	(3.5)	4.2	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
946.5	197.9	(248.8)	54.7	(303.0)	גידול (קיטון) במזומנים ופיקדונות בבנקים
2,116.8	2,116.8	3,054.8	2,253.2	3,112.2	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת התקופה
3,054.8	2,304.4	2,813.4	2,304.4	2,813.4	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף התקופה
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:					
241.1	506.3	178.0	173.5	60.5	ריבית שהתקבלה
123.7	91.9	106.8	22.0	14.6	ריבית ששולמה
3.5	9.9	29.2	6.8	0.4	מיסים על הכנסה ששולמו
0.1	1.2	3.3	-	-	מיסים על ההכנסה שהתקבלו
נספח ג' - פעולות השקעה שלא במזומן בתקופת הדוח					
-	-	119.7	-	0.9	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות ⁽¹⁾
14.2	3.6	10.2	3.6	0.1	רכישת רכוש קבוע באשראי

⁽¹⁾ לפרטים אודות יישום לראשונה של תקן בנושא חכירות, [ראה ביאור מדיניות חשבונאית להלן](#).

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

בנק ירושלים בע"מ (להלן – "הבנק") הינו בנק מסחרי העוסק בעיקר במתן אשראי לדיור ואשראי קמעונאי אחר, במימון בנייה לדיור וכן בגיוס פיקדונות לזמן קצוב, פעילות בשוק ההון, ניהול חשבונות עו"ש ומתן שירותי בנקאות פרטית לתושבי חוץ.

הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן – "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר, 2020, כוללת את אלה של הבנק ושל החברות הבנות שלו (להלן – "הקבוצה"). תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותם יחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019, והביאורים הנלווים להם (להלן – "הדוחות השנתיים").

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים למעט המפורסם בסעיף ד' להלן.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום תמצית הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד.

תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 19 בנובמבר, 2020.

לפרטים נוספים אודות השפעת אירוע התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 16](#).

לפרטים נוספים אודות הוראות פיקוח ויזמות חקיקה ראה [ביאור 17 לדוחות הכספיים](#).

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ג. שימוש באומדנים בעריכת דוחות כספיים

הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, דורשת מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות ושיקול דעת המשפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

הפרשה קבוצתית נוספת בגין השפעת אירוע נגיף הקורונה – בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הללוים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

במסגרת בחינת נאותות האומדנים אשר משמשים בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור כתוצאה מהתמשכות משבר נגיף הקורונה לרבעון השלישי לשנת 2020 החליט הבנק על שימוש בתחזית שיעור האבטלה הרחב לעומת שיעור האבטלה הרגיל וביצע טיוב ופילוח נוסף ללווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים ועדכן הערכות לגבי בחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לווים אשר לא ביקשו את דחיית התשלומים. במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020 נרשם גידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור סך של 8.0 מיליוני ש"ח. התוצאה שהייתה מתקבלת ללא שינוי כאמור אינה שונה מהותית מהתוצאה שהתקבלה.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהמשך לאמור לעיל, במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020 ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדיור הצפוי בשל השפעת משבר נגיף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדיור ב-6.2 מיליוני ש"ח.

נציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

1. פרסומים של הפיקוח על הבנקים בעקבות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו

ביום 21 באפריל 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור".

להלן תמצית הדגשים העיקריים:

א. טיפול חשבונאי בשינויים בתנאי הלוואות - אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים בתום לב שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור לפני שקיבלו הקלה כלשהי. האמור כולל שינויים לזמן קצר בתנאים (למשל 6 חודשים), כגון דחיות במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים (fee waivers), הארכות של תקופת פירעון, או עיכוב זניח (insignificant) אחר של תשלום.

בתכניות לשינוי תנאים שנועדו לספק הקלה זמנית ללווים שאינם בפיגור, אשר הושפעו מאירוע נגיף הקורונה, תאגיד בנקאי רשאי להניח שלווים שאינם בפיגור אינם נמצאים בקשיים פיננסיים במועד השינוי, ולכן לא נדרש לסווג אותם כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, ולא נדרש לערוך ניתוח נוסף בנפרד לכל שינוי בתנאי הלוואה הנכללת בתוכנית.

לגבי הלוואות לדיור שיש לחשב לגביהן הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור - דחייה של תשלומי קרן או ריבית לפרק זמן קצר בהלוואה כאמור אשר לא הייתה חוב בעייתי לפני מועד הדחייה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של החוב כחוב בארגון מחדש.

ב. קביעת מצב הפיגור - לעניין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, תאגיד בנקאי אינו נדרש לסווג חובות כאמור כחובות בפיגור בשל הדחייה.

בנוסף, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להתאים את מצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה לפני שבוצעה הדחייה, ולמעשה להקפיא אותו במשך תקופת דחיית התשלום.

ג. הלוואות שאינן צוברות ומחיקות חשבונאיות - במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר כאמור לעיל, הלוואות ללווים עם קשיים, ככלל, לא ידווחו כהלוואות פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית. ככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שהלוואה ספציפית לא תשולם, על תאגיד בנקאי לפעול בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא מחיקות חשבונאיות.

ד. הרחבת הגילוי לציבור - יש לתת גילוי, כאשר מהותי, גם לחובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירוע נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי. הגילוי יכלול מידע כמותי, לרבות פירוט של יתרת החובות לפי מגזרי האשראי העיקריים (לפחות לפי חלוקה למסחרי, דיור ואנשים פרטיים - לא דיור), וגילוי איכותי שביהיר את סוגי השינויים העיקריים שבוצעו ומשמעותם. ראה [ביאור 16](#).

בהמשך לאמור לעיל פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 11 באוקטובר 2020, מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה".

מכתב זה מבהיר כי שינוי נוסף בתנאי הלוואות, בין אם כחלק מתוכנית רוחבית לדחיית תשלומים ובין אם לא, צריך להיבחן באופן מצטבר על מנת לקבוע האם השינוי הנוסף מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי. עם זאת, דחיית תשלומים של הלוואה אשר בוצעה עד ליום 31 בדצמבר 2020, במסגרת תכנית רוחבית לדחיית תשלומים להלוואה שלא הייתה בפיגור של 30 ימים או יותר במועד הדחייה, ככלל אינה מחייבת סיווג של ההלוואה כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי גם כאשר הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

2. תקן בנושא חכירות

בחודש פברואר 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-02 בחודש יולי 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-10 הכולל תיקונים ושיפורים שנועדו להבהיר היבטים מסויימים של הנחיות שפורסמו אשר קבעו כללי חשבונאות מעודכנים בכללי חכירות. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח.

להלן תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בעקבות יישום כללים אלה:

תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.

בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.

עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסויימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסויימים שפורטו בתקן החדש.

נכסי סיכון בגין זכות שימוש (right of use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס ההון המזערי.

ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2020 באופן של יישום למפרע מותאם. הבנק בחר, ליישם את חבילת ההקלות המתאפשרת בתקן ובהתאם לכך לא בחן מחדש, במועד היישום לראשונה, אם החוזים מכילים חכירה, את סיווג החכירות וכן את העלויות הישירות הראשוניות שהונו.

לחברה קיימות חכירות תפעוליות בלבד. מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת בגין חכירות במהלך התקופה הסתכמו לסך של כ-17 מיליוני ש"ח. למידע אודות תזרימי המזומנים

הלא מהוונים בגין חכירות ולחלוקה לפי תקופות פרעון ראה [ביאור 10 א'](#) התחייבויות תלויות.

יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-95.4 מיליוני ש"ח בסעיף נכסים אחרים בגין נכס זכות שימוש, ולגידול מקביל ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה למועד היישום לראשונה.

כמו-כן, למועד היישום לראשונה, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.1% וכ-0.1%, בהתאמה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן/ הוראה	מועד תחילה	תמצית הדרישות בתקן/ הוראה	השפעה על הדוחות הכספיים
הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)	החל מיום 1 בינואר, 2022 ואילך.	בחודש יוני, 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-13 (להלן: "העדכון"), שמטרתו העיקרית הינה לספק מידע שימושי יותר למשתמשי הדוחות הכספיים בנוגע להפסדי האשראי הצפויים בגין מכשירים פיננסיים ובגין מחויבויות אחרות למתן אשראי, בכל מועד דיווח. לצורך כך, התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע סביר ותומך בהערכת הפסדי אשראי. להלן תמצית עיקרי השינויים: 1. ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה 2. באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים 3. יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי 4. ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה 5. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיוור), אגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.	הבנק נערך ליישום ההוראות אך אין ביכולתו בשלב זה להעריך את תוצאותיו.
מידות שווי הוגן	החל מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר, 2020.	בחודש אוגוסט 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-13 (להלן: "העדכון"), המשנה את דרישות הגילוי של מידות שווי הוגן הנדרשות בהתאם לנושא 820, מידות שווי הוגן. שינויים אלה כוללים הסרה והוספה של דרישות גילוי וכן הבהרה לגבי דרישות גילוי מסוימות. להלן עיקרי השינויים: 1. בוטלה הדרישה להצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן 2. בוטלה הדרישה למתן מידע בדבר מדיניות הישויות לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות כנאלה שהתקיימו 3. בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מידת השווי ההוגן ברמה 3 4. במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות 5. התווספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה. היישום יעשה בדרך של מכאן ולהבא עבור דרישות הגילוי שנוספו בעדכון ושינוי דרישת הגילוי לגבי אי הוודאות במידות שווי הוגן ברמה 3. שינויים אחרים בעדכון ייושמו למפרע עבור כל תקופות הדיווח המוצגות בתקופת האימוץ. בהתאם להוראות מעבר (2019) בהתייחס לחוזר שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו- 2020 (מיום 13 בפברואר 2020), הוראות עדכון זה יחולו מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2020, ואילך.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

נושא התקן/ הוראה	מועד תחילה	תמצית הדרישות בתקן/ הוראה	השפעה על הדוחות הכספיים
תכניות להטבה מוגדרת	החל מיום 1 בינואר, 2021.	בחודש אוגוסט 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-14 (להלן: "העדכון"), המשנה דרישות גילוי מסוימות של תת-נושא 715-20, הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת, עבור מעסיקים שמממנים לעובדיהם תכניות פנסיה להטבה מוגדרת או תכניות הטבה אחרות לאחר פרישה. להלן עיקרי השינויים: 1. בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת. 2. בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית. 3. התוספה דרישה לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה. 4. הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להן שתי תכניות או יותר.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
מיסים על ההכנסה	החל מיום 1 בינואר, 2021.	בחודש דצמבר 2019 פרסמה ה-FASB את ASU 2019-12 (להלן: "העדכון"), אשר מסיר חריגים מסוימים ועורך שינויים בנושא 740 בקודיפיקציה, מטים על ההכנסה, במטרה לפשט את הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
(בלתי מבוקר)				
א. הכנסות ריבית				
404.8	384.0	113.5	137.3	מאשראי לציבור
2.9	2.5	1.0	0.5	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
0.1	-	0.1	-	מפיקדונות בבנקים
2.5	1.8	0.3	0.6	מאגרות חוב
410.3	388.3	114.9	138.4	סך הכל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית				
72.4	65.6	13.2	27.7	על פיקדונות הציבור
1.3	0.8	0.2	0.3	על פיקדונות מבנקים
33.2	5.5	2.1	4.3	על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
106.9	71.9	15.5	32.3	סך הכל הוצאות הריבית
303.4	316.4	99.4	106.1	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב				
2.6	1.8	0.4	0.6	זמינות למכירה
(0.1)	-	(0.1)	-	למשחר
2.5	1.8	0.3	0.6	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
(בלתי מבוקר)			

א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

1. מפעילות במכשירים נגזרים ⁽²⁾			
סך הכול רווחים (הפסדים) מפעילות במכשירים נגזרים	(0.7)	2.3	(4.8)
2. מהשקעה באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	-	1.0	4.6
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	-	-	(0.2)
סך הכל מהשקעה באג"ח	-	1.0	4.4
3. הפרשי שער, נטו	-	(0.5)	3.0
4. מהשקעה במניות			
דיבידנד ממניות שאינן למסחר	0.1	0.2	0.4
רווחים שטרם מומשו	1.3	0.3	1.3
סך הכל מהשקעה במניות	1.4	0.5	1.7
5. רווחים בגין הלוואות שנמכרו	-	-	5.7
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	0.7	3.3	56.0

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים			
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו ⁽⁴⁾	0.3	1.4	(0.6)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽⁵⁾	(0.1)	(0.5)	(0.6)
סך הכל בגין פעילויות למטרות מסחר	2.3	0.7	2.0
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	3.0	4.0	58.0

פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר לפי חשיפת סיכון

חשיפת ריבית	0.6	(0.3)	1.0
חשיפת למניות	(0.1)	0.5	(0.6)
חשיפת מטבע חוץ	1.8	0.5	1.6
סך הכל	2.3	0.7	2.0

1. מכשירים נגזרים מההווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

2. מזה בגין נגזרי אשראי, בהם התאגיד הבנקאי מוטב ליום 30.09.2020 וליום 30.09.2019 בסך של 2.1 מיליוני ש"ח ו-0.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

3. סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

4. מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים לאג"ח ותעודות סל למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחז, לימים, 30.09.2020 ו-30.09.2019 בסך של 0.3 מיליוני ש"ח ו-(0.3) מיליוני ש"ח, בהתאמה.

5. מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחז, לימים, 30.09.2020 ו-30.09.2019 בסך של (0.3) מיליוני ש"ח ו-0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת מס

סה"כ	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	
1. לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2020 וביום 30 בספטמבר לשנת 2019 (בלתי מבוקר)			
(3.9)	(3.8)	(0.1)	יתרה ליום 30 ביוני 2020
1.4	0.3	1.1	שינוי נטו במהלך התקופה
(2.5)	(3.5)	1.0	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020
0.8	0.2	0.6	יתרה ליום 30 ביוני 2019
(3.7)	(3.8)	0.1	שינוי נטו במהלך התקופה
(2.9)	(3.6)	0.7	יתרה ליום 30 בספטמבר 2019
2. לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2020 וביום 30 בספטמבר לשנת 2019 (בלתי מבוקר)			
(4.1)	(4.7)	0.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
1.6	1.2	0.4	שינוי נטו במהלך התקופה
(2.5)	(3.5)	1.0	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020
(1.1)	0.2	(1.3)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
(1.8)	(3.9)	2.1	שינוי נטו במהלך התקופה
(2.9)	(3.7)	0.8	יתרה ליום 30 בספטמבר 2019
3. לשנת 2019 (מבוקר)			
(1.1)	0.2	(1.3)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
(3.0)	(4.9)	1.9	שינוי נטו במהלך התקופה
(4.1)	(4.7)	0.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
השפעת			השפעת		
לפני מס	מס	לאחר מס	לפני מס	מס	לאחר מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן					
0.2	(0.1)	0.1	1.7	(0.6)	1.1
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
0.2	(0.1)	0.1	1.7	(0.6)	1.1
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים					
(5.8)	2.0	(3.8)	0.4	(0.1)	0.3
רווחים (הפסדים) אקטוארי נטו בתקופה					
(5.8)	2.0	(3.8)	0.4	(0.1)	0.3
שינוי נטו במהלך התקופה					
(5.6)	1.9	(3.7)	2.1	(0.7)	1.4
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה					

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(3.8)	1.3	(2.5)	0.7	(0.2)	0.5	5.6	(1.9)	3.7
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
4.4	(1.5)	2.9	2.5	(0.9)	1.6	(2.7)	0.9	(1.8)
(רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
0.6	(0.2)	0.4	3.2	(1.1)	2.1	2.9	(1.0)	1.9
שינוי נטו במהלך התקופה								
הטבות לעובדים								
1.8	(0.6)	1.2	(5.8)	1.9	(3.9)	(7.3)	2.4	(4.9)
רווחים (הפסדים) אקטוארי נטו בתקופה								
1.8	(0.6)	1.2	(5.8)	1.9	(3.9)	(7.3)	2.4	(4.9)
שינוי נטו במהלך התקופה								
2.4	(0.8)	1.6	(2.6)	0.8	(1.8)	(4.4)	1.4	(3.0)
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה								

1. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית, לפרטים ראה [ביאור 3](#).

ביאור 5 – השקעות בניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 30 בספטמבר 2020					
(בלתי מבוקר)					
רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾					
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
א. אגרות חוב זמינות למכירה					
261.0	0.2	1.4	259.8	261.0	של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾
41.7	0.4	0.2	41.9	41.7	מוסדות פיננסיים
53.9	0.1	0.6	53.4	53.9	של אחרים בישראל
5.2	-	-	5.2	5.2	של אחרים זרים
361.8	0.7	2.2	360.3	361.8	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	עלות מופחתת	הערך במאזן	
76.0	-	0.2	75.8	76.0	ב. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר⁽³⁾
מזה: מניות שלא מתקיים לביהן שווי הוגן זמין					
76.0	-	0.2	75.8	76.0	
ג. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב					
7.5	0.1	-	7.6	7.5	של ממשלת ישראל
0.9	-	-	0.9	0.9	מוסדות פיננסיים
14.9	-	0.1	14.8	14.9	של אחרים בישראל
23.3	0.1	0.1	23.3	23.3	סך הכל אגרות חוב
3.5	0.2	0.4	3.3	3.5	מניות ותעודות סל
26.8	0.3	0.5	26.6	26.8	סך הכל ניירות ערך למסחר
464.6	1.0	2.9	462.7	464.6	סך הכל ניירות ערך

¹ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

² כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

³ נזקפו לדוח רווח והפסד.

⁴ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף ו-RTGS סכום של כ-82.6 מיליוני ש"ח.

ביאור 5 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 30 בספטמבר 2019				
(בלתי מבוקר)				
רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾				
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן
א. אגרות חוב זמינות למכירה				
78.7	-	0.4	78.3	78.7
של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾				
63.0	0.1	-	63.1	63.0
של ממשלות זרות				
64.1	-	0.4	63.7	64.1
מוסדות פיננסיים				
40.8	-	0.5	40.3	40.8
של אחרים בישראל				
246.6	0.1	1.3	245.4	246.6
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה				

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	עלות מופחתת	הערך במאזן
60.3	0.2	-	60.5	60.3
ב. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר⁽³⁾				
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן				
48.9	-	-	48.9	48.9
זמין				

ג. ניירות ערך למסחר				
אגרות חוב				
6.7	0.4	0.1	7.0	6.7
של ממשלת ישראל				
6.7	0.4	0.1	7.0	6.7
סך הכל אגרות חוב				
6.5	0.2	0.2	6.5	6.5
מניות ותעודות סל				
13.2	0.6	0.3	13.5	13.2
סך הכל ניירות ערך למסחר				
320.1	0.9	1.6	319.4	320.1
סך הכל ניירות ערך				

⁽¹⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽²⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

⁽³⁾ נזקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁴⁾ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של כ-19.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 5 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019					
(מבוקר)					
רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾					
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
א. אגרות חוב זמינות למכירה					
138.5	-	0.3	138.2	138.5	של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾
24.2	-	-	24.2	24.2	של ממשלות זרות
56.4	-	0.3	56.1	56.4	של מוסדות פיננסיים
47.3	0.1	0.4	47.0	47.3	של אחרים בישראל
266.4	0.1	1.0	265.5	266.4	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	עלות מופחתת	הערך במאזן	
73.2	0.5	0.2	73.5	73.2	ב. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר ⁽³⁾
מזה: מניות שלא מתקיים לביהן שווי הוגן					
62.2	-	0.2	62.0	62.2	זמין

ג. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב					
0.2	-	-	0.2	0.2	של ממשלת ישראל
5.1	-	-	5.1	5.1	של אחרים בישראל
5.3	-	-	5.3	5.3	סך הכל אגרות חוב
1.0	0.1	-	1.1	1.0	מניות ותעודות סל
6.3	0.1	-	6.4	6.3	סך הכל ניירות ערך למסחר
345.9	0.7	1.2	345.4	345.9	סך הכל ניירות ערך

⁽¹⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽²⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן."

⁽³⁾ נקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁴⁾ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של כ-13 מיליוני ש"ח.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב, ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ביאור 5 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפיזיצית הפסד שטרם מומש

ליום 30 בספטמבר 2020							
(בלתי מבוקר)							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו	
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב זמינות למכירה							
-	-	-	-	0.2	-	0.2	22.3
של ממשלת ישראל							
0.2	-	0.2	9.8	0.1	-	0.1	17.3
של מוסדות פיננסיים							
-	-	-	-	0.1	-	0.1	9.7
של אחרים בישראל							
0.2	-	0.2	9.8	0.4	-	0.4	49.3
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה							
ליום 30 בספטמבר 2019							
(בלתי מבוקר)							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו	
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב זמינות למכירה							
-	-	-	63.0	-	-	-	-
של ממשלות זרות (*)							
-	-	-	63.0	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה							
ליום 31 בדצמבר 2019							
(מבוקר)							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו	
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב זמינות למכירה							
-	-	-	-	-	-	-	39.9
של ממשלת ישראל (*)							
-	-	-	-	0.1	-	0.1	27.9
של אחרים בישראל							
-	-	-	-	0.1	-	0.1	67.8
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה							

1. הערכת הבנק ירידות הערך המוצגות בביאור זה הינן בעלות אופי זמני ועל כן אין צורך ברישום ירידת ערך.

(*) סכום הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח לא מוצג

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(1) חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
מסחרי	לדיר	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,370.6	7.0	10.3	1,387.9	-	1,387.9
714.1	8,017.2	1,225.2	9,956.5	115.4	10,071.9
278.5	7,531.6	-	7,810.1	-	7,810.1
2,084.7	8,024.2	1,235.5	11,344.4	115.4	11,459.8
סך הכל חובות^(*)					
מזה:					
-	-	10.3	10.3	-	10.3
5.3	7.0	-	12.3	-	12.3
5.3	7.0	10.3	22.6	-	22.6
סך הכל חובות פגומים					
3.2	150.5	4.2	157.9	-	157.9
9.4	66.9	11.9	88.2	-	88.2
17.9	224.4	26.4	268.7	-	268.7
סך הכל חובות בעייתיים					

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
4.8	0.3	7.9	13.0	-	13.0
9.8	58.0	107.8	175.6	-	175.6
1.0	51.5	-	52.5	-	52.5
14.6	58.3	115.7	188.6	-	188.6
סך הכל^(**)					
0.1	0.3	7.8	8.2	-	8.2

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 27.5 מיליוני ש"ח.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

(4) עיקר הגידול ביתרת ההפרשה מתחילת השנה נובע מהפרשה קבוצתית לאנשים פרטיים בסך כ-62.1 מיליוני ש"ח, על רקע משבר הקורונה, לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#).

(5) כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונות במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסוגו כחובות בהשגחה מיוחדת ברבעון: בגין אנשים פרטיים – הלוואות לדיר בסך של כ-66.9 מיליוני ש"ח ובגין אנשים פרטיים – אחר בסך של 9.0 מיליוני ש"ח.

למידע בדבר חובות שאורגנו מחדש כחלק מהתמודדות עם משבר הקורונה ראה [ביאור 13](#) בהמשך דוח זה, בדבר מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(1) חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
מסחרי	לדיר	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,239.9	1.7	12.4	1,254.0	-	1,254.0
541.3	7,828.9	1,267.0	9,637.2	109.0	9,746.2
244.2	7,454.9	-	7,699.1	-	7,699.1
1,781.2	7,830.6	1,279.4	10,891.2	109.0	11,000.2
סך הכל חובות^(*)					
מזה:					
2.2	-	10.6	12.8	-	12.8
2.6	1.7	-	4.3	-	4.3
4.8	1.7	10.6	17.1	-	17.1
סך הכל חובות פגומים					
4.8	148.4	8.2	161.4	-	161.4
-	-	8.3	8.3	-	8.3
9.6	150.1	27.1	186.8	-	186.8
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
4.2	0.1	7.9	12.2	-	12.2
3.8	46.1	49.7	99.6	-	99.6
0.9	46.1	-	47.1	-	47.1
8.0	46.2	57.6	111.8	-	111.8
סך הכל^(**)					
-	0.1	7.8	7.9	-	7.9
מזה: בגין חובות פגומים^(**)					

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(1) חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
מסחרי	לדיר	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,253.5	4.6	13.2	1,271.3	-	1,271.3
578.3	7,633.1	1,248.6	9,460.0	268.7	9,728.7
264.8	7,277.8	-	7,542.6	-	7,542.6
1,831.8	7,637.7	1,261.8	10,731.3	268.7	11,000.0
סך הכל חובות^(*)					
מזה:					
0.2	-	10.5	10.7	-	10.7
-	4.6	-	4.6	-	4.6
0.2	4.6	10.5	15.3	-	15.3
סך הכל חובות פגומים					
3.8	139.3	9.5	152.6	-	152.6
-	-	6.7	6.7	-	6.7
4.0	143.9	26.7	174.6	-	174.6
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
5.7	0.7	7.9	14.3	-	14.3
2.2	45.2	49.8	97.2	-	97.2
0.9	44.8	-	45.7	-	45.7
7.9	45.9	57.7	111.5	-	111.5
סך הכל^(**)					
0.1	0.7	7.8	8.6	-	8.6
מזה: בגין חובות פגומים					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 26.5 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה הנמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(2) תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)						
מסחר	לדיר	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
11.6	44.6	55.5	111.7	-	111.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.06.2019
(1.7)	2.3	10.8	11.4	-	11.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.2	(0.1)	(10.7)	(10.6)	-	(10.6)	מחיקות חשבונאיות
-	-	2.3	2.3	-	2.3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.2	(0.1)	(8.4)	(8.3)	-	(8.3)	מחיקות חשבונאיות נטו
10.1	46.8	57.9	114.8	-	114.8	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2019
14.8	49.7	103.8	168.3	-	168.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.06.2020
1.3	9.2	14.6	25.1	-	25.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	(0.1)	(6.2)	(6.3)	-	(6.3)	מחיקות חשבונאיות
0.2	-	3.8	4.0	-	4.0	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.2	(0.1)	(2.4)	(2.3)	-	(2.3)	מחיקות חשבונאיות נטו
16.3	58.8	116.0	191.1	-	191.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2020
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)						
מסחר	לדיר	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
7.5	45.3	51.1	103.9	-	103.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2018
2.2	2.1	30.8	35.1	-	35.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.1	(0.6)	(31.6)	(32.1)	-	(32.1)	מחיקות חשבונאיות
0.3	-	7.6	7.9	-	7.9	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.4	(0.6)	(24.0)	(24.2)	-	(24.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
10.1	46.8	57.9	114.8	-	114.8	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2019
10.1	46.5	58.0	114.6	-	114.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2019
7.1	11.3	77.0	95.4	-	95.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.5)	(0.4)	(28.6)	(30.5)	-	(30.5)	מחיקות חשבונאיות
0.6	1.4	9.6	11.6	-	11.6	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(0.9)	1.0	(19.0)	(18.9)	-	(18.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
16.3	58.8	116.0	191.1	-	191.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2020
(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
1.7	0.5	0.3	2.5	-	2.5	ליום 30.09.2020
2.2	0.6	0.3	3.1	-	3.1	ליום 31.12.2019
2.1	0.6	0.3	3.0	-	3.0	ליום 30.09.2019

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2019	2020	2019
	(בלתי מבוקר)		(מבוקר)
בישראל			
לפי דרישה			
אינם נושאים ריבית	1,593.6	1,948.4	1,555.0
נושאים ריבית	913.1	974.2	907.1
סה"כ לפי דרישה	2,506.7	2,922.6	2,462.1
לזמן קצוב	8,363.6	8,863.4	8,425.5
סה"כ פיקדונות הציבור*	10,870.3	11,786.0	10,887.6
* מזה:			
פיקדונות של אנשים פרטיים	8,922.6	9,649.9	8,939.9
פיקדונות של גופים מוסדיים	397.5	580.2	397.4
פיקדונות של תאגידים ואחרים	1,550.2	1,555.9	1,550.3
ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד (תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח)			
עד 1	5,846.5	6,205.2	5,856.9
מעל 1 עד 5	2,943.8	3,316.2	3,055.0
מעל 5 עד 10	313.2	295.2	217.7
מעל 10 עד 50	820.6	936.1	848.8
מעל 50 עד 100	240.0	279.3	284.8
מעל 100 עד 368	706.2	754.0	624.4
סה"כ	10,870.3	11,786.0	10,887.6

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 8 – זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברוח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
3.8	2.8	2.6	1.2	0.8	עלות שירות
2.2	1.7	0.9	0.6	0.3	עלות ריבית
(1.1)	(0.8)	(0.5)	(0.4)	(0.1)	תשואה חזויה על נכסי תכנית
-	-	-	-	-	הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
-	-	-	-	-	הפסד (רווח) אקטוארי נטו ⁽²⁾
4.9	3.7	3.0	1.4	1.0	סך עלות ההטבה, נטו

2. הפקדות

הפקדות בפועל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	הפקדות בפועל לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		הפקדות בפועל לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		תחזית ⁽³⁾ 2020
	2019	2020	2019	2020	
	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
3.3	2.5	2.5	0.8	0.9	3.3
					הפקדות

1. אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הנוכחית.

2. יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ברבעון השלישי של 2020 נרשמו הכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 0.3 מיליוני ש"ח (כ-0.4 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס), כאשר עליית ריבית ההיוון הייתה מינורית. ברבעון השני של 2020 נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 4.2 מיליוני ש"ח (כ-6.3 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) כאשר השפעת ירידת ריבית ההיוון גרמה לגידול בהתחייבות האקטוארית. ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמו הכנסות בסך 5.1 מיליוני ש"ח (כ-7.7 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) כאשר השפעת עליית ריבית ההיוון גרמה לקטון בהתחייבות האקטוארית.

לאחר שברבעון הראשון לשנת 2020 עם התפשטות נגיף הקורונה נרשמו ירידות חדות בשעריהן של אג"ח ומניות בבורסה לניירות ערך. הרבעון השני לשנת 2020 אופיין בעלויות במחירי הנכסים הפיננסיים, זאת על רקע מדיניות פייסקאלית ומוניטרית מאד מרחיבה בקרב המדינות המפותחות בכלל וארה"ב בפרט. ברבעון השלישי של שנת 2020 המסחר בבורסות העולם וגם בתל אביב החל בעלויות שערים חדות אך לקראת סוף הרבעון שוקי המניות ירדו לטובת העלייה ברמת התחלואה בארץ ובעולם.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 4](#).

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 והוראה 299 בדבר "מדידה והלימות ההון".

א. בנתוני המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
	2019	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	944.9	972.6	908.0
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	-	-	-
הון רובד 2, לאחר ניכויים	349.7	349.2	350.6
סך הכל הון כולל	1,294.6	1,321.8	1,258.6
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי	8,163.1	8,622.1	8,126.2
סיכונים שוק	39.8	24.7	43.7
סיכון תפעולי	887.0	941.4	853.9
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	9,089.9	9,588.2	9,023.8
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.4%	10.1%	10.1%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.2%	13.8%	13.9%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾	9.9%	8.8%	9.9%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾	13.4%	12.3%	13.4%
ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)			
1. הון עצמי רובד 1			
הון עצמי	961.5	985.1	926.8
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1	-	-	-
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	961.5	985.1	926.8
התאמות פיקוחיות וניכויים:			
מיסים נדחים לקבל	(16.6)	(12.5)	(18.8)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1	(16.6)	(12.5)	(18.8)
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	944.9	972.6	908.0
2. הון רובד 2			
הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	248.0	241.4	248.9
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	101.7	107.8	101.7
סך הון רובד 2, לפני ניכויים	349.7	349.2	350.6
ניכויים - הון רובד 2	-	-	-
סך הכל הון רובד 2	349.7	349.2	350.6

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(1) לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטלת את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים מיום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מצעריים	היחס ההון המזערי הנדרש ביום 31.12.2019	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.21 עד 31.03.21 ⁽¹⁾	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.21 עד 30.03.23
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין: יחס ההון של הבנק ביום 31.03.21 לבין יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
יחס הון כולל	12.5%	11.5%	
תוספת בגין הלוואות לדיור	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד הדיווח	1% מיתרת הלוואות לדיור ⁽²⁾ , וזאת מלבד הלוואות שניתנו במהלך תקופת השעה.	

(1) עד תום תקופת המעבר שקבע בנק ישראל.

(2) יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה 0.9 מיליון ש"ח.

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר
2019	2019	2020	2019
10.4%	10.1%	10.1%	10.4%
-	-	-	-
10.4%	10.1%	10.1%	10.4%

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר

השפעת הוראות המעבר

2. יחס יסיון הנזילות (LCR) לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)⁽¹⁾

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 בדבר יחס יסיון נזילות.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר
2020	2019	2019	2019
259%	261%	241%	241%
100%	100%	100%	100%

יחס יסיון הנזילות

יחס יסיון הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדובר.

3. יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר יחס מינוף.

ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר
2020	2019	2019
972.6	908.0	944.9
15,592.5	14,527.1	15,167.7
6.2%	6.3%	6.2%
5.0%	5.0%	5.0%

הון רובד 1

סך החשיפות

יחס המינוף

יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

היישום לראשונה של תקן חכירות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.1% וכ-0.1%, בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור [מדיניות חשבונאית](#).

ביום 1 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי לנכס התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% כיום) ול-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% כיום).

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. דיבידנדים

במסגרת הוראת השעה אשר נכנסה לתוקף ביום 30 במרץ 2020 כחלק מההתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין 201 בנושא "מדידה והלימות הון", ביקשה המפקחת על הבנקים מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את 201 מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה.

ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. הנושא יעלה לדיון בשנית ככל שישתנו הנסיבות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
20.1	11.8	16.4	דיבידנדים שהוכרוזו ושולמו

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. הבנק וחברה מאוחדת התקשרו בחוזה שכירות ארוכי טווח הכוללים אופציה להארכה. דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות בגין התקשרויות כאמור, הינם כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
16.7	16.3	16.6	שנה ראשונה
13.4	15.3	13.2	שנה שנייה
12.9	15.2	12.8	שנה שלישית
12.6	14.3	12.5	שנה רביעית
93.7	102.3	96.5	שנה חמישית ואילך
149.3	163.4	151.6	חוזי שכירות לטווח ארוך

2. פעילות מכירת תיקי אשראי בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
533.9	346.7	273.6	הערך בספרים של האשראי שנמכר ליום המכירה
590.0	398.4	289.7	תמורה שהתקבלה במזומן
56.1	51.7	16.1	סך הכול רווח ממכירת אשראי בתקופה

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תביעות משפטיות

1. הבנק הינו צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שנקטו נגדו לקוחותיו, או לקוחותיו בעבר, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בדוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.
2. ביום 17 בנובמבר, 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק וכנגד מספר נתבעים נוספים שכינה כדירקטורים בכלל, בטענה לפיה כלל בטוחה, בכובעה כמנהל תיקים, ביצעה עבור לקוחותיה עסקאות בניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, וזאת תוך העדפה של האינטרסים שלה ושל חברות שונות בקבוצת אי.די.בי על פני האינטרסים של לקוחותיה. לטענת התובע, הפרה כלל בטוחה את הוראות הדיון, לרבות הוראות חוק העיסוק ביעוץ השקעות, שעניין חובת האמונים של כלל בטוחה כלפי לקוחותיה, חובתה ליידע את לקוחותיה על ניגוד עניינים הקיים לה בביצוע פעולות כאמור ומבלי לקבל את הסכמתם מראש עובר לביצועה של כל עסקה שיש בה משום ניגוד עניינים, וכן איסור על העדפת נכסים פיננסיים של כלל בטוחה או תאגיד הקשור אליה. לטענת התובע הוא היה קשור בהסכם לניהול השקעות עם כלל בטוחה, אשר רכשה לתיקו ניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, ובפעולותיה גרמה לו כלל בטוחה הפסדים משמעותיים. סכום התביעה האישית מוערך בכ-19 אלפי ש"ח. המבקש ציין כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה הקבוצתית.
- ביום 8 בינואר, 2017 ניתנה החלטה בבקשת האישור (להלן: "ההחלטה") המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית כנגד כלל בטוחה, ודוחה את הבקשה בנוגע לדירקטורים. חברי הקבוצה כפי שנקבעו בהחלטה הינם "כל מי שקיבל שירותי ניהול השקעות מחברת כלל פיננסים בטוחה ("בטוחה") ובמסגרת ניהול התיקים רכשה עבורו בטוחה (או מי מטעמה) ניירות ערך, בלי שהתקבל אישורו מראש ביחס לכל עסקה כאמור, וכתוצאה מהרכישה כאמור נגרם לו נזק. כן נקבע בהחלטה כי הקבוצה תכלול את מי שבוצעו בחשבונו רכישות של ניירות ערך כאמור בתקופה של עד 7 שנים טרם הגשת בקשת האישור ועד המועד בו הושלמה עסקת המיזוג של כלל בטוחה לבנק ירושלים. ביום 28 במאי, 2017 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק. ביום 17 בדצמבר, 2017 הוגש כתב תשובה מטעם המבקש. מאז שנת 2018 ו- עד למועד פרסום דו"ח זה מנהלים הצדדים הליכים מקדמיים בתיק.
- ביום 6 באוגוסט, 2013 רכש בנק ירושלים את מלוא מניות כלל בטוחה מחברת כלל פיננסים בע"מ, אשר החזיקה ב-100% ממניות כלל בטוחה. לפיכך, בהתאם להסכם הרכישה, אחראי הבנק גם להתחייבויות וחובות כלל בטוחה בגין תביעה זו, ככל שתהייה. זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שאירעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ובכללם תשלום על פי פסק דין שיינתן בתביעה זו, ככל שיינתן, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 2.5 מיליוני ש"ח. ביום 21 בדצמבר, 2014 הודיעו כלל פיננסים בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ לבנק ירושלים כי כלל פיננסים בע"מ המחיתה את התחייבויותיה וזכויותיה עפ"י סעיף 10 להסכם הרכישה לכלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. לפיכך, כיום חלה התחייבותה לשיפוי של כלל פיננסים בע"מ על כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת יועציו המשפטיים באשר לסיכויי התביעה, ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים בניכוי השיפוי הינה נאותה.
3. ביום 6 באוגוסט, 2017 הוגשה והתקבלה בבנק בקשה, שהוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, שעניינה ביטול הטבות בעמלות עו"ש הנגבות מלקוחות, אשר לפי הנתען זכאים להטבות אלו ללא הגבלה בזמן. ביום 19 ביולי, 2018, נחתם הסכם פשרה שאושר על ידי המגשר ועל ידי בית המשפט, לפיו התחייב הבנק להשיב ללקוחותיו עמלות שנגבו מחשבונם לתקופה ובאופן כפי שסוכם בין הצדדים. ביום 24 ביוני, 2019 ניתן פס"ד המאשר את הסכם הפשרה, למעט שינוי שקבע בית המשפט לעניין מנגנון תשלום שכ"ט לב"כ המבקשים באופן לא מהותי. במהלך הרבעון השלישי לשנת 2019 שילם הבנק סכומים ללקוחות, לתובע ולב"כ התובע, בסך כולל של כ-2.6 מיליוני ש"ח בהתאם להסכם הפשרה. במהלך הרבעון השני לשנת 2020 שילם הבנק סכומים לא מהותיים נוספים בהתאם להסכם הפשרה, בכך הגיעה תביעה זו לסיומה.
4. ביום 23 במרץ 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז (והתקבלה בבנק ביום 14 במאי 2020) בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק, במסגרתה נתבע הבנק להשיב סכומי עמלות שגבה מלקוחותיו שהינם "יחיד / עסק קטן", ככל שסכומים אלו עולים על הסכום בו היו מחויבים אילו היה חל עליהם תעריפון עסק גדול של הבנק, לעניין אותו שרות. לצורך הגשת הבקשה לבית המשפט המחוזי, העריכה התובעת כי סכום התביעה עולה על הסך של 2.5 מיליוני ש"ח. הבנק כלל הפרשה בגין תביעה זו בדוחות הכספיים בהתאם להערכתו ולהערכת יועציו המשפטיים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תביעות משפטיות (המשך)

5. ביום 7 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק ו-14 בנקים נוספים, וכן הביטוח הלאומי, רשות האכיפה ועוד, ע"ס כולל של 300 מיליוני ש"ח במסגרתה תובע המבקש לפצות את מקבלי קצבאות הביטוח הלאומי, אשר לא יכלו למשוך את כספם מהחשבון בנסיבות הסגר של ימי הקורונה, ולתת צו עשה לכל הבנקים שלא למנוע משיכת גמלת ביטוח לאומי, ולהנפיק ללקוחותיהם כרטיס מסוג דביט כמתחייב מהוראת הפיקוח על הבנקים מיום 22 במרץ 2020.
- מגיש הבקשה ביקש לקבל פטור מתשלום אגרה. בקשתו נדחתה ונקבע כי עליו לשלם את האגרה עד ליום 29 בספטמבר, 2020. מכיוון שהמבקש לא שילם האגרה כאמור, הורה בית המשפט הנכבד ביום 14 באוקטובר, 2020 על מחיקת ההליך.
6. נכון ליום 30 בספטמבר 2020, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט כמפורט בסעיף 2 ובסעיף 4 לביאור זה.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2019			30 בספטמבר 2019			30 בספטמבר 2020		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)					
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים			נזרים			נזרים		
נזרים								

⁽¹⁾ מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 0 מיליוני ש"ח לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019.

⁽²⁾ מזה: חוזי החלפת שקל-מדד לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 0, 300 ו-300 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽³⁾ מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 44.0, 34.9 ו-40.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽⁴⁾ מזה: נסחרים בבורסה לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 83.7, 162.8 ו-265.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

ביאור 11 – פעילות במכשירים נזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נזרים

ליום 30 בספטמבר 2020					
(בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נזרים ברוטו			נכסים בגין נזרים ברוטו		
נזרים שאינם למסחר			נזרים שאינם למסחר		
סה"כ	נזרים למסחר	נזרים שאינם למסחר	סה"כ	נזרים למסחר	נזרים שאינם למסחר
-	-	-	-	-	-
1.6	0.2	1.4	0.9	0.6	0.3
0.6	0.6	-	0.4	0.4	-
2.1	-	2.1	-	-	-
4.3	0.8	3.5	1.3	1.0	0.3
2.1	-	2.1	-	-	-
2.2	0.8	1.4	1.3	1.0	0.3

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נזרים

ליום 30 בספטמבר 2019					
(בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נזרים ברוטו			נכסים בגין נזרים ברוטו		
נזרים שאינם למסחר			נזרים שאינם למסחר		
סה"כ	נזרים למסחר	נזרים שאינם למסחר	סה"כ	נזרים למסחר	נזרים שאינם למסחר
0.4	0.1	0.3	1.3	0.4	0.9
1.4	0.1	1.3	0.2	0.1	0.1
0.7	0.7	-	0.7	0.7	-
1.6	-	1.6	-	-	-
4.1	0.9	3.2	2.2	1.2	1.0
1.6	-	1.6	-	-	-
2.5	0.9	1.6	2.2	1.2	1.0

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 11 - פעילות במכשירים נזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נזרים

ליום 31 בדצמבר 2019					
(מבוקר)					
התחייבויות בגין נזרים ברוטו			נכסים בגין נזרים ברוטו		
נזרים שאינם למסחר			נזרים שאינם למסחר		
סה"כ	נזרים למסחר	נזרים שאינם למסחר	סה"כ	נזרים למסחר	נזרים שאינם למסחר
0.2	0.2	-	1.4	-	1.4
0.6	0.1	0.5	0.6	0.1	0.5
1.2	1.2	-	1.2	1.2	-
1.3	-	1.3	-	-	-
3.3	1.5	1.8	3.2	1.3	1.9
סה"כ נכסים / התחייבויות בגין נזרים ברוטו ⁰⁾					
1.3	-	1.3	-	-	-
2.0	1.5	0.5	3.2	1.3	1.9
יתרה מאזנית					

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2020					
(בלתי מבוקר)					
סוה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
1.3	-	0.3	0.1	0.9	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
1.3	-	0.3	0.1	0.9	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
6.6	-	(0.3)	6.0	0.9	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
7.9	-	-	6.1	1.8	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
4.3	2.1	-	1.4	0.8	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	ביטחון במזומן ששועבד
4.3	2.1	-	1.4	0.8	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2019					
(בלתי מבוקר)					
סוה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
2.2	-	-	1.8	0.4	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1.3)	-	-	(1.3)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
0.9	-	-	0.5	0.4	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
7.9	-	-	5.4	2.5	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
8.8	-	-	5.9	2.9	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
4.1	1.6	-	1.7	0.8	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	ביטחון במזומן ששועבד
4.1	1.6	-	1.7	0.8	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2019				
(מבוקר)				
סוה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	ברסות
3.2	-	0.2	2.4	0.6
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾				
סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:				
(1.3)	-	-	(1.3)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל				
1.9	-	0.2	1.1	0.6
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים				
7.7	-	(0.2)	4.4	3.5
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
9.6	-	-	5.5	4.1
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				
3.3	1.3	-	0.7	1.3
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:				
-	-	-	-	-
ביטחון במזומן ששוועבד				
3.3	1.3	-	0.7	1.3
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				

ג. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 30 בספטמבר 2020				
(בלתי מבוקר)				
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל
-	-	-	-	-
חוזי ריבית (שקל- מדד)				
21.6	-	-	-	21.6
חוזי ריבית (אחר)				
362.9	37.1	-	-	400.0
חוזי מטבע חוץ				
169.6	4.6	0.2	-	174.4
חוזים בגין מניות				
-	-	-	59.5	59.5
חוזי אשראי				
554.1	41.7	0.2	59.5	655.5
סך הכל				

ליום 30 בספטמבר 2019				
(בלתי מבוקר)				
654.6	362.8	124.1	67.6	1,209.1
סך הכל				

ליום 31 בדצמבר 2019				
(מבוקר)				
1,049.1	100.0	91.9	65.4	1,306.4
סך הכל				

⁽¹⁾ ההפרש הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלוואה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על החבות של הלוואה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלוואה.

⁽²⁾ מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 1.3 מיליוני ש"ח, 2.2 מיליוני ש"ח ו-3.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה, הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים.

⁽³⁾ כלל היתרה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים

1. הגדרות

- (1) אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להן חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר".
- (2) מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- (3) משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- (4) עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- (5) מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- (6) עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח.
- (7) עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- (8) עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- (9) עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- (10) מגזר ניהול פיננסי - יכול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאלה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים, נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות, פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים, אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- (11) נכסים בניהול - ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת הגבייה.

2. הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

- הכנסות ריבית, נטו** - מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי). וכן רווח המתקבל מההפרש בין ריבית הפיקדון שניתן ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפיקדון).
- הכנסות שאינן מריבית** - הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי** - ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.
- הוצאות תפעוליות ואחרות** - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ישיר, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, המהווה אומדן מיטבי להיקף פעילות הלקוח במגזר הפעילות.
- מיסים על הכנסה** - המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

3. לעניין השפעת התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 16](#).

לפרטים אודות גידול בהפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 ראה [ביאור 16](#).

ביאור 12 - מבזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מבזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר) פעילות בישראל								
סך הכל	מבזר ניהול פיננסי ^א	גופים מוסדיים	עסקים		בנקאות פרטית	מזה: הלוואות		סה"כ משקי בית
			ביטניים וגדולים ^ב	עסקים קטנים וזעירים		לדיר	מזה: הלוואות	
138.4	2.7	-	7.3	22.7	(0.2)	65.3	105.9	הכנסות ריבית מחיצוניים
32.3	4.7	0.4	0.6	(0.2)	7.3	-	19.5	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות ריבית, נטו:
106.1	(2.0)	(0.4)	6.7	22.9	(7.5)	65.3	86.4	מחיצוניים
-	16.3	1.0	(2.7)	(14.2)	8.4	(25.6)	(8.8)	בינמבזרי
106.1	14.3	0.6	4.0	8.7	0.9	39.7	77.6	סך הכנסות ריבית, נטו
27.8	4.1	-	4.0	3.9	1.0	6.8	14.8	סך הכנסות שאינן מריבית
133.9	18.4	0.6	8.0	12.6	1.9	46.5	92.4	סך ההכנסות
25.1	1.2	-	-	(0.4)	-	8.9	24.3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
98.8	1.9	0.4	1.9	6.0	2.2	26.4	86.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
10.0	15.3	0.2	6.1	7.0	(0.3)	11.2	(18.3)	רווח (הפסד) לפני מיסים
3.8	5.9	0.1	2.4	2.7	-	4.3	(7.3)	הפרשה למיסים על הרווח
6.2	9.4	0.1	3.7	4.3	(0.3)	6.9	(11.0)	רווח נקי (הפסד)
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:								
58.2	1.4	0.1	1.0	3.3	1.2	14.6	51.2	הוצאות ישירות
40.6	0.5	0.3	0.9	2.7	1.0	11.8	35.2	הוצאות עקיפות
31.1	9.7	0.3	4.2	6.0	0.7	14.2	10.2	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
14,941.4	3,823.1	-	432.4	1,299.6	7.4	7,902.7	9,378.9	יתרה ממוצעת של נכסים
11,297.2	178.9	-	432.4	1,299.6	7.4	7,902.7	9,378.9	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
11,344.4	193.6	-	534.1	1,078.5	86.6	8,024.2	9,451.6	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
22.6	3.6	-	-	1.7	-	7.0	17.3	יתרת חובות כגומים
157.9	-	-	-	3.2	-	150.5	154.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,973.0	2,099.4	983.2	754.5	855.8	1,959.4	-	7,320.7	יתרה ממוצעת של התחייבויות
11,873.6	-	983.2	754.5	855.8	1,959.4	-	7,320.7	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
11,786.0	-	580.2	759.1	796.8	1,996.9	-	7,653.0	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
9,365.2	963.6	2.2	718.1	1,394.9	15.7	4,477.9	6,270.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
9,588.2	961.2	2.9	848.7	1,404.8	14.8	4,564.2	6,355.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
4,400.0	1,045.7	95.3	458.6	158.3	693.1	459.8	1,949.0	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
85.0	1.2	-	3.6	8.1	-	38.2	72.1	מרווח מפעילות מתן אשראי
6.1	-	0.6	0.4	0.2	0.9	-	4.0	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
15.0	13.1	-	-	0.4	-	1.5	1.5	אחר
106.1	14.3	0.6	4.0	8.7	0.9	39.7	77.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות בסוף חלק 4.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לעלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר) פעילות בישראל							
מס' סך הכל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים ²⁾	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ³⁾	
						מזה: הלוואות לזיכור	סה"כ משקי בית
114.9	5.8	-	3.8	14.1	0.1	59.1	91.1
15.5	2.3	0.1	0.5	2.0	6.6	-	4.0
הכנסות ריבית מחיצוניים							
הוצאות ריבית מחיצוניים							
הכנסות ריבית, נטו:							
99.4	3.5	(0.1)	3.3	12.1	(6.5)	59.1	87.1
-	1.8	0.2	(0.1)	(4.0)	7.9	(17.9)	(5.8)
מחיצוניים							
בינמזרי							
99.4	5.3	0.1	3.2	8.1	14	41.2	81.3
סך הכנסות ריבית, נטו							
34.7	4.5	-	3.6	5.4	1.1	5.6	20.1
סך הכנסות שאינן מריבית							
134.1	9.8	0.1	6.8	13.5	2.5	46.8	101.4
סך ההכנסות							
11.4	-	-	-	(0.6)	0.1	2.4	11.9
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
104.5	2.6	1.1	3.0	8.0	3.1	26.6	86.7
הוצאות תפעוליות ואחרות							
18.2	7.2	(1.0)	3.8	6.1	(0.7)	17.8	2.8
רווח (הפסד) לפני מיסים							
6.0	2.3	(0.3)	1.4	2.0	(0.2)	5.8	0.8
הפרשה למיסים על הרווח							
12.2	4.9	(0.7)	2.4	4.1	(0.5)	12.0	2.0
רווח נקי (הפסד)							
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
49.1	1.3	0.8	1.3	3.2	1.2	9.6	41.3
הוצאות ישירות							
55.4	1.3	0.3	1.7	4.8	1.9	17.0	45.4
הוצאות עקיפות							
49.0	5.7	(0.4)	3.4	7.3	0.9	23.4	32.1
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות							
13,235.1	2,664.1	-	397.3	1,072.6	7.5	7,660.5	9,093.6
יתרה ממוצעת של נכסים							
10,700.5	129.5	-	397.3	1,072.6	7.5	7,660.5	9,093.6
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור							
10,891.2	117.2	-	396.8	1,023.0	13.9	7,830.6	9,340.3
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
17.1	-	-	-	4.8	-	1.7	12.3
יתרת חובות פגומים							
161.4	-	-	-	4.8	-	148.4	156.6
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום							
12,307.2	1,536.2	353.7	654.4	812.9	1,806.7	-	7,143.3
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
10,770.2	-	353.7	653.6	812.9	1,806.7	-	7,143.3
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור							
10,870.3	-	397.5	727.5	822.7	1,818.0	-	7,104.6
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
8,681.2	645.6	3.0	675.8	1,087.5	15.9	4,462.4	6,253.4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
9,023.8	648.1	1.5	677.9	1,322.5	20.7	4,509.8	6,353.1
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח							
4,341.9	593.2	91.0	392.0	196.6	814.4	565.2	2,254.7
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול							
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
82.8	-	-	2.8	7.5	-	38.7	72.5
מרווח מפעילות מתן אשראי							
8.0	-	0.1	0.3	0.6	1.3	-	5.7
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
8.6	5.3	-	0.1	-	0.1	2.5	3.1
אחר							
99.4	5.3	0.1	3.2	8.1	14	41.2	81.3
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות בסוף חלק 4.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר) פעילות בישראל							
סך הכל	מגזר ניהול פיננסי ¹	גופים מוסדיים	עסקים		בנקאות פרטית	משקי בית ²	
			ביטניים וגדולים ³	עסקים קטנים וזעירים		מזה: הלוואות לזיכור	סה"כ משקי בית
388.3	10.1	-	11.2	44.4	0.1	205.1	322.5
71.9	6.3	1.4	1.9	3.1	14.5	-	44.7
316.4	3.8	(1.4)	9.3	41.3	(14.4)	205.1	277.8
-	40.3	2.9	0.3	(14.3)	18.0	(86.9)	(47.2)
316.4	44.1	1.5	9.6	27.0	3.6	118.2	230.6
128.2	61.4	-	8.4	16.0	3.2	18.6	39.2
444.6	105.5	1.5	18.0	43.0	6.8	136.8	269.8
95.4	5.5	-	(0.2)	0.6	-	11.5	89.5
295.2	6.6	1.6	6.7	21.4	8.1	72.0	250.8
54.0	93.4	(0.1)	11.5	21.0	(1.3)	53.3	(70.5)
20.2	34.9	-	4.3	7.9	(0.5)	19.9	(26.4)
33.8	58.5	(0.1)	7.2	13.1	(0.8)	33.4	(44.1)
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
161.3	4.3	0.6	3.2	10.7	4.2	36.1	138.3
133.9	2.3	1.0	3.5	10.7	3.9	35.9	112.5
117.9	59.9	0.9	9.4	19.8	1.6	55.9	26.3
14,513.0	3,647.1	-	531.9	1,152.2	7.6	7,715.2	9,174.2
11,034.2	168.3	-	531.9	1,152.2	7.6	7,715.2	9,174.2
11,344.4	193.6	-	534.1	1,078.5	86.6	8,024.2	9,451.6
22.6	3.6	-	-	1.7	-	7.0	17.3
157.9	-	-	-	3.2	-	150.5	154.7
13,537.4	2,051.2	793.7	741.7	849.9	1,915.9	-	7,185.0
11,486.2	-	793.7	741.7	849.9	1,915.9	-	7,185.0
11,786.0	-	580.2	759.1	796.8	1,996.9	-	7,653.0
9,274.1	974.7	1.8	662.5	1,391.7	15.4	4,438.5	6,228.0
9,588.2	961.2	2.9	848.7	1,404.8	14.8	4,564.2	6,355.8
4,455.9	1,012.1	95.5	452.6	166.4	716.5	483.5	2,012.8
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
250.2	5.9	-	8.4	25.4	-	112.3	210.5
22.0	-	1.5	1.1	1.6	3.6	-	14.2
44.2	38.2	-	0.1	-	-	5.9	5.9
316.4	44.1	1.5	9.6	27.0	3.6	118.2	230.6

הערות בסוף חלק 4.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר) פעילות בישראל							
מס' פיקוחי	מס' פיקוחי	מס' פיקוחי	מס' פיקוחי	מס' פיקוחי	מס' פיקוחי	משקי בית ⁴	
						מזה: הלוואות	סה"כ משקי בית
סך הכל	מבזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים ⁵	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	לדיוור	
410.3	10.6	-	11.6	32.0	0.3	246.1	355.8
106.9	34.5	1.0	1.9	5.6	17.5	-	46.4
הכנסות ריבית מחיצוניים							
הוצאות ריבית מחיצוניים							
הכנסות ריבית, נטו:							
303.4	(23.9)	(1.0)	9.7	26.4	(17.2)	246.1	309.4
-	54.4	1.6	(0.1)	(3.2)	21.4	(125.4)	(74.1)
מחיצוניים							
בינמגזרי							
303.4	30.5	0.6	9.6	23.2	4.2	120.7	235.3
סך הכנסות ריבית, נטו							
103.6	21.8	-	9.9	21.6	2.7	17.7	47.6
סך הכנסות שאינן מריבית							
407.0	52.3	0.6	19.5	44.8	6.9	138.4	282.9
סך ההכנסות							
35.1	2.3	-	(0.1)	-	(0.1)	2.1	33.0
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
296.7	7.0	4.8	8.0	21.0	8.4	71.1	247.5
הוצאות תפעוליות ואחרות							
75.2	43.0	(4.2)	11.6	23.8	(1.4)	65.2	2.4
רווח (הפסד) לפני מיסים							
25.4	14.5	(1.4)	4.0	8.0	(0.5)	22.0	0.8
הפרשה למיסים על הרווח							
49.8	28.5	(2.8)	7.6	15.8	(0.9)	43.2	1.6
רווח נקי (הפסד)							
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
151.7	3.9	3.8	3.9	9.4	3.6	29.9	127.1
הוצאות ישירות							
145.0	3.1	1.0	4.1	11.6	4.8	41.2	120.4
הוצאות עקיפות							
145.9	30.6	(2.1)	10.3	23.5	2.3	70.5	81.3
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות							
13,476.9	3,026.3	-	425.6	983.2	6.5	7,680.7	9,035.3
יתרה ממוצעת של נכסים							
10,518.1	67.8	-	425.3	983.2	6.5	7,680.7	9,035.3
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור							
10,891.2	117.2	-	396.8	1,023.0	13.9	7,830.6	9,340.3
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
17.1	-	-	-	4.8	-	1.7	12.3
יתרת חובות כגומים							
161.4	-	-	-	4.8	-	148.4	156.6
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום							
12,560.1	1,864.6	433.6	719.3	773.4	1,798.5	-	6,970.7
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
10,695.5	-	433.6	719.3	773.4	1,798.5	-	6,970.7
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור							
10,870.3	-	397.5	727.5	822.7	1,818.0	-	7,104.6
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
8,681.1	645.6	3.0	675.8	1,056.1	15.9	4,479.0	6,284.7
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
9,023.8	648.1	1.5	677.9	1,322.5	20.7	4,509.8	6,353.1
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח							
4,346.8	528.8	89.8	449.2	195.4	798.8	600.6	2,284.8
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול							
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
246.8	6.1	-	8.5	20.8	0.1	114.4	211.3
מרווח מפעילות מתן אשראי							
24.6	-	0.6	1.0	2.2	4.0	-	16.8
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
32.0	24.4	-	0.1	0.2	0.1	6.3	7.2
אחר							
303.4	30.5	0.6	9.6	23.2	4.2	120.7	235.3
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות בסוף חלק 4.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) פעילות בישראל							
סך הכל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים ⁽²⁾	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾	
						מזה: הלוואות לזיכור	סה"כ משקי בית
548.6	11.3	-	15.0	43.6	0.3	328.2	478.4
128.8	38.4	1.7	2.6	7.0	23.3	-	55.8
הכנסות ריבית מחיצוניים							
הוצאות ריבית מחיצוניים							
הכנסות ריבית, נטו:							
419.8	(27.1)	(1.7)	12.4	36.6	(23.0)	328.2	422.6
-	82.7	2.5	0.1	(4.3)	28.5	(169.5)	(109.5)
מחיצוניים							
בינמגזרי							
419.8	55.6	0.8	12.5	32.3	5.5	158.7	313.1
סך הכנסות ריבית, נטו							
165.1	59.1	-	10.3	30.3	3.5	21.8	61.9
סך הכנסות שאינן מריבית (3)							
584.9	114.7	0.8	22.8	62.6	9.0	180.5	375.0
סך ההכנסות							
36.9	1.7	-	0.2	0.4	(0.1)	(3.2)	34.7
409.6	9.1	1.7	10.1	29.8	13.0	99.7	345.9
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות (3)							
138.4	103.9	(0.9)	12.5	32.4	(3.9)	84.0	(5.6)
רווח (הפסד) לפני מיסים							
49.0	36.8	(0.3)	4.4	11.5	(1.4)	29.7	(2.0)
הפרשה למיסים על הרווח							
89.4	67.1	(0.6)	8.1	20.9	(2.5)	54.3	(3.6)
רווח נקי (הפסד)							
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
201.8	5.0	0.2	4.2	13.5	6.4	44.8	172.5
הוצאות ישירות							
207.8	4.1	1.5	5.9	16.3	6.6	54.9	173.4
הוצאות עקיפות							
223.8	69.8	0.4	11.8	32.0	1.7	89.5	108.1
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות							
13,611.4	3,057.2	-	418.6	1,068.4	6.7	7,683.3	9,060.5
יתרה ממוצעת של נכסים							
10,619.0	65.0	-	418.4	1,068.4	6.7	7,683.3	9,060.5
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור							
10,731.3	100.0	-	346.3	1,120.6	6.7	7,637.7	9,157.7
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
15.3	-	-	-	0.2	-	4.6	15.1
יתרת חובות פגומים							
152.6	-	-	-	3.8	-	139.3	148.8
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום							
12,687.5	1,942.1	413.6	703.1	783.3	1,800.5	-	7,044.9
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
10,792.3	-	413.6	702.2	783.3	1,800.5	-	7,092.7
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור							
10,887.6	-	397.5	727.5	822.7	1,818.0	-	7,121.9
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
8,706.1	656.8	2.9	672.5	1,086.2	16.2	4,492.5	6,271.5
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
9,089.9	795.3	1.4	610.3	1,406.8	16.4	4,442.8	6,259.7
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח							
4,341.9	538.0	90.1	445.7	195.6	802.7	584.3	2,269.8
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול							
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
329.8	6.2	-	11.0	28.8	0.1	152.9	283.7
מרווח מפעילות מתן אשראי							
33.0	-	0.8	1.2	2.9	5.3	-	22.8
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
57.0	49.4	-	0.3	0.6	0.1	5.8	6.6
אחר							
419.8	55.6	0.8	12.5	32.3	5.5	158.7	313.1
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

⁽¹⁾ מגזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי.

⁽²⁾ מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

⁽³⁾ מגזר זה כולל אשראי מגובה הלוואות רכב ליום 30 בספטמבר 2020 בסך 194 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 114 מיליוני ש"ח)

⁽⁴⁾ לפרטים אודות גידול בהפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 ראה [ביאור 16](#).

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיר	פרטי אחר	אשראי לציבור		בנקים וממשלות
			סך הכל	סך הכל	

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

14.8	49.7	103.8	168.3	-	168.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה
1.3	9.2	14.6	25.1	-	25.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	(0.1)	(6.2)	(6.3)	-	(6.3)	מחיקות חשבונאיות
0.2	-	3.8	4.0	-	4.0	בניית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.2	(0.1)	(2.4)	(2.3)	-	(2.3)	מחיקות חשבונאיות נטו
16.3	58.8	116.0	191.1	-	191.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 (*)
1.7	0.5	0.3	2.5	-	2.5	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

10.1	46.5	58.0	114.6	-	114.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
7.1	11.3	77.0	95.4	-	95.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.5)	(0.4)	(28.6)	(30.5)	-	(30.5)	מחיקות חשבונאיות
0.6	1.4	9.6	11.6	-	11.6	בניית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(0.9)	1.0	(19.0)	(18.9)	-	(18.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
16.3	58.8	116.0	191.1	-	191.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 (*)
1.7	0.5	0.3	2.5	-	2.5	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽²⁾, ועל חובות⁽³⁾ בגינם היא חושבה

יתרת חוב רשומה על חובות⁽⁴⁾

1,370.6	7.0	10.3	1,387.9	-	1,387.9	שנבדקו על בסיס פרטי
714.1	8,017.2	1,225.2	9,956.5	115.4	10,071.9	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)
2,084.7	8,024.2	1,235.5	11,344.4	115.4	11,459.8	סך הכל חובות⁽¹⁾
278.5	7,531.6	-	7,810.1	-	7,810.1	(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽⁴⁾						
4.8	0.3	7.9	13.0	-	13.0	שנבדקו על בסיס פרטי
9.8	58.0	107.8	175.6	-	175.6	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)
14.6	58.3	115.7	188.6	-	188.6	סך ההפרשה להפסדי אשראי
1.0	51.5	-	52.5	-	51.6	(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 27.5 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

⁽⁴⁾ עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית לאנשים פרטיים בסך כ-62.1 מיליוני ש"ח, על רקע משבר הקורונה, לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#).

בהתאם להוראות בנק ישראל לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחיה, יש להתאים את מצב הפיגור חזרה למצב שהיה לפני שבוצעה הדחיה, ולמעשה להקפיא אותו במשך תקופת דחיית התשלום. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#).

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
111.7	-	111.7	55.5	44.6	11.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה
11.4	-	11.4	10.8	2.3	(1.7)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(10.6)	-	(10.6)	(10.7)	(0.1)	0.2	מחיקות חשבונאיות
2.3	-	2.3	2.3	-	-	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(8.3)	-	(8.3)	(8.4)	(0.1)	0.2	מחיקות חשבונאיות נטו
114.8	-	114.8	57.9	46.8	10.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2019(*)
3.0	-	3.0	0.3	0.6	2.1	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)						
103.9	-	103.9	51.1	45.3	7.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
35.1	-	35.1	30.8	2.1	2.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(32.1)	-	(32.1)	(31.6)	(0.6)	0.1	מחיקות חשבונאיות
7.9	-	7.9	7.6	-	0.3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(24.2)	-	(24.2)	(24.0)	(0.6)	0.4	מחיקות חשבונאיות נטו
114.8	-	114.8	57.9	46.8	10.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2019(*)
3.0	-	3.0	0.3	0.6	2.1	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ , ועל חובות ⁽²⁾ בגינם היא חושבה						
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾						
1,254.0	-	1,254.0	12.4	1.7	1,239.9	שנבדקו על בסיס פרטי
9,746.2	109.0	9,637.2	1,267.0	7,828.9	541.3	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)
11,000.2	109.0	10,891.2	1,279.4	7,830.6	1,781.2	סך הכל חובות ⁽¹⁾
7,699.1	-	7,699.1	-	7,454.9	244.2	^(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
12.2	-	12.2	7.9	0.1	4.2	שנבדקו על בסיס פרטי
99.6	-	99.6	49.7	46.1	3.8	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)
111.8	-	111.8	57.6	46.2	8.0	סך ההפרשה להפסדי אשראי
47.1	-	47.1	-	46.2	0.9	^(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 26.7 מיליוני ש"ח.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי					
103.9	-	103.9	51.1	45.3	7.5
36.9	-	36.9	37.7	(3.2)	2.4
(41.7)	-	(41.7)	(41.1)	(0.6)	-
15.5	-	15.5	10.3	5.0	0.2
(26.2)	-	(26.2)	(30.8)	4.4	0.2
114.6	-	114.6	58.0	46.5	10.1
3.1	-	3.1	0.3	0.6	2.2
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽²⁾, ועל חובות⁽³⁾ בגינם היא חושבה					
יתרת חוב רשומה של חובות					
1,271.3	-	1,271.3	13.2	4.6	1,253.5
9,728.7	268.7	9,460.0	1,248.6	7,633.1	578.3
11,000.0	268.7	10,731.3	1,261.8	7,637.7	1,831.8
7,542.6	-	7,542.6	-	7,277.8	264.8
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
14.3	-	14.3	7.9	0.7	5.7
97.2	-	97.2	49.8	45.2	2.2
111.5	-	111.5	57.7	45.9	7.9
45.7	-	45.7	-	44.8	0.9

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 26.5 מיליוני ש"ח.

(3) יתרה הנמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2020						פעילות לזוים בישראל
(בלתי מבוקר)						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סה"כ	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים ⁽⁷⁾	לא בעייתיים	
ציבור מסחרי						
-	2.1	1,132.6	-	11.5	1,121.1	בינוי ונדל"ן- בינוי
-	1.1	645.1	1.7	1.1	642.3	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	105.3	-	-	105.3	שרותים פיננסיים
-	-	201.7	3.6	-	198.1	מסחרי- אחר
-	3.2	2,084.7	5.3	12.6	2,066.8	סך הכל מסחרי
9.9	150.5	8,024.2	7.0	217.4	7,799.8	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
3.0	4.2	1,235.5	10.3	16.1	1,209.1	אנשים פרטיים - אחר
12.9	157.9	11,344.4	22.6	246.1	11,075.7	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	115.4	-	-	115.4	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
12.9	157.9	11,459.8	22.6	246.1	11,191.1	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
12.9	157.9	11,459.8	22.6	246.1	11,191.1	סך הכל
30 בספטמבר 2019						
(בלתי מבוקר)						
ציבור מסחרי						
1.2	2.2	1,053.4	2.2	2.2	1,049.0	בינוי ונדל"ן- בינוי
6.1	2.4	521.3	2.6	2.4	516.3	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	89.2	-	-	89.2	שרותים פיננסיים
-	0.2	117.3	0.0	0.2	117.1	מסחרי- אחר
7.3	4.8	1,781.2	4.8	4.8	1,771.6	סך הכל מסחרי
34.6	148.4	7,830.6	1.7	148.4	7,680.5	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
11.3	8.2	1,279.4	10.6	16.5	1,252.3	אנשים פרטיים - אחר
53.2	161.4	10,891.2	17.1	169.7	10,704.4	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	109.0	-	-	109.0	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
53.2	161.4	11,000.2	17.1	169.7	10,813.4	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
53.2	161.4	11,000.2	17.1	169.7	10,813.4	סך הכל

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ 1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2019						פעילות לווים בישראל
(מבוקר)						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר	סך הכל	פגומים	לא פגומים	לא בעייתיים	
ציבור מסחרי						
-	2.3	1,084.4	0.2	2.3	1,081.9	בינוי ונדל"ן- בינוי
2.0	1.3	524.0	-	1.3	522.7	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	106.6	-	-	106.6	שירותים פיננסיים
-	0.2	116.8	-	0.2	116.6	מסחרי- אחר
2.0	3.8	1,831.8	0.2	3.8	1,827.8	סך הכל מסחרי
20.5	139.3	7,637.7	4.6	139.3	7,493.8	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
8.0	9.5	1,261.8	10.5	16.2	1,235.1	אנשים פרטיים - אחר
30.5	152.6	10,731.3	15.3	159.3	10,556.7	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	268.7	-	-	268.7	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
30.5	152.6	11,000.0	15.3	159.3	10,825.4	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
30.5	152.6	11,000.0	15.3	159.3	10,825.4	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 2.1.13](#) להלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של 1.46 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים (30.09.2019 ו-31.12.2019: 4.2 מיליוני ש"ח ו-4.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(6) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 7.9 מיליוני ש"ח עם הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיעה מועד פרעונה (30.09.2019 ו-31.12.2019: 10.8 מיליוני ש"ח ו-9.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(7) כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שוננו במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ברבעון: בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיור בסך של 66.9 מיליוני ש"ח ובגין אנשים פרטיים - אחר בסך של 9.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2020					
(בלתי מבוקר)					
פעילות לזרים בישראל					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(א) חובות פגומים	יתרת ^(א) חובות פגומים בנינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת ^(א) חובות פגומים בנינם קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	
ציבור מסחרי					
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
3.1	1.7	1.7	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	שירותים פיננסיים
5.7	3.6	3.6	-	-	מסחרי- אחר
8.8	5.3	5.3	-	-	סך הכל מסחרי
2.6	7.0	7.0	-	-	אנשיים פרטים - הלוואות לדירור
30.7	10.3	10.3	-	-	אנשיים פרטיים - אחר
42.1	22.6	22.6	-	-	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
42.1	22.6	22.6	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
42.1	22.6	22.6	-	-	סך הכל
מזה:					
-	-	-	-	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
-	10.3	10.3	-	-	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2019					
(בלתי מבוקר)					
יתרת ^(א) חובות פגומים בנינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(א)		יתרת ^(א) חובות פגומים בנינם קיימת הפרשה פרטנית ^(א)		פעילות לזרים בישראל	
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(א) חובות פגומים	יתרת הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת ^(א) חובות פגומים בנינם קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	
ציבור מסחרי					
11.8	2.2	2.2	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
3.9	2.6	2.6	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	מסחרי- אחר
15.7	4.9	4.8	-	-	סך הכל מסחרי
1.7	1.7	1.7	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
32.2	10.6	10.6	-	-	אנשים פרטיים - אחר
49.6	17.1	17.1	-	-	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
49.6	17.1	17.1	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
49.6	17.1	17.1	-	-	סך הכל
מזה:					
-	2.2	2.2	-	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
-	12.8	12.8	-	-	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2019					
(מבוקר)					
יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בנינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בנינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פעילות לזרים בישראל
ציבור מסחרי					
12.3	0.2	0.2	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
1.3	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	מסחרי- אחר
13.6	0.2	0.2	-	-	סך הכל מסחרי
4.6	4.6	4.6	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדירור
31.6	10.5	10.5	-	-	אנשים פרטיים - אחר
49.8	15.3	15.3	-	-	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
49.8	15.3	15.3	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
49.8	15.3	15.3	-	-	סך הכל
מזה:					
-	0.2	0.2	-	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
-	10.7	10.7	-	-	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרת חוב רשומה.

⁽³⁾ הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

3. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית פעילות לווים בישראל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
(בלתי מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן
-	-	-	-	-	-
1.7	-	-	1.7	-	-
-	-	-	-	-	-
1.7	-	-	1.7	-	-
7.1	-	-	8.4	-	-
10.6	0.5	0.4	10.3	0.2	0.2
19.4	0.5	0.4	20.4	0.2	0.2
סך הכל מסחרי			סך הכל מסחרי		
-	-	-	-	-	-
1.7	-	-	1.7	-	-
-	-	-	-	-	-
1.7	-	-	1.7	-	-
7.1	-	-	8.4	-	-
10.6	0.5	0.4	10.3	0.2	0.2
19.4	0.5	0.4	20.4	0.2	0.2
סך הכל			סך הכל		
סך הכל מסחרי			סך הכל מסחרי		
-	-	-	-	-	-
1.7	-	-	1.7	-	-
-	-	-	-	-	-
1.7	-	-	1.7	-	-
7.1	-	-	8.4	-	-
10.6	0.5	0.4	10.3	0.2	0.2
19.4	0.5	0.4	20.4	0.2	0.2

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
(בלתי מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן
2.7	0.1	0.1	2.2	0.1	0.1
2.8	-	-	2.6	-	-
-	-	-	-	-	-
5.5	0.1	0.1	4.8	0.1	0.1
2.0	-	-	2.0	-	-
11.8	0.7	0.6	11.1	0.3	0.2
19.3	0.8	0.7	17.9	0.4	0.3
סך הכל			סך הכל		
סך הכל מסחרי			סך הכל מסחרי		
-	-	-	-	-	-
2.7	0.1	0.1	2.2	0.1	0.1
2.8	-	-	2.6	-	-
-	-	-	-	-	-
5.5	0.1	0.1	4.8	0.1	0.1
2.0	-	-	2.0	-	-
11.8	0.7	0.6	11.1	0.3	0.2
19.3	0.8	0.7	17.9	0.4	0.3

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

⁽³⁾ הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

⁽⁴⁾ אילו החובות היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 1.0 מיליוני ש"ח ו-0.6 מיליוני ש"ח, לתשעת החודשים ולשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2020 בהתאמה

ו-0.8 מיליוני ש"ח ו-0.4 מיליוני ש"ח לתשעת החודשים ולשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019 בהתאמה.

⁽⁵⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל

ליום 30 בספטמבר 2020				
(בלתי מבוקר)				
יתרת חוב רשומה				
צובר ^(ב) בפיגור של				
שאינו צובר הכנסות	צובר ^(ב) בפיגור של	30 ימים ועד 89 ימים	צובר ^(ב) לא בפיגור	סך הכל ^(ג)
ריבית	90 ימים או יותר	ימים		
ציבור מסחרי				
-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- בינוי	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	-	-	-	-
שירותים פיננסיים	-	-	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	3.8	-	6.5	10.3
סך הכל	3.8	-	6.5	10.3
ליום 30 בספטמבר 2019				
(בלתי מבוקר)				
יתרת חוב רשומה				
ציבור מסחרי				
-	-	-	2.2	2.2
בינוי ונדל"ן- בינוי	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	-	-	-	-
שירותים פיננסיים	-	-	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	2.2	2.2
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	4.3	-	6.3	10.6
סך הכל	4.3	-	8.5	12.8

עם פרוץ נגיף הקורונה, ובהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מחודש מרץ 2020 החל הבנק בתהליך אל מול לויים שנכנסו לקשיים בעקבות משבר הקורונה במטרה לבצע שינויים בתנאי חובותיהם אשר כללו הארכה/דחייה של מועדי פירעון של החובות וזמן/קבוע על תשלומי ריבית או קרן.

לפרטים נוספים אודות המתווה [ראה בביאור 17](#).

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019				
(מבוקר)				
יתרת חוב רשומה				
צובר ⁽²⁾ בפיגור של				
30 ימים ועד 89 ימים				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של	שאינו צובר הכנסות ריבית
ציבור מסחרי				
0.2	0.2	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
0.2	0.2	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
10.5	6.2	-	-	4.3
10.7	6.4	-	-	4.3

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ צובר הכנסות ריבית.

⁽³⁾ נכלל בחובות פגומים.

⁽⁴⁾ יתרה הנמוכה מ- 0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ליום 30 בספטמבר, 2020 לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

בהתאם לחוזר בנק ישראל, שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. לפרטים אודות החוזר [ראה ביאור 17](#).

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽⁹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
(בלתי מבוקר)					
יתרת חוב רשומה		מספר חוזים	יתרת חוב רשומה		מספר חוזים
לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש		לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	
ציבור מסחרי					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
54.0	1.5	177.0	5.5	1.5	5.5
54.0	1.5	177.0	5.5	1.5	5.5
סך הכל פעילות בישראל					

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
(בלתי מבוקר)					
יתרת חוב רשומה		מספר חוזים	יתרת חוב רשומה		מספר חוזים
לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש		לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	
ציבור מסחרי					
2.3	2.3	1.0	2.3	2.3	1.0
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
2.3	2.3	1.0	2.3	2.3	1.0
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
3.1	3.1	111.0	0.9	0.9	35.0
5.4	5.4	112.0	3.2	3.2	36.0
סך הכל פעילות בישראל					

הערות בסוף חלק ב2.

בהתאם לחוזר בנק ישראל, שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. לפרטים אודות החוזר [ראה ביאור 17](#).

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾			
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
(בלתי מבוקר)			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
ציבור מסחרי			
-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- בינוי			
-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן			
-	-	-	-
מסחרי- אחר			
-	-	-	-
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטים - הלוואות לדיוור			
43.0	0.3	44.0	0.4
אנשים פרטיים - אחר			
43.0	0.3	44.0	0.4

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾			
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	
(בלתי מבוקר)			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
ציבור מסחרי			
-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- בינוי			
-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן			
-	-	-	-
מסחרי- אחר			
-	-	-	-
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטים - הלוואות לדיוור			
36.0	0.3	36.0	0.3
אנשים פרטיים - אחר			
36.0	0.3	36.0	0.3

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר.

(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(3) סכום נמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽⁹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור ללא קבוצות רכישה - יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV) סוג החזר וסוג ריבית

30 בספטמבר 2020					
(בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	מאזני סך הכל	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	6,178.5	369.0	4,177.3	559.9
	מעל 60%	1,753.7	123.6	1,207.4	145.8
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		1.0	-	0.8	0.1
סך הכל		7,933.2	492.6	5,385.5	705.8

30 בספטמבר 2019					
(בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	מאזני סך הכל	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	6,219.4	307.6	4,230.4	633.5
	מעל 60%	1,482.7	68.1	1,093.0	106.6
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		0.8	-	0.6	0.1
סך הכל		7,702.9	375.7	5,324.0	740.2

31 בדצמבר 2019					
(מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	מאזני סך הכל	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	5,996.3	291.7	4,089.3	684.2
	מעל 60%	1,528.1	68.2	1,115.2	108.1
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		1.1	-	0.6	0.1
סך הכל		7,525.5	359.9	5,205.1	792.4

⁽⁹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כדי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה

31 בדצמבר 2019		30 בספטמבר 2019		30 בספטמבר 2020		
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)				
יתרת הפרשה	יתרות להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת הפרשה	יתרות להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרות חוזים ⁽¹⁾	
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:						
0.5	120.2	0.5	106.5	0.4	81.1	ערבויות להבטחת אשראי ⁽¹⁾
-	0.8	-	0.8	-	0.8	ערבויות לרוכשי דירות
0.2	146.3	0.2	141.2	0.2	123.5	ערבויות והתחייבויות אחרות
0.3	90.5	0.3	94.9	0.3	85.3	מסגרת אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
-	33.6	-	29.7	-	30.5	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
2.1	1,686.9	2.0	1,631.2	1.6	1,436.1	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדין לא ניתן
3.1	2,078.3	3.0	2,004.3	2.5	1,757.3	סך הכל

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2020					
(בלתי מבוקר)					
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
		צמוד למדד		לא צמוד	
		אחר	דולר של ארה"ב	המחירים	
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	-	37.7	86.5	-	2,689.2
ניירות ערך	3.5	54.0	144.5	75.0	187.6
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	-	160.2	344.9	2,819.4	7,831.3
בניינים וציוד	162.5	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.8	0.3	0.2	-	-
נכסים אחרים	164.2	-	-	5.0	87.2
סך הכל נכסים	331.0	252.2	576.1	2,899.4	10,795.3
התחייבויות					
פיקדונות הציבור ⁽³⁾	-	346.0	681.7	918.1	9,840.2
פיקדונות מבנקים	-	-	-	28.4	61.0
פיקדונות הממשלה	-	-	-	-	-
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	-	-	-	1,660.9	63.6
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.8	-	0.3	-	1.1
התחייבויות אחרות	46.1	2.0	-	-	218.7
סך הכל התחייבויות	46.9	348.0	682.0	2,607.4	10,184.6
הפרש	284.1	(95.8)	(105.9)	292.0	610.7
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	95.5	108.4	-	(203.9)
סך הכל כללי	284.1	(0.3)	2.5	292.0	406.8

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) כולל תכניות חסכון מאוחד ובנק, עם רצפה שקלית בסכום של 183.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2019					
(בלתי מבוקר)					
סך הכל	פרטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
		צמוד למדד		לא צמוד	
		דולר של ארה"ב	אחר	המחירים	
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	-	112.4	31.2	-	2,160.8
ניירות ערך	17.9	112.2	57.4	0.2	132.4
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	-	479.7	170.7	2,928.2	7,200.8
בניינים וציוד	148.1	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.8	0.3	-	0.9	0.2
נכסים אחרים	54.8	-	-	3.5	80.5
סך הכל נכסים	221.6	704.6	259.3	2,932.8	9,574.7
התחייבויות					
פיקדונות הציבור ⁽³⁾	-	699.2	340.0	1,197.5	8,633.6
פיקדונות מבנקים	-	-	-	32.1	70.0
פיקדונות הממשלה	-	-	-	-	1.7
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	-	-	-	1,199.8	411.6
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.8	0.4	0.1	0.3	0.9
התחייבויות אחרות	45.2	-	3.7	-	129.3
סך הכל התחייבויות	46.0	699.6	343.8	2,429.7	9,247.1
הפרש	175.6	5.0	(84.5)	503.1	327.6
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	5.3	87.2	(301.6)	209.1
סך הכל כללי	175.6	10.3	2.7	201.5	536.7

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) כולל תכניות חסכון מאוחד ובנק, עם רצפה שקלית בסכום של 53.4 מיליוני ש"ח.

ביאור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019					
(מבוקר)					
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
		צמוד למדד		לא צמוד	
		דולר של ארה"ב	אחר	המחירים	
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	-	109.7	102.9	-	2,842.2
ניירות ערך	12.0	84.9	60.3	20.4	168.3
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	-	456.4	166.3	2,777.0	7,220.1
בניינים וציוד	159.5	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1.3	0.2	0.3	1.3	0.1
נכסים אחרים	39.2	-	-	6.2	69.5
סך הכל נכסים	212.0	651.2	329.8	2,804.9	10,300.2
התחייבויות					
פיקדונות הציבור ⁽³⁾	-	676.8	337.3	1,156.7	8,716.8
פיקדונות מבנקים	-	-	-	27.7	84.3
פיקדונות הממשלה	-	-	-	-	0.4
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	-	-	-	1,725.6	407.5
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	1.3	0.1	0.1	-	0.5
התחייבויות אחרות	43.1	0.9	1.3	-	156.2
סך הכל התחייבויות	44.4	677.8	338.7	2,910.0	9,365.7
הפרש	167.6	(26.6)	(8.9)	(105.1)	934.5
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	46.3	-	(301.3)	255.0
סך הכל כללי	167.6	19.7	(8.9)	(406.4)	1,189.5

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) כולל תכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 21.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בביאור זה מתייחס להערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן לא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק ח'י. כמו כן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי הוגן.

חישוב השווי הוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם במשכנתאות, פריסת פיקדונות העו"ש, והתנהגות בפועל של מפקידים עם אופציית משיכה ומבוססות על ניתוח אמפירי.

ב. השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. **ניירות ערך סחירים** – לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים – לפי נתוני שערך המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעורי ניכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסייה עיקריים בחלוקה לפי מגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל.

השווי הוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי. השווי הוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק. ההנחות ההתנהגותיות בפיקדונות, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

לגבי מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי הוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו הייתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח. מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק ומכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו על בסיס מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה – היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2020				
(בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
יטרה במאזן	רמה 1 ^א	רמה 2 ^א	רמה 3 ^א	סה"כ
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,813.4	-	-	2,813.4
ניירות ערך ⁽²⁾	464.6	76.1	-	464.6
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	11,155.8	-	11,165.7	11,165.7
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1.3	0.3	-	1.3
נכסים פיננסיים אחרים	43.6	-	43.6	43.6
סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾	14,478.7	76.4	11,209.3	14,488.6
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	11,786.0	-	2,922.6	11,797.0
פיקדונות מבנקים	89.4	-	-	89.4
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,724.5	-	63.8	1,731.6
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2.2	0.8	1.4	2.2
התחייבויות פיננסיות אחרות	184.3	-	184.3	184.3
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾	13,786.4	1,668.6	2,924.0	13,804.5

הערות בסוף ביאור 15א.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2019				
(בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
יטרה במאזן	רמה 1 ¹	רמה 2 ²	רמה 3 ³	סה"כ
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,304.4	-	-	2,304.4
ניירות ערך ⁽²⁾	320.1	49.2	-	320.1
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	10,779.4	-	10,835.9	10,835.9
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2.2	1.7	-	2.2
נכסים פיננסיים אחרים	29.2	-	29.2	29.2
סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾	13,435.3	50.9	10,865.1	13,491.8
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	10,870.3	-	2,506.7	10,854.3
פיקדונות מבנקים	102.1	65.0	-	102.1
פיקדונות הממשלה	1.7	-	-	1.7
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,611.4	1,575.6	-	1,664.0
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2.5	0.2	2.3	4.1
התחייבויות פיננסיות אחרות	114.1	-	-	114.1
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾	12,702.1	1,640.8	2,509.0	12,740.3

הערות בסוף ביאור 15.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019				
(מבוקר)				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ¹	רמה 2 ²	רמה 3 ³	סה"כ
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	3,054.8	-	-	3,054.8
ניירות ערך ⁽²⁾	345.9	62.4	-	345.9
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	10,619.8	-	10,686.2	10,686.2
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3.2	3.1	-	3.2
נכסים פיננסיים אחרים	29.1	-	29.1	29.1
סך הכל הנכסים הפיננסיים⁽⁴⁾	14,052.8	65.5	10,715.3	14,119.2
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	10,887.6	-	2,445.8	10,865.7
פיקדונות מבנקים	112.0	84.3	-	116.5
פיקדונות הממשלה	0.4	-	-	0.4
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	2,133.1	2,063.2	-	2,167.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2.0	0.1	1.9	3.3
התחייבויות פיננסיות אחרות	128.0	-	128.0	128.0
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות⁽⁴⁾	13,263.1	2,147.6	2,447.7	13,281.6

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור ניירות ערך](#).

(3) מזה, אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 8.7 מיליוני ש"ח, 4.8 מיליוני ש"ח, ו-4.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(4) מזה: נכסים אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 3,322.9 מיליוני ש"ח, 2,678.8 ש"ח ו-3,433.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה. התחייבויות אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 30.09.2020, 30.09.2019 ו-31.12.2019 בסך 3,109.1 מיליוני ש"ח, 2,697.1 מיליוני ש"ח ו-2,576.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה. למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאור 15ב](#).

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
261.0	-	-	261.0
41.7	-	-	41.7
53.9	-	0.1	53.8
5.2	-	-	5.2
361.8	-	0.1	361.7
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה			
מניות תעודות סל וקרנות שאינן למסחר			
76.0	-	76.0	-
ניירות ערך למטרת מסחר:			
7.5	-	-	7.5
0.9	-	-	0.9
14.9	-	-	14.9
3.5	-	-	3.5
26.8	-	-	26.8
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נצפים:			
-	-	-	-
-	-	-	-
0.9	-	0.3	0.6
0.4	-	-	0.4
-	-	-	-
1.3	-	0.3	1.0
סה"כ נכסים בגין מכשירים נצפים			
465.9	-	76.4	389.5
סך הכל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות			
-	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נצפים:			
-	-	-	-
1.6	-	1.4	0.2
0.6	-	-	0.6
2.1	2.1	-	-
4.3	2.1	1.4	0.8
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נצפים			
4.3	2.1	1.4	0.8
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות			

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
רמה 1 ¹	רמה 2 ²	רמה 3 ³	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
78.7	-	-	78.7
אגרות חוב ממשלת ישראל			
63.0	-	-	63.0
אגרות חוב ממשלת זרות			
64.1	-	-	64.1
מוסדות פיננסיים			
40.6	0.2	-	40.8
אגרות חוב חברות אחרות			
246.4	0.2	-	246.6
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה			
מניות תעודות סל וקרנות שאינן למסחר			
11.4	48.9	-	60.3
ניירות ערך למטרות מסחר:			
6.7	-	-	6.7
אגרות חוב ממשלת ישראל			
6.5	-	-	6.5
תעודות סל			
13.2	-	-	13.2
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נצרים:			
-	-	0.9	0.9
חוזי ריבית שקל מדד			
0.4	-	-	0.4
חוזי ריבית- אחר			
0.2	-	-	0.2
חוזי מטבע חוץ			
0.7	-	-	0.7
חוזי מניות			
1.3	-	0.9	2.2
סה"כ נכסים בגין מכשירים נצרים			
272.3	49.1	0.9	322.3
סך הכל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות			
70.0	-	-	70.0
פיקדונות מבנקים			
התחייבויות בגין מכשירים נצרים:			
-	-	0.3	0.3
חוזי ריבית- שקל מדד			
0.1	-	-	0.1
חוזי ריבית- אחר			
0.1	1.3	-	1.4
חוזי מטבע חוץ			
0.7	-	-	0.7
חוזי מניות			
-	-	1.6	1.6
חוזים בגין נצרי אשראי			
0.9	1.3	1.9	4.1
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נצרים			
70.9	1.3	1.9	74.1
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות			

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2019			
(מבוקר)			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
רמה 1 ¹	רמה 2 ²	רמה 3 ³	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
138.5	-	-	138.5
אגרות חוב ממשלת ישראל			
24.2	-	-	24.2
אגרות חוב ממשלת זרות			
56.4	-	-	56.4
מוסדות פיננסיים			
47.1	0.2	-	47.3
אגרות חוב חברות אחרות			
266.2	0.2	-	266.4
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה			
מניות תעודות סל וקרנות שאינן למסחר			
11.0	62.2	-	73.2
ניירות ערך למטרות מסחר:			
0.2	-	-	0.2
אגרות חוב ממשלת ישראל			
5.1	-	-	5.1
מוסדות פיננסיים			
1.0	-	-	1.0
תעודות סל			
6.3	-	-	6.3
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נצפים:			
-	-	14	14
חוזי ריבית שקל מדד			
0.1	0.5	-	0.6
חוזי מטבע חוץ			
12	-	-	12
חוזי מניות			
13	0.5	14	3.2
סה"כ נכסים בגין מכשירים נצפים			
284.8	62.9	14	349.1
סך הכל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות			
84.3	-	-	84.3
פיקדונות מבנקים			
12	-	-	12
התחייבויות בגין מכשירים נצפים:			
0.2	-	-	0.2
חוזי ריבית- אחר			
0.1	0.5	-	0.6
חוזי מטבע חוץ			
12	-	-	12
חוזי מניות			
-	-	1.3	1.3
חוזים בגין נצרי אשראי			
15	0.5	1.3	3.3
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נצפים			
85.8	0.5	1.3	87.6
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות			

(1) רמה 1 - מידדות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מידדות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מידדות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15 - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020							
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין המכשירים המוחזקים לסוף התקופה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו שנכללו					שווי הוגן לתחילת תקופה	
	שווי הוגן לסוף תקופה	מכירות	רכישות	ברוח כולל			
				אחר	בדוח רווח והפסד		
(1.5)	-	-	-	-	(1.5)	1.5	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	-	-	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
(0.2)	(2.1)	-	-	-	(0.2)	(1.9)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019							
0.4	0.9	-	-	-	0.4	0.5	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
0.6	(0.3)	-	-	-	0.6	(0.9)	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
(0.4)	(1.6)	-	-	-	(0.4)	(1.2)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020							
(1.4)	-	-	-	-	(1.4)	1.4	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	-	-	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
(0.8)	(2.1)	-	-	-	(0.8)	(1.3)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019							
0.7	0.9	0.6	-	-	0.7	0.8	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
(0.3)	(0.3)	(1.8)	-	-	(0.3)	(1.8)	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
(1.2)	(1.6)	-	-	-	(1.2)	(0.4)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
1.2	1.4	0.6	-	-	1.2	0.8	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	-	(1.8)	-	-	-	(1.8)	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
(0.9)	(1.3)	-	-	-	(0.9)	(0.4)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15ד-מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
ממוצע משוקלל	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן	
2.30%	ריבית משכנתאות סיכון לכשל המשכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	(2.1)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
-	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	-	נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית-שקל מדד
ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)				
2.53%	ריבית משכנתאות סיכון לכשל המשכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	(1.6)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
0.56%	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	0.6	נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית-שקל מדד
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
2.53%	ריבית משכנתאות סיכון לכשל המשכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	(1.3)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי
0.56%	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	1.4	נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית-שקל מדד

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 16 - נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן

1. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 חלה החמרה בהתפשטות מגפת הקורונה בישראל בפרט וברחבי העולם בכלל. בישראל הוכרז סגר כללי למשך כחודש מאמצע חודש ספטמבר, אשר לאחריו הוחל בחזרה הדרגתית לפעילות המשק. צעדי ההתגוננות שננקטים על-ידי ממשלות לרבות בעולם ובישראל כוללים בין היתר את המעבר בין מדינות, להחיל אמצעי בידוד, צמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. התפשטות הנגיף מביאה להרעה כלכלית מהותית בפעילות המשק גם בישראל אליה חשופה פעילות הבנק ויש לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית ובתחום מימון פרויקטים בנדל"ן. להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, עשויות להיות השפעות גם על קיטון בהכנסות המימון העתידיות של הבנק.

גם בחלוף שמונה חודשים מהתפרצות המגיפה בישראל, לא ניתן להעריך את היקף והשלכות התפשטות הנגיף בעתיד, או את התגובות הנוספות של הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשק ומשכן והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. כמו כן לא ניתן לאמוד ולכמת את משך האירוע ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו.

הנהלת הבנק ממשיכה לקיים מעקב אחר התפתחות המשבר וההשלכות הפיננסיות והעסקיות בגינו ובוחנת את התאמת האסטרטגיה העסקית לנוכח האירועים. הוגדר ניטור ומעקב הדוק בתחומי הפעילות השונים של הבנק. באופן שוטף, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות האירוע ולהשפעותיו על מכלול הסיכונים ועל פעילות הבנק. כמו כן, הנהלת הבנק מדווחת באופן שוטף לדירקטוריון הבנק וועדותיו אודות צעדיה בניהול האירוע בתחומים המפורטים להלן.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית, ממשיך הבנק לנקוט בשורה של תהליכים ואמצעים המבטיחים רציפות תפעול הבנק ומתן שירות ללקוחות ובכללם עבודה מרוחק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסיניפים והפעילות מול הלקוחות, וידיא רציפות תפקודית מול הספקים המהותיים עימם עובד הבנק, טיפול בעובדים וניהול המשאב האנושי של הבנק והסעת משאבים לטובת שירות לקוחות. הנהלת הבנק פועלת תוך שמירה על בריאותם וביטחונם של עובדי הבנק ולקוחותיו, בשים לב להוראות בנק ישראל והוראות משרדי הממשלה הרלוונטיים במטרה להמשיך לשרת את לקוחותיו ולהגן על חוסנו של הבנק. כמו כן במסגרת הפעולות להבטחת הרציפות התפעולית של הבנק ובשל המגבלות שהוטלו, חלק ניכר מעובדי הבנק החלו, כבר מחודש מרץ 2020, לעבוד (לפחות באופן חלקי) מבתיהם. בנוסף, חלק קטן מעובדי הבנק יצאו לחופשה בתשלום בתקופה האמורה.

בראי הזינוק החד בשיעור הבלתי מועסקים והאי ודאות לגבי מועד חזרתם לעבודה, ובהתחשב בפגיעה הקשה בסקטורים בענפי השירותים, ובצורך לנהל את סיכון האשראי הנובע מכך, החליטה הנהלת הבנק על שורה של צעדים לניטור מוגבר של מצבם הפיננסי של מבקשי אשראי חדש ובעלי אשראי קיים, ואף החליטה לצמצם באופן מהותי את השיווק היזום של אשראי צרכני ברבעונים האחרונים.

גם בתחום סיכוני השוק החליטה הנהלת הבנק צעדים על הקטנה מדודה של היקף הסיכון שנוטל הבנק לנוכח האי ודאות הכלכלית והתנודתיות המשמעותית בשוקי ההון. לאור הנסיבות המיוחדות והסגר (השני) שהוטל על המשק במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020, אשר מחד גרמו לכך שהמשק פועל בכוח אדם מצומצם שלא מאפשר לבצע את כל המטלות הרגולטוריות הקיימות במועדים הקבועים לכך, ומאידך לא אפשרו הגעה פיזית של אנשים לצורך ביצוע מטלות רגולטוריות, האריכו רגולטורים שונים חלק מההקלות על הפעילות הבנקאית ודחיות של מועדים שנקבעו ליישום הוראות קודמות. בפרט ניתן לציין את הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. לעניין זה יצוין, כי ביום 31 במרץ 2020 הכריז הפיקוח על הבנקים על הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. ביום 16 בספטמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה ואף התגברותו והלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, הוחלט להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יוחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, החל מיום 31 במרץ 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.8% ו-12.3% בהתאמה (במקום 9.8% ו-13.3% לפני הוראת השעה). כמו כן, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישה עצמית של מניות, על רקע המשבר האמור. לפרטים נוספים אודות הון והלימות ההון של הבנק [ראה ביאור 9 לעיל](#). לפרטים נוספים אודות הוראות פיקוח ויזומות חקיקה בשל התפשטות נגיף הקורונה [ראה ביאור 17 להלן](#).

ביאור 16 - נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלוקים, במטרה להקל על הלקוחות, פרסם בנק ישראל מתווה מוסכם עם המערכת הבנקאית, לדחיית ופריסת תשלומים. כמו כן מתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לזרים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. לפרטים נוספים ראה סעיף 2(ז) [לביאור 17](#) להלן, בקשר עם מתווה ההקלות ללקוחות.

ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת האשראי לדירור אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-2,089 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדירור עמד על סך של כ-104.1 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירור אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-151 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירור עמד על סך של כ-24.0 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי המסחרי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-251 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי מסחרי עמד על סך של כ-13.6 מיליוני ש"ח. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-95.4 מיליוני ש"ח, גידול של 172% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מתוכם כ-62.1 מיליוני ש"ח נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה (בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירור סך של 55.9 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדירור כ-6.2 מיליוני ש"ח).

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלוקים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. נציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

2. הצעת הבנק לרכישת בנק מוניציפל בע"מ - לאחר שביום 27 במרץ 2018 הגיש הבנק בקשה לדירקטוריון מוניציפל בנק בע"מ (לשעבר בנק דקסיה ישראל בע"מ - להלן: "מוניציפל") להיכנס למשא ומתן בדבר רכישה של 100% ממניות מוניציפל ע"י הבנק, ובנק מוניציפל דחה את הצעת הבנק, על שיפוריה במהלך התקופה ובחר לאשר את הצעתו של בנק דיסקונט לישראל בע"מ, החלטה שאושרה גם על-ידי רשות התחרות, ביום 25 בפברואר, 2020 מפי בית הדין לתחרות פסק דין אשר סילק את הערר שהגיש הבנק נגד הממונה על התחרות, על הסף. פרטים נוספים לגבי הצעות המיזוג, ההתכתבויות בין הבנק למוניציפל והחלטות הממונה על התחרות ובתי הדין הנכבד ניתן למצוא בביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2018 ובביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2019. מועד הדיון בערר נקבע ליום 8 במרץ, 2021.

3. ביום 16 באפריל, 2020, הבנק ערער לבית המשפט העליון על החלטת בית הדין לתחרות מיום 25 בפברואר, 2020 (כמפורט לעיל), בו מבקש הבנק לבטל את פסק הדין ולהורות לבית הדין לדון בערר לגופו, וזאת מכיוון שלגישת הבנק שגה בית הדין כשקבע כי הבנק איננו עומד בתנאים הנדרשים ממנו, בשלב מקדמי זה של ההליך, לצורך דיון בערר.

4. ביום 11 במרץ 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדירור שסכומו הכולל כ-432 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדירור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). יתרת 20% מתיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק ההלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדירור עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנתר בבעלותו. הבנק רשם בספריו, במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-51.7 מיליוני ש"ח.

5. ביום 30 במרץ, 2020, אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב שהונפקו לציבור על-ידי חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. סדרות תעודות ההתחייבות נשוא התכנית הינן ט', י"ג ו-ט"ו. תוקף התכנית היה עד ליום 30 ביוני, 2020. הבנק לא מימש את התוכנית בשל חוסר כדאיות כלכלית והתוכנית פקעה.

ביאור 16 - נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

6. ביום 16 באפריל 2020 התקשרה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ עם משקיעים מסוגים, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), תשס"ז-2007 בדבר הנפקה פרטית בדרך של הרחבת סדרה ט"ו בהיקף של 157,480,315 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב של החברה (להלן "אגרות החוב"), במחיר של 95.25 ש"ח לכל 100 ש"ח ערך נקוב של אגרות החוב, ובתמורה כוללת (ברוטו) בסך של 150 מיליוני ש"ח. לאחר השלמת ההקצאה הפרטית כאמור עומדת סדרת אגרות החוב (סדרה טו') על סך כולל של 557,627,315 ש"ח ערך נקוב. תנאיהן של אגרות החוב שתוקצנה במסגרת ההקצאה הפרטית יהיו זהים לכל דבר ועניין, לתנאיהן של אגרות החוב כפי שתוארו בדוח הצעת המדף ובתשקיף המדף והן תהוונה, החל ממועד רישומן למסחר, סדרה אחת לכל דבר ועניין ביחד עם אגרות החוב (סדרה טו') שבמחזור שהנפיקה החברה כאמור. אגרות החוב המונפקות במסגרת ההנפקה הפרטית יהיו זכאיות לתשלומי ריבית החל מתשלום הריבית שיחול ביום 31 בדצמבר, 2020.
7. ביום 19 באפריל 2020, לצורך ביצוע ההרחבה של סדרה ט"ו כמפורט לעיל, אישרו חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA-' לאגרות חוב בהיקף של עד 160 מיליוני ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות הרחבת סדרה ט"ו באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות הרחבת סדרה טו') בהיקף של עד 160 מיליון ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. ביום 7 במאי 2020, אישרה חברת הדירוג מעלות S&P את דירוגיה לבנק ולחברה.
8. ביום 6 במאי אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק מתן תגמול משתנה לנושאי המשרה בבנק לשנת 2019.
9. ביום 25 במאי, 2020 עדכן הבנק כי מו"מ למכירת נכס נדל"ן בירושלים, אשר דווח על מגעים למכירתו ביום 26 במרץ, 2020, לא צלח.
10. ביום 7 ביוני, 2020, הותירה חברת הדירוג מידרוג את דירוג האשראי של הבנק על כנו (דירוג להערכת איתנות פיננסית של הבנק ברמה a2.il; דירוג פיקדונות לז"א ואג"ח ברמה Aa3.il; דירוג כתבי התחייבות נדחים – הון משני תחתון – ברמה A1.il; כתבי התחייבות נדחים – הון רובד 2 – ברמה A3.il(hyb) ופיקדונות לז"ק ברמה P-1.il) עם אופק דירוג יציב.
11. ביום 16 ביוני, 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את השלמת ביצוע הסדר הפשרה בתובענה שעניינה היה ביטול הטבות בעמלות עו"ש אשר נגבו מלקוחות. ראה ביאור מס' 26(ב)3(3) לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (עמוד 157).
12. ביום 17 באוגוסט, 2020 התפטר מר עוזי לוי מתפקידו כדירקטור בלתי תלוי בבנק. התפטרותו של מר לוי נבעה מנסיבות שאינן תלויות בבנק (מונה לתפקיד בכיר בתאגיד ביטוח).
13. ביום 30 בספטמבר 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדירוג שסכומם הכולל כ- 230 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדירוג שהועמדו על ידי הבנק ("תיק הלוואות"). יתרת 20% מתיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק הלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פטו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדירוג עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנותר בבעלותו. לאחר השלמת העסקה הבנק צפוי לרשום בספריו, במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-14 מיליוני ש"ח.
14. ביום 25 באוקטובר, 2020 על רקע ובעקבות המשבר העולמי אשר נגרם בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, והשפעתו על פעילות הבנק, הוחלט על יישום תכנית התייעלות בבנק, במטרה לצמצם את הוצאות הבנק, ובכלל זה עלויות השכר. תכנית התייעלות תכלול, בין היתר, הקפאה של שכר והטבות לעובדים, צמצום פעילות רווחה, ניווד, פרישה מוקדמת וצמצומי תקנים. ההקפאה האמורה תשוב ותיבחן בתום הרבעון הראשון של שנת 2021. בנוסף, הסכימו חברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון, להפחתה של 4% משכרם, עד למועד בו תיבחן ההקפאה האמורה כמפורט להלן (להלן: "סכומי ההפחתה"). הבנק מעריך כי השפעה של תוכנית זו הינה זמנית ולכן אינה משפיעה על החישוב האקטוארי. כמו כן, הבנק צופה ומעריך כי העלות של הפרישה המוקדמת, עד סוף שנת 2021 תהיה בסכום של בין 2.8 מיליון ש"ח ל-10 מיליון ש"ח.

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה

הוראות חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק ואשר התקבלו עד למועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2019 תוארו בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019. להלן בתמצית פירוט שינויי חקיקה ופיקוח רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק. דגש מיוחד ניתן בסקירה להנחיות וההקלות שפורסמו על ידי בנק ישראל והרגולטורים האחרים בעקבות אירוע התפשטות נגיף הקורונה.

1. הוראות רגולטוריות לעניין הקלות זמניות לאור מצב החירום (התמודדות עם וירוס הקורונה)

- א. לאור הנסיבות המיוחדות וההגבלות המוטלות על המשק בימי הקורונה (בין אם סגרים ובין מגבלות אחרות, קלות יותר), אשר מחד גרמו לכך שהגורמים במשק עובדים בכוח אדם מצומצם שלא מאפשר לבצע את כל המטלות הרגולטוריות הקיימות במועדים הקבועים לכך, ומאידך לא מאפשרים הגעה פיזית של אנשים לצורך ביצוע מטלות רגולטוריות, פרסמו רגולטורים שונים שורת הקלות ודחיות מועדים המחייבות מהנסיבות לעיל.
- ב. בין היתר, נתנה הרשות לני"ע הקלות לעניין מועדי העברת דיווחים אליה בנושאים שונים, ניתנו היתרים של משרד העבודה לגבי העסקה בשעות נוספות וניהול כמות העובדים שרשאים להגיע לעבודה, ועוד.
- ג. כחלק מההקלות האמורות, פרסם בנק ישראל שורה ארוכה של הקלות לבנקים בתחומים שונים (במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 250 ומכתבים פרטניים נוספים). הוראות אלו מתעדכנות מידי פעם, בהתאם לצורך, כפי שנקבע על ידי בנק ישראל ולבקשות המופנות אליו מהגופים המפוקחים וגורמים אחרים.
- ד. ככלל, תוקף ההקלות שניתנו ע"י הפיקוח על הבנקים נקבע עד 30 בספטמבר 2020, אך לאור הגל השני של הקורונה, הוארכו הרוב המוחלט של ההקלות האמורות עד ליום 31 במרץ, 2021, וחלקן אף עוגן כהסדר קבוע בהוראות ניהול בנקאי תקין השונות.

2. בהיבט של יחסי בנק-לקוח

- א. החל מיום 15 במרץ, 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיות רבות לגבי התאמות ושינויים שהבנקים נדרשים לבצע בקשר עם אופן ביצוע הפעילות הבנקאית מול לקוחות על מנת להקל על הלקוחות להחזיק מעמד בתקופה זו של קשיים כלכליים ואחרים, ובין היתר הנחה את הבנקים לאפשר ללקוחות לדחות במספר חודשים את מועדי פירעון ההלוואות שלהם (ואף פרסם ביום 7 במאי, 2020 מתווה מקיף משותף לכל המערכת הבנקאית בהקשר לדחיית תשלומי הלוואות – להלן: "המתווה המקיף") ולהשהות הגבלת לקוחות בגין החזרת שיקים, וכן אפשר לבנקים להחתיים לקוחות בפרוצדורה קלה יותר לצורך הצטרפות לבנקאות בתקשורת ועוד.
- ב. לעניין המתווה המקיף, ביום 7 במאי, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים על המתווה שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה. המתווה המקיף נועד לסייע ללקוחות הבנקים שנקלעו לקשיים כלכליים שמתבטאים, בין היתר, בירידה בהכנסות שמובילה לקושי בהחזר ההלוואות שנטלו טרם פרוץ המגפה.
- ג. יצוין כי עוד בטרם גיבש המתווה המקיף, ימים ספורים לאחר שהתבררו היקפי התפשטות הנגיף והשלכותיו, ומתוך רצון לסייע למשקי הבית והעסקים להתמודד עם השינוי הדרסטי שנכפה עליהם, המערכת הבנקאית החלה לאפשר דחייה של תשלומי הלוואות, תוך שהפיקוח על הבנקים מעודד זאת בין השאר באמצעות הבהרות והקלות חשבונאיות. על מנת להמשיך ולסייע ללקוחות הבנקים לצלוח את המשבר, תוך ניהול סיכונים מושכל ואחראי, ועל מנת לייצר ודאות לציבור הרחב לגבי אפשרויות דחיית התשלומים, גובש מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות, אשר אומץ על ידי כל הבנקים, לרבות בנק ירושלים.
- ד. במסגרת המתווה ניתנות ההקלות הבאות ללקוחות:
 1. משכנתאות- הדחייה נקבעה במקור לתקופה של 6 חודשים, ללא מגבלה על סכום יתרת ההלוואה.
 2. הלוואות צרכניות- הדחייה נקבעה במקור לתקופה של 3 חודשים להלוואות שיתרתן לתשלום היא עד 100,000 ש"ח. בנוסף, ניתנה אופציה (בהתאם לשיקול דעת הבנק) לדחייה נוספת של 3 חודשים להלוואות אלו.
 3. הלוואות לעסקים קטנים- הדחייה תבוצע ללא מגבלה על סכום יתרת ההלוואה, לתקופה שנקבעה במקור ל-6 חודשים, בהתאם לשיקול דעת הבנק.
 4. עמלות- נקבע כי לא ייגבו עמלות בגין דחיית תשלומי ההלוואה.
 5. שיעור הריבית- התשלומים הנדחים יישאו ריבית שלא תעלה על שיעור הריבית בחוזה ההלוואה. חשוב להדגיש כי דחיית תשלום הלוואה כמוה כנטילת הלוואה חדשה, בגובה הסכום הנדחה.
 6. אופן פריסת תשלומי ההלוואה- במשכנתאות פריסת התשלומים תהיה על פני כל יתרת תקופת ההלוואה, ובאשראי צרכני ועסקי התשלומים יידחו ככלל את סוף תקופת ההלוואה במספר חודשי ההקפאה.
 7. תקופת הגשת בקשת הדחייה- במקור ניתן היה להגיש בקשה לבנק לדחיית תשלומי הלוואה, בהתאם למתווה הראשוני, עד לתאריך 31 ביולי, 2020.

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

ביום 13 ביולי, 2020 עדכן הפיקוח על הבנקים את ההנחיה האמורה ואפשר ללקוחות כל הבנקים לדחות החזרי אשראי צרכני (עד ל-100 א' ש"ח) לפרק זמן של 6 חודשים והחזרי אשראי לדיור לפרק זמן של עד 6 חודשים או עד סוף שנת 2020 (לפי המאוחר מבניהם), ובתנאי שבקשה הוגשה לתאגיד הבנקאי עד ליום 31 באוקטובר, 2020. ביום 29 בספטמבר, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים על הארכה נוספת של מתווה הקפאות האשראי האמור. במסגרת הרחבת המתווה, התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואות הארכה עד ליום 31 בדצמבר, 2020. ולקוחות אשר כבר ביקשו לדחות את התשלומים יכולים להאריך את תקופת ההקפאה עד ליום 31 בדצמבר, 2020 או שישה חודשים מיום הבקשה, לפי המאוחר מבין השניים.

לעניין התנהלות סבירה של תאגיד בנקאי עם לקוחותיו, ביום 24 ביוני, 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לראשי הבנקים ובו הבהיר כי לגישתו על הבנקים להמשיך ולנהוג ברגישות כלפי לקוחות שנפגעו עקב המשבר. המפקח קרא ליישם את הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 450 בעניין "הליכי גביית חובות" תוך מיצוי כל הדרכים האפשריות לגביית חוב לקוח מבלי לפנות לערכאות משפטיות ותוך שמירה על הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, בכל הליכי גביית החוב. בהתנהלות זו, קורא המפקח, "לחזק את תפקידה ומקומה של המערכת הבנקאית כחלק מהמרקם הכלכלי והחברתי".

ביום 27 ביולי, 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים ובו ביקש להסב את תשומת הלב כי יש לאפשר גם לאוכלוסיות עם חסמים (לקוחות פשוטי רגל, לקוחות בהליכי חדלות פירעון, לקוחות שמונה להם אפוטרופוס וכדומה) לקבל שירותים שלאוכלוסיית הלקוחות הכללית מתאפשרת גם מרחוק (למשל פעילות בכרטיסי חיוב ודביט, הצטרפות וקבלת שירותים בערוצי תקשורת וכדומה). לגישת הפיקוח, במיוחד בתקופת הקורונה, חשוב לנהוג גם באוכלוסיות אלו עם רגישות ונכונות לאפשר להן קבלת שירותים מרחוק, ובכך לשמור על שלומן, שלומם של הבנקאים ועל התנהלות פיננסית בעתות משבר זה.

ביום 11 באוקטובר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואות. במסגרת הדגשים מבקש הפיקוח על הבנקים לעודד את התאגידים הבנקאיים לפעול באופן זהיר על מנת לייצב לווים אשר עלולים להיות להם קשיים לעמוד בתנאי התשלום החוזיים בגלל אירוע נגיף הקורונה. הפיקוח כולל בהגדרת "שינויים שממתימים לתנאי הלוואה" הסכם לדחיית תשלומים, ביצוע תשלומים חלקיים, דחייה של סכומים בפיגור, שינוי של הלוואה או חוזה או מתן סיוע אחר או הקלה ללקוחות שחוו "אתגר פיננסי".

3. להלן רשימת עיקרי ההתאמות וההנחיות שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים:

זולת אם צוין אחרת, נכון למועד פרסום הדו"ח הכספי, תוקף נוהל בנקאי תקין מס' 250, בו נקבעו ההתאמות הזמניות אשר עיקרן יפורט להלן, הינו 31 במרץ, 2021. נוהל בנקאי תקין מס' 201 בנושא מדידה והלימות הון – יעדי ההון המזעריים עודכנו, כך שביחס לתאגיד בנקאי בסדר הגודל של בנק ירושלים, יחס הון רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לנכסי השיקול המשוקללים לא יפחת מ-11.5%. תחולת ההקלה תהיה בתוקף עד תום 24 חודשים מתום תוקף נוהל בנקאי תקין מס' 250, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי, לפי הנמוך מבין השניים.

טיטות תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 218 בנושא "יחס מינוף" – על מנת שלא ייווצר מצב בו עקב מגבלת יחס מינוף ימנע תאגיד בנקאי ימנע תאגיד בנקאי מלהעניק אשראי ללקוחותיו, מציע בנק ישראל בטיטות להפחית את יחס המינוף, כך שביחס לתאגיד בנקאי בסדר הגודל של בנק ירושלים, תחול הפחתה של מחצית נקודת אחוז אחת ל-4.5%. נוהל בנקאי תקין מס' 301 בנושא דירקטוריון – דירקטוריון התאגיד הבנקאי רשאי לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על ידי כינוס ישיבה פרונטאלית; ניתנה אפשרות לקיים דיונים במועד ובתדירות שיקבעו ובלבד שמספר הישיבות המינימלי לא יפחת מהקבוע בחוק; וכן נדחו מועדי אישור הפרוטוקול והפצת טיטות הפרוטוקול.

נוהל בנקאי תקין מס' 307 בנושא "פונקציית הביקורת הפנימית" – לפי הוראת הנוהל, פונקציית הביקורת הפנימית אמורה להיסקר באופן בלתי תלוי אחת לחמש שנים. במסגרת ההקלה נקבע, כי היה ותקופת חמש השנים מסתיימת בשנת 2020, רשאי התאגיד הבנקאי להאריך את התקופה בשישה חודשים.

נוהל בנקאי תקין מס' 308A בנושא טיפול בתלונות ציבור – מענה לתלונות הציבור יכול להינתן בכתב או בעל פה כאשר הבנק נדרש לתעד כל תשובה והודעה כאמור שנמסרו ללקוח בעל פה; הבנק רשאי לתת תשובה ללקוח ולציין בה עיקרי נימוקיו בלבד, ובמקרים חריגים שיתועדו רשאי התאגיד הבנקאי לא לנמק את תשובתו.

נוהל בנקאי תקין מס' 311 בנושא ניהול סיכון אשראי – לעניין קבלת דו"ח כספי של לקוח, ניתנה ארכה של חודשיים למועד שנקבע בנוהל לעניין תקפות הדו"ח הכספי לעניין ניהול סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי.

נוהל בנקאי תקין מס' 315 בנושא מגבלת חבות ענפית – בנקים יוכלו להגדיל את האשראי לענף הבינוני והנדל"ן, כך שסך האשראי (בניכוי חביות לתשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% ל-22% מסך כל חביות הציבור לבנק. (עם תום תוקף ההוראה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה).

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

נוהל בנקאי תקין מס' 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב - מכיוון שצפוי כי בימים אלו יותר לקוחות ייקלעו לקשיים תזרימיים, נקבע כי בנקים יוכלו לכבד חיובים של לקוחות שחרגו ממסגרת האשראי שהועמדה להם עד חריגה בגובה של 5,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים" ו-100,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", למשך 3 ימים ממועד היווצרות החריגה.

נוהל בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי - בוטלה הדרישה לפיה הבנק נדרש להוציא לרוכש ערבות בגין סכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום.

נוהל בנקאי תקין מס' 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור - הבנק רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70% בכפוף להצהרת הלווה כי ההלוואה אינה מיועדת למטרת רכישת דירה נוספת. כמו כן, הבנק רשאי להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה בהתקיים תנאים מסוימים. וכן עדכון אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר.

נוהל בנקאי תקין מס' 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים - בתיקון לנוהל הוסבה שימת הלב לדברי ההסבר לתיקון להוראה 201 מיום 31 במרץ, 2020 (פורסמו במסגרת חוזר ב"2612), אשר הפחיתו את יחסי ההון המזעריים, כפי שפורטו תחת תיאור התיקון להוראה 201 לעיל.

נוהל בנקאי תקין מס' 350 בנושא "ניהול סיכונים תפעוליים" - במסגרת הנוהל נקבע כי תאגיד בנקאי נדרש לבצע סקר סיכונים תפעוליים לפחות אחת לשלוש שנים. במסגרת ההקלה נקבע כי יהיה ותקופת השלוש שנים מסיימת בשנת 2020, רשאי התאגיד הבנקאי להאריך את פרק הזמן בשישה חודשים.

נוהל בנקאי תקין מס' 355 בנושא המשכיות עסקית - בנוהל הותר לתאגיד בנקאי לפעול במתכונת מצומצמת ולפתוח לקהל רק חלק מהסניפים. שיעור הסניפים הפתוחים השתנה מספר פעמים, בהתאם לחומרת מצב החירום שהוגדר בארץ במועד עדכון המגבלה מפעם לפעם. נכון למועד פרסום הדוח, תאגיד בנקאי נדרש לפתוח לא פחות מ-80% מהמספר הכולל של סניפיו, משיקולים של בריאות הציבור. בנוסף, השירותים ניתנים בסניפים בכפוף לתיאום תור מראש, זולת סוגי לקוחות וסוגי מקרים שלגביהם יינתן שירות אף ללא תיאום תור מראש והדבר יפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

נוהל בנקאי תקין מס' 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע - תאגיד בנקאי רשאי להאריך את התקופה לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות שמחויבות לבצע סקר אחת ל-18 חודש, לכל היותר בשישה חודשים נוספים מהמועד הקבוע בנוהל.

נוהל בנקאי תקין מס' 360 בנושא "רוטציה וחופשה רציפה" - במסגרת הנוהל נקבע כי על התאגיד הבנקאי לוודא כי עובדיו נוטלים חופשה רציפה מעבודתם, כפי שמפורט בנוהל. במסגרת ההוראה נקבע כי על עובדי התאגיד הבנקאי, אשר בין החודשים מרץ למאי 2020 עבדו מספר ימים מצומצם, וביתר הימים שהו בחופשה, לא תחול החובה לצאת לחופשה רציפה נוספת, אלא כפי שפורט בהוראה.

נוהל בנקאי תקין מס' 367 בנושא בנקאות בתקשורת ונוהל בנקאי תקין מס' 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת - כדי לסייע בהנגשת ערוצי התקשורת הקיימים ללקוחות בעת הזו, נקבע כי הבנק רשאי לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת הודעות ללקוחותיו המציעות להם להצטרף לשירותים אלו ומנחות אותם כיצד לבצע זאת או מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב, גם אם הלקוח אינו צד להסכם בנקאות בתקשורת בערוצים אלו או שאין ברשותו כרטיס חיוב אחר שהונפק על ידי הבנק. כמו כן, הוגדלו היקפי הפעילות שביחס אליהם יחולו ההקלות לעניין זיהוי ואימות מ-50,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח.

נוהל בנקאי תקין מס' 411 בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור - ניתנו מספר הקלות לעניין אופן זיהוי לקוחות לצורך הקלה על הפעילות.

נוהל בנקאי תקין מס' 426 בנושא מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי - הגדרת "אזרח ותיק" עודכנה כך שהגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני יהיה 70 במקום 75.

נוהל בנקאי תקין מס' 432 בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח - הוארכה התקופה לטיפול בבקשת לקוח לסגירת חשבון ל-14 ימי עסקים מהמועד בו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות ממנו בהתאם להוראה.

נוהל בנקאי תקין מס' 439 בנושא חיובים על פי הרשאה - נקבע כי הבנק רשאי לקבל מלקוח הוראה לביטול חיוב מסוים בהרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד.

נוהל בנקאי תקין מס' 450 בנושא הליכי גביית חובות - ניתן לקבל הסכמת לקוח גביה להסדר חוב גם באמצעות הטלפון ללא חתימה, בכפוף לתיעוד.

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

נוהל בנקאי תקין מס' 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדירור – הוארכו המועדים אשר במסגרתם נדרש הבנק להנפיק מכתבי כוונות, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו.

לעניין שיקים ללא כיסוי – בעקבות הכרזתו של שר הבריאות על נגיף הקורונה כמחלה מידבקת המסוכנת לציבור קבעה המפקחת על הבנקים ביום 23 במרץ, 2020, כי תאגיד בנקאי ובנק הדואר ישהו הגבלה של חשבון ובעליו בשל שיקים שסורבו מחמת "אין כיסוי מספיק" כמוגדר בחוק שיקים ללא כיסוי, החל מיום 4 במרץ, 2020, ובהתאם לתקופה הקבועה בחוק. ביום 16 ביוני, 2020 הודיעה המפקחת על הארכת תוקף ההנחיה עד ליום 23 ביוני, 2020 לא ימנו במניין השיקים ללא כיסוי. תוקף הוראה זו הוארך באמצעות תקנות, עד ליום 10 באוגוסט, 2020. נכון למועד פרסום הדו"ח, תוקף ההוראה לא הוארך.

תוקף והוראות מעבר – ככלל, הוראות ההתאמה שנקבעו בהוראה 250 תהיינה בתוקף עד ליום 31 במרץ, 2020 (להלן: "תום תוקף ההוראה"). יחד עם זאת, לעניין ההקלות הבאות, תוקפן יהיה כדלקמן:

- א. ההקלה שקובעת כי יחס ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד בנקאי, לפי הנמוך מביניהם [ס' 40(ב) להוראה 201 בנושא מדידה והלימות הון], תהא בתוקף 24 חודשים לאחר תום תוקף ההוראה.
- ב. ההקלה שקובעת כי יחס המינוף לא יפחת מהשיעור במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המזערי הנדרש מהתאגיד הבנקאי טרם קביעת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, הנמוך מביניהם [ס' 7 להוראה 218 בנושא יחס מינוף], תהא בתוקף 24 חודשים לאחר תום תוקף ההוראה.
- ג. ההקלה שקובעת כי שיעור החבות הענפית לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה או שיעור של 20%, הגבוה מביניהם [ס' 5(ב)1 להוראה 315 בנושא מגבלת חבות ענפית], תהא בתוקף 24 חודשים לאחר תום תוקף ההוראה.
- ד. ההקלה שקובעת כי ניתן להאריך מועדים להשלמת סקר של פונקציית הביקורת הפנימית [ס' 14 להוראה 307 בנושא פונקציית הביקורת הפנימית] והארכת המועד להשלמת עריכת סקר סיכונים תפעוליים [ס' 27 להוראה 350 בנושא ניהול סיכונים תפעוליים], תהיינה בתוקף עד חודש יוני 2021.
- ה. ההקלה הפוסטת עובדים שעבדו מספר ימים מצומצם בין החודשים מרץ למאי 2020 מחובת חופשה רציפה [ס' 4(ד) להוראה 360 בנושא רוטציה וחופשה רציפה] תהא בתוקף עד סוף שנת 2020.
- ו. תוקפן של ההקלות שביטלו את הדרישה לפיה הבנק נדרש להוציא לרוכש ערבות בגין סכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום, פקע ביום 30 בספטמבר, 2020 ולא הוארך תוקפן.
- ז. תוקפה של ההקלה שביטלה את הדרישה לקבלת הסכמה מתועדת של לקוח לעניין הסדר חוב גם באמצעות הטלפון ללא חתימה [ס' 13(ב) להוראה 450 בנושא הליכי גביית חובות], פקע ביום 30 בספטמבר, 2020 ולא הוארך תוקפה.
- ח. תוקפן של ההקלות שהארכו את המועדים אשר במסגרתם נדרש הבנק להנפיק מכתבי כוונות, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו [הוראה 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדירור], פקעו ביום 30 בספטמבר, 2020 ולא הוארך תוקפן.
- ט. ההקלה אשר אפשרה לתאגיד בנקאי להקל בהליכי זיהוי לקוח בביצוע פעילות בהיקף שבין 50 א' ש' ל-100 א' ש' [ס' 19(ג) להוראה 367 בנושא בנקאות בתקשורת], מחייבת את התאגיד הבנקאי להשלים את אמצעי הזיהוי, האימות והצהרה של הנהנה בחתימת מקור בהתאם לדין כנוסחו טרם ההקלה, תוך 3 חודשים ממועד תום תוקף ההוראה.
- י. ההקלה אשר אפשרה לתאגיד בנקאי להקל באופן זיהוי לקוחות לצורך הקלה על הפעילות [הוראה 411 בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור], מחייבת את התאגיד הבנקאי להשלים את אמצעי הזיהוי, האימות והצהרה של הנהנה בחתימת מקור בהתאם לדין כנוסחו טרם ההקלה, תוך 3 חודשים ממועד תום תוקף ההוראה.

4. הוראות פיקוח בקשר להפחתת דרישות הון, חלוקת דיבידנדים, איומי סייבר ודיווח לציבור:

1. ביום 29 במרץ, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב שכתורתו "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה", ובו הודיע לבנקים כי על מנת להבטיח את יכולתם להמשיך להציע אשראי בתקופת משבר הקורונה, הופחתה דרישת ההון הרגולטורית בנקודת אחוז אחת, כך שהיחס הרגולטורי המינימלי של הבנק עומד על 8.9%.
2. באותו מכתב התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד שלהם על רקע המשבר ולהודיע לפיקוח על תוצאות הבחינה המחודשת שערכו.
3. במהלך חודש אפריל, 2020, עדכנה יחידת הסייבר אשר בפיקוח על הבנקים כי קיימת התבררות באיומי הסייבר על המערכת הבנקאית לאור התפשטות נגיף הקורונה. הבנק מקיים את ההנחיות הנדרשות ממנו, והדירקטוריון עוקב ומפקח על ההיערכות בנושא בהתאם לצורך ולהנחיות הפיקוח על הבנקים.

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

4. ביום 21 באפריל, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב שכותרתו "דגשים לדוחות לציבור לרבעון ראשון לשנת 2020", ובו הגדיר לבנקים קווים מנחים לביצוע אומדן הפסדי האשראי הצפויים לקראת פרסום הדוחות לרבעון הראשון, פירט את הגילויים שנדרש לבצע בדוחות הרבעון הראשון בהקשר להשפעות אירוע נגיף הקורונה, וקבע כי הבנקים רשאים לדחות את מועד פרסום הדוחות לרבעון הראשון עד ליום 30 ביוני, 2020.
5. בד בבד עם האמור לעיל, ניתנו מספר הקלות גם בהקשר להוראות הדיווח לפיקוח, ובמסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "הוראת שעה – הקלות בהוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים" פורטה רשימה של הוראות דיווח שהדיווח בגין הוקפא, ורשימה של הוראות דיווח שניתנה בגין דחיה למועד דיווח מאוחר יותר.

5. הנחיות רגולטוריות נוספות:

להלן רשימת עיקרי ההתאמות וההנחיות שפורסמו על ידי רגולטורים נוספים:

1. משרד הביטחון ואישר לבנקים לדחות תשלומי משכנתאות לזכאים אשר קיבלו הלוואות מכספי אוצר.
 2. משרד העבודה פרסם היתר המאשר להעסיק עובדים בשעות נוספות מעבר לכמות המותרת בחוק (תוקפו של היתר זה פג בתחילת מאי).
 3. הרשות לניירות ערך האריכה את התקופות הקבועות לביצוע מטלות שונות ודיווחים שונים בהקשר לשירותי ייעוץ לני"ע (אפשרות לבצע עדכון צרכי לקוח מיעוץ בתוך 15 חודש במקום 12; דחיית המועדים למשלוח דוחות מידע ללקוחות מיועצים; אישור לדחות מועד פרסום דוחות כספיים; הקלות לגבי אופן תיעוד שיחות ייעוץ, ועוד).
 4. הממונה על תשלום שוברי חוק המכר פרסם הקלות לגבי אופן הנפקת שוברים וביצוע תשלומים בקשר לדירה חדשה.
 5. רשויות המס האמריקאיות אישרו דחיה במועד הגשת דיווח הפטקה לסוף שנת 2020 (יעודכן כי נדרש עדין תיקון חקיקה ישראלי, המצוי בעיצומו, על מנת שדחיית המועדים תשורשר גם לתאגידים הפיננסיים)
 6. רשם החברות פרסם הקלות לגבי אופן רישום וביטול שיעבודים מרחוק.
- הבנק למד את ההנחיות וההקלות שפורסמו על ידי בנק ישראל והרגולטורים האחרים, והטמיע אותן בהתנהלותו השוטפת. מעבר לרגולציה שהותאמה לתקופת התפשטות נגיף הקורונה, להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה (לרבות הוראות של המפקח על הבנקים) רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק:

1. חוק שירותי תשלום התשע"ט – 2018

ביום 31 בדצמבר 2018 פורסם חוק שירותי תשלום התשע"ט 2018, שמטרתו להסדיר את מערכת היחסים בין נותן שירותי תשלום לבין המשלם והמוטב. החוק נכנס לתוקף ביום 14 באוקטובר 2020. הבנק משלים בימים אלו את היערכותו לעמידה בהוראות החוק. ליישום הוראות החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט נוסף ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018.

2. תיקון לחוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו – 1996

ביום 25 באוגוסט, 2020 פורסם תיקון לחוק שכר שווה לעובד ולעובדת התשנ"ו-1996, המחייב כל מעסיק המעסיק למעלה מ-518 עובדים, לאסוף נתונים על פערי שכר במקום העבודה בין גברים לנשים ולפרסם דו"ח פנימי, וכן דו"ח פומבי, המפרט פילוחים סטטיסטיים מסויימים לגבי נתונים אלו. תחולת החוק הינה – החל מיוני 2022, לגבי נתוני השכר הנכונים לשנת 2021. הבנק בוחן את תחולת הוראות החוק לגבי, וככל שידרש – יפעל לעמוד בהוראות החוק.

3. גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

6. ביום 13 בפברואר, 2020, פרסם בנק ישראל מסמך גילוי על היערכות התאגיד הבנקאי להפסקת השימוש בריבית הליבור, בהתאם להנחיית רשות ני"ע הערך בארה"ב (ה-SEC), המבהירות את הגילוי הנדרש בנושא על-ידי התאגיד הבנקאי.

ההנחיות פורסמו על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, עקב מצב שבו החל משנת 2021 לא תפורסם עוד ריבית הליבור. במסמך נדרש תאגיד בנקאי אשר לו חשיפה מהותית לסיכון זה, לכלול גילוי נדרש בדוחות הכספיים שהוא מפרסם, בהתאם להתקדמות של התאגיד הבנקאי בתהליך ההיערכות שלו לניהול סיכון זה. הבנק פועל בהתאם למסמך הגילוי האמור. להתאמות שעל הבנק לבצע, בהתאם להודעה על הפסקת פרסום ריבית הליבור, לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

4. הוראת ניהול בנקאי תקן 368 – "בנקאות פתוחה"

ביום 24 בפברואר 2020, פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקן 368 בנושא "בנקאות פתוחה", אשר מחייבת את הבנקים לשתף מידע בנקאי של הלקוח, בהסכמת הלקוח, עם ספקי צד ג' מורשים ולאפשר ביצוע תשלומים בחשבונו של לקוח באמצעות צד ג' המפוקח לעניין זה. כך, ספקי צד ג' יוכלו להציע ללקוחות מוצרים חדשים, מותאמים אישית ללקוח תוך שיפור חווית הלקוח. שירות זה יאפשר ויעודד כניסה של שחקנים חדשים בעולמות התשלומים, המידע, השיווק, והתיווך, וכל זה במטרה לאפשר תמחור טוב יותר ללקוח. מטרת ההוראה היא להגדיר את התשתית של בנקאות פתוחה בישראל ובכך לחזק את השליטה של הלקוח במידע הפיננסי אודותיו ואת אופן ביצוע הפעולות בחשבון שלו. ההוראה מסדירה, בין השאר, את החובות של הבנק במסגרת הבנקאות הפתוחה, את ההגנות ללקוח, הכלים לניהול הסיכונים של הבנק בסביבה של בנקאות פתוחה, ובכלל זה את האפשרות של מקור המידע (בנק או חברת כרטיסי אשראי) להשעות הסכמה להעברת מידע במקרה של חשד סביר לפרצת אבטחת מידע אצל צד שלישי. ההוראה זו קובעת את הדרישות מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי בתפקידים כמנהלי חשבון תשלום, כמקור מידע וכן כצרכני מידע ויזמי תשלומים בעצמם. בראיית הבנק, "בנקאות פתוחה" מהווה מהלך משמעותי במגמה להפיכת העולם הפיננסי לפתוח, שקוף ותחרותי יותר. על מנת להתחרות באפקטיביות, הבנק נערך לקראת יישום השינויים הרגולטוריים. מחד, תפקידו של הבנק כספק מידע ובמצע פעולות לפי הוראות של אחרים מוגדר על-ידי הרגולטור, אולם לבנק עומדת גם האפשרות לעשות שימוש ברגולציה החדשה במעמד של "צרכן מידע" מתאגידים בנקאים אחרים, על מנת לספק שירותים מקיפים יותר ללקוחותיו (וללקוחות חדשים שירכוש בשל פיתוח היכולות הללו), ולכן לבנק הזדמנות גדולה להגדיר תפקידו מחדש בעולם בו מתקיימת "בנקאות פתוחה". מאידך, כניסתה של "הבנקאות הפתוחה" מאיימת על נתח פעילות הבנק בתחום הארנק הדיגיטלי. הבנק מתייחס ל"בנקאות פתוחה" כנושא אסטרטגי לפעילותו העתידית, פועל להתאמת הנכסים הטכנולוגיים, ובד בבד לגידור הסיכון העסקי, כפי שצויין לעיל. הבנק בוחן, באופן סדור, את סביבת התחרות במטרה לזהות הזדמנויות נוספות אשר צפוי כי תתקיימנה לאור השינויים המהותיים בעולם הפיננסי שבו "בנקאות פתוחה" תהא משמעותית. תחילת ההוראה נקבעה ליום 31 בדצמבר, 2020 (למעט סעיפים מסוימים ממנה), ולאור מצב החירום שהוכרז לאור מגיפת הקורונה, נדחתה התחולה ב-3 חודשים, ליום 31 במרץ 2021. הבנק נערך ליישום ההוראה וצופה כי ליישומה לא תהיה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים אך הפוטנציאל הגלום בה עשוי ליצור הזדמנויות מהותיות שישיעו לחיוב על ביצועי הבנק בעתיד.

5. נוהל בנקאי תקן מס' 432 בנושא "העברת וסגירת חשבון לקוח"

ביום 23 ביוני, 2020 פורסם תיקון להוראת נוהל בנקאי תקן מס' 432 בנושא העברת וסגירת חשבון לקוח. במסגרת ההוראה נקבע כי תאגיד בנקאי יאפשר ללקוח להגיש בקשה להעברת פיקדון נ"ע שלו, המוחזק בבנק, לכל תאגיד פיננסי אחר. תקופת ההיערכות נקבעה לשישה חודשים מיום פרסום העדכון להוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

6. גיבוש מתווה החלפת בטוחות בבנק ישראל

במהלך חודש הרבעון השלישי של שנת 2020 גיבש בנק ישראל מתווה לפיו יתאפשר לתאגידים בנקאיים לשעבד תיקי הלוואות ארוכות טווח לטובת בנק ישראל כחלופה להעמדת הון. תהליך זה הינו וולונטארי ואינו מחויב על-ידי בנק ישראל ודורש תשומות מהבנק לצורך יישומו. הבנק בוחן את האפשרות להצטרף למתווה, שכן יישומו עשוי להיטיב את מצבו של הבנק.

7. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקן מספר 222 בנושא "יחס מימון יציב"

ביום 5 במרץ, 2020 פרסם בנק ישראל טיוטה מאמצת את המלצות באזל III לעניין חישוב יחס מימון יציב נטו (NSFR – Ratio Funding Stable Net). במסגרת הטיוטה נדרש תאגיד בנקאי להחזיק יחס מימון יציב נטו, בסך המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש לפי ההוראה. סך המימון יחושב לפי סך המטבעות ושלא יפחת מ-100% בכל זמן נתון. הדיווח על יחס מימון יציב נטו יהיה ביחס לכל המטבעות באמאחד, אך תאגיד בנקאי אמור לנטר ולבקר באופן פעיל את צרכי הנזילות הנדרשים ליחס מימון יציב נטו בכל אחד מהמטבעות העיקריים בפעילותו. על הנתון להיות מדווח להנהלה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון. בשלב זה נקבע כי תחילת ההוראה ביום 1 ביולי 2021.

8. הוראת ניהול בנקאי תקן מס' 443 בנושא "פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו"

ביום 10 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקן חדשה שמטרתה לקבוע את אופן הטיפול בפיקדונות ללא תנועה ובחשבונות שבעליהם נפטרו. במסגרת ההוראה הורחבו חובות האיתור החלות על תאגיד בנקאי ביחס לבעלי פיקדונות וחשבונות אלו. עוד נקבע כי על תאגיד בנקאי להגדיר פונקציה ייעודית (ניתן גם להגדיר כמטלה נוספת של פונקציה קיימת) לטיפול בנושא, שתפקידה יהיה לטפל בפיקדונות אלה. במסגרת ההוראה חודדה אף החובה על תאגיד בנקאי לדווח לאינטרופוס הכללי אודות קיומם של פיקדונות ללא תנועה (מעל 5,000 ש"ח) ואף חובה לפעול ליצירת קשר עם בעליו שמן לפני שיקיים את חובת הדיווח האמורה.

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם - תוכן עניינים

149	הדירקטוריון
149	הנהלה ונושאי משרה בכירה
149	מדיניות תגמול
149	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
150	המבקר הפנימי
150	מגבלות חקיקה והנחיות פיקוח החלות על הבנק
150	דירוג האשראי של הבנק
151	נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

הדירקטוריון

נכון למועד הדוח וליום פרסומו, מונה הדירקטוריון 9 דירקטורים, מתוכם 3 דירקטורים חיצוניים לפי חוק החברות, התשנ"ט – 1999 ("חוק החברות") שהנם גם דירקטורים חיצוניים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 ("הוראה 301") וכן דירקטור אחד בלתי תלוי לפי חוק החברות שהנו גם דירקטור חיצוני לפי הוראה 301. מספר הדירקטורים כאמור לעיל הנו בהתאמה לסעיף 22 להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי 2017 ולפיה דירקטוריון תאגיד בנקאי יורכב מלא יותר מ-10 דירקטורים.

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון. למעט:

ביום 17 באוגוסט, 2020 התפטר מר עוזי לוי מתפקידו כדירקטור בלתי תלוי בבנק. התפטרותו של מר לוי נבעה מנסיבות שאינן תלויות בבנק (מונה לתפקיד בכיר בתאגיד ביטוח). פרטים נוספים בדיווח הבנק מיום 17 באוגוסט, 2020 (מס' אסמכתא 01-080095-2020).

במהלך החודשים ינואר – ספטמבר 2020 קיים דירקטוריון הבנק 14 ישיבות מליאה ו-35 ישיבות של וועדות הדירקטוריון.

הנהלה ונושאי משרה בכירה

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בנושאי המשרה הבכירה בבנק כפי שפורט בדוח השנתי לשנת 2019 (בעמוד 220). למעט:

ביום 22 באוקטובר 2020 הודיע מר אריאל לוינגר, סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי ומנהל חטיבת הסיכונים על סיום עבודתו בבנק. מר אריאל לוינגר יחדל לכהן כנושא משרה בבנק בתפקידו הנ"ל ביום 21 בינואר 2020.

ביום 17 באוקטובר 2020 הודיע עו"ד יובל מרקו, מזכיר הבנק על סיום עבודתו בבנק. עו"ד יובל מרקו חדל לכהן כנושא משרה בבנק בתפקידו הנ"ל ביום 16 בנובמבר 2020.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022

ביום 31 לאוקטובר 2019, לאחר קבלת המלצת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול) (להלן: "ועדת התגמול"), אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267 א ו-267 לחוק החברות, תשנ"ט-1999, להוראות ניהול בנקאי תקין A301 ולהוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים"). לפרטים בדבר מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה ראו בביאור 15 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

ביום 11 לדצמבר, 2019, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה בבנק. (לפרטים בדבר מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה ראו דוח מידי מיום 11 לדצמבר 2019 (אסמכתא מספר: 01-094800-2019)).

ביום 25 באוקטובר, 2020 על רקע ובעקבות המשבר העולמי אשר נגרם בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, והשפעתו על פעילות הבנק, הוחלט על יישום תכנית התייעלות בבנק, במטרה לצמצם את הוצאות הבנק, ובכלל זה עלויות השכר. תכנית ההתייעלות תכלול, בין היתר, הקפאה של שכר והטבות לעובדים, צמצום פעילות רווחה, ניווד, פרישה מוקדמת וצמצומי תקנים. ההקפאה האמורה תשוב ותיבחן בתום הרבעון הראשון של שנת 2021. בנוסף, הסכימו חברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון, להפחתה של 4% משכרם, עד למועד בו תיבחן ההקפאה האמורה כמפורט להלן (להלן: "סכומי ההפחתה"). הבנק צופה ומעריך כי העלות של הפרישה המוקדמת, עד סוף שנת 2021 תהיה בסכום של בין 2.8 מיליון ש"ח ל-10 מיליון ש"ח. (מס' אסמכתא 01-106615-2020).

מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022

ביום 31 לאוקטובר, 2019, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"), בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין A301. לפרטים בדבר מדיניות התגמול החדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ראו בביאור 15 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

עסקאות עם בעל שליטה וצדדים קשורים

ביום 30 בינואר, 2020, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול), את העסקתה של קרובה של בעלי השליטה בבנק, בתפקיד מתמחה בתחום אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק ובהמשך בתפקיד אנליסטית סייבר ואבטחת מידע בהתאם לתקנה 11(א) (4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), תש"ס-2000. הסכם ההעסקה קצוב לשלוש שנים החל מחודש פברואר, 2020.

ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) ודירקטוריון הבנק דנו בנושא ושקלו את מלוא הנתונים הרלבנטיים לגבי העסקת קרובה של בעלי השליטה בבנק, לרבות השכלתה, ניסיונה המקצועי וכישוריה של העובדת ואישורו כי משכורתה החודשית של העובדת אינה עולה על השכר הממוצע במשק והוא סביר בהתחשב בהיקף ההעסקה, באופי התפקיד ובכישוריה לבצוע התפקיד ותנאי ההעסקה תואמים את המקובל בענף הסייבר ואבטחת המידע.

לפרטים נוספים ראו דיווח מידיי שדיווח הבנק ביום 30 בינואר, 2020 (מס' אסמכתא 01-011838-2020).

אישור ביטוח

ביום 26 במרץ, 2020, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות בפוליסה לביטוח דירקטורים נושאי משרה (D&O). לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 26 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 01-030345-2020).

בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על מנכ"ל הבנק וכן על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, ההתקשרות הינה בתנאי שוק, ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בבנק ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח השנתי לשנת 2019.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2020 אושרה בועדת ביקורת ביום 5 בדצמבר 2019, ובדירקטוריון ביום 10 בדצמבר, 2019.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2019 נדון בועדת ביקורת ביום 19 בפברואר, 2020 ובדירקטוריון ביום 22 במרץ, 2020.

בעקבות משבר הקורונה אישרה וועדת הביקורת ביום 18 במאי 2020, עדכונים לתוכנית העבודה של הביקורת לשנת 2020.

ביום 22 באוקטובר, 2020, אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של המבקר הפנימי החל מיום 30 באוקטובר, 2020 לתקופת כהונה נוספת של שנתיים, תוך אפשרות למתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים, בכתב ומראש, לסיום תקופת ההתקשרות קודם למועד זה.

מבולות חקיקה והנחיות פיקוח החלות על הבנק

סקירה כללית של הוראות חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק, ובכלל זה הוראות אשר התקבלו עד מועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2019 תוארו בדוחות השנתיים של הבנק לשנת 2019. לפרטים אודות הוראות חוק ורגולציה אשר התקבלו לאחר מועד פרסום הדוח השנתי לשנת 2019 ראה [ביאור 17 לדוחות הכספיים](#).

דירוג האשראי של הבנק

ביום 7 במאי 2019 הודיעה חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot כי לנוכח שיפור הדרגתי בביצועים של בנק ירושלים בשנים האחרונות וביכולת יצירת הרווחים וההון, תוך יישום האסטרטגייה העסקית שלו, בין השאר בזכות סביבה תפעולית חיובית. העלתה חברת הדירוג את דירוג המנפיק של הבנק מ'ilA+' ל'ilA+' ואת דירוג החוב הנחות מ'ilA-' ל'ilA+' ואת דירוג כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים (COCO) מ'ilBBB+' ל'ilA+'. תחזית הדירוג היציבה משקפת את הערכת חברת הדירוג שהבנק יישאר ממוקד בצמיחה של עסקי הליבה שלו ב-12-18 החודשים הקרובים, תוך שמירה על הפרופיל הפיננסי הקיים ויכולת יצירת הרווחים הקיימת.

ביום 24 ביוני 2019 הודיעה חברת הדירוג מידרוג כי היא קובעת לראשונה הערכת איתנות פיננסית פנימית של הבנק של 'a2.il', כיוון התפתחות של הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית יציב. דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק נקבע על 'Aa3.il' באופק יציב והוא מגלם הנחת תמיכה חיצונית גבוהה מצד המדינה, של 2 רמות דירוג (נוטשים) ביחס להערכת האיתנות הפיננסית הפנימי.

דירוגי החובות הנחותים וההיבדדיים נקבעו כדלקמן: שטרי הון נדחים (הון משני תחתון) 'A1.il' וכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (COCO) על ידי מחיקה או מחיקה חלקית (מסווגים כהון רובד 2) נקבעו על 'A3.il(hyb)' אופק דירוג יציב. כמו כן, מידרוג קובעת דירוג 'p-1.il' לפיקדונות לזמן קצר.

ביום 19 באפריל 2020, לצורך ביצוע ההרחבה של סדרה ט"ו כמפורט בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן בדוח הדירקטוריון וההנהלה אישרו חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברה. חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA-' לאיגרות חוב בהיקף של עד 160 מיליון ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות הרחבת סדרה ט"ו באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 באפריל, 2020 (מספר אסמכתא: 01-039285-2020), חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות הרחבת סדרה טו') בהיקף של עד 160 מיליון ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 באפריל, 2020 (מספר אסמכתא: 01-039291-2020). ביום 7 במאי, 2020, אישרה חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot את דירוג האשראי של הבנק בדירוג ilAA-/Stable. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 במאי, 2020 ומיום 20 במאי, 2020 (מספר אסמכתא: 01-045297-2020 ו- 01-050463-2020 בהתאמה).

נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז
10,700.5	113.5	4.31	11,259.8	137.3	4.97
154.3	0.1	0.26	196.8	-	-
1,702.3	1.0	0.24	2,406.0	0.5	0.08
166.3	0.4	0.97	318.7	0.6	0.76
21.3	(0.1)	1.86	30.4	-	-
-	-	-	39.8	-	-
12,744.7	114.9	3.66	14,251.5	138.4	3.94
22.4	-	-	18.3	-	-
468.0	-	-	671.6	-	-
13,235.1	114.9	3.66	14,941.4	138.4	3.76
נכסים נושאי ריבית			נכסים נושאי ריבית		
אשראי לציבור ⁽³⁾⁽⁶⁾			אשראי לציבור ⁽³⁾⁽⁶⁾		
פיקדונות בבנקים			פיקדונות בבנקים		
פיקדונות בבנקים מרכזיים			פיקדונות בבנקים מרכזיים		
אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾			אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾		
אגרות חוב למסחר ⁽⁴⁾			אגרות חוב למסחר ⁽⁴⁾		
נכסים אחרים			נכסים אחרים		
סך כל הנכסים נושאי ריבית			סך כל הנכסים נושאי ריבית		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית			חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁵⁾			נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁵⁾		
סך כל הנכסים			סך כל הנכסים		
חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון			חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון		
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז
9,222.3	13.2	0.57	10,043.3	27.7	1.11
961.3	0.2	0.06	758.8	-	0.02
8,261.0	13.0	0.63	9,284.5	27.7	1.20
105.5	0.2	0.76	74.0	0.3	1.63
0.2	-	-	0.4	-	-
1,429.9	2.1	0.59	1,776.6	4.3	0.97
10,757.9	15.5	0.58	11,894.3	32.3	1.09
1,547.9	-	-	1,830.3	-	-
1.4	-	-	248.4	-	-
12,307.2	15.5	0.50	13,973.0	32.3	0.93
927.9	-	-	968.4	-	-
13,235.1	-	-	14,941.4	-	-
-	-	3.08	-	-	2.85
13,235.1	99.4	3.16	14,251.5	106.1	3.01
התחייבויות נושאות ריבית			התחייבויות נושאות ריבית		
פיקדונות הציבור			פיקדונות הציבור		
לפי דרישה			לפי דרישה		
לזמן קצוב			לזמן קצוב		
פיקדונות מבנקים			פיקדונות מבנקים		
פיקדונות הממשלה			פיקדונות הממשלה		
אגרות חוב			אגרות חוב		
סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית			סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית		
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית			פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾			התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾		
סך כל ההתחייבויות			סך כל ההתחייבויות		
סך כל האמצעיים ההוניים			סך כל האמצעיים ההוניים		
סך כל ההתחייבויות והאמצעיים ההוניים			סך כל ההתחייבויות והאמצעיים ההוניים		
פער הריבית			פער הריבית		
תשואה נטו ⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית			תשואה נטו ⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית		

הערות בסוף הנספח.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

טכונים מדווחים

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז
10,518.1	404.8	5.16	11,009.6	384.0	4.68
168.9	0.1	0.08	212.2	-	-
1,598.3	2.9	0.24	2,414.0	2.5	0.14
540.1	2.6	0.64	208.7	1.8	1.15
68.7	(0.1)	0.19	17.0	-	-
-	-	-	16.4	-	-
12,894.1	410.3	4.27	13,877.9	388.3	3.75
24.0	-	-	19.1	-	-
558.8	-	-	616.0	-	-
13,476.9	410.3	4.08	14,513.0	388.3	3.58
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוז
9,239.5	72.4	1.05	9,734.5	65.6	0.90
1,057.3	0.9	0.11	940.6	0.5	0.07
8,182.2	71.5	1.17	8,793.9	65.1	0.99
79.5	1.3	2.19	71.2	0.8	1.50
5.8	-	-	0.6	-	-
1,661.3	33.2	2.67	1,747.4	5.5	0.42
10,986.1	106.9	1.30	11,553.7	71.9	0.83
1,456.0	-	-	1,751.7	-	-
118.0	-	-	232.0	-	-
12,560.1	106.9	1.13	13,537.4	71.9	0.71
916.8	-	-	975.6	-	-
13,476.9	-	-	14,513.0	-	-
-	-	2.97	-	-	2.92
12,894.1	303.4	3.15	13,877.9	316.4	3.05

נכסים נושאי ריבית

אשראי לציבור ⁽³⁾⁽⁶⁾

פיקדונות בבנקים

פיקדונות בבנקים מרכזיים

אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾

אגרות חוב למסחר ⁽⁴⁾

נכסים אחרים

סך כל הנכסים נושאי ריבית

חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים

ריבית

נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁵⁾

סך כל הנכסים

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

התחייבויות נושאות ריבית

פיקדונות הציבור

לפי דרישה

לזמן קצוב

פיקדונות מבנקים

פיקדונות הממשלה

אגרות חוב

סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית

פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית

התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾

סך כל ההתחייבויות

סך כל האמצעים ההוניים

סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים

פער הריבית

תשואה נטו ⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק 1 - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
הכנסות/ (הוצאות)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח	הכנסות/ (הוצאות)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח
שיעורי הכנסה (הוצאה)	ריבית			שיעורי הכנסה (הוצאה)	ריבית		
מטבע ישראלי לא צמוד				מטבע ישראלי לא צמוד			
4.37	94.0	8,747.7		3.50	90.3	10,457.2	
(1.13)	(20.3)	7,237.2		(0.50)	(10.6)	8,424.1	
3.24	-	-		3.00	-	-	
מטבע ישראלי צמוד למדד				מטבע ישראלי צמוד למדד			
2.02	14.8	2,959.5		5.89	43.8	3,041.3	
1.02	7.1	2,769.4		(3.00)	(20.9)	2,814.8	
3.04	-	-		2.89	-	-	
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)				מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)			
2.37	6.1	1,037.5		2.30	4.3	753.0	
(1.23)	(2.3)	751.3		(0.49)	(0.8)	655.4	
1.14	-	-		1.81	-	-	
סך פעילות בישראל				סך פעילות בישראל			
3.66	114.9	12,744.7		3.94	138.4	14,251.5	
(0.58)	(15.5)	10,757.9		(1.09)	(32.3)	11,894.3	
3.08				2.85			
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
הכנסות/ (הוצאות)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח	הכנסות/ (הוצאות)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח
שיעורי הכנסה (הוצאה)	ריבית			שיעורי הכנסה (הוצאה)	ריבית		
מטבע ישראלי לא צמוד				מטבע ישראלי לא צמוד			
4.06	271.5	8,956.3		3.84	295.9	10,333.0	
(0.99)	(57.5)	7,723.0		(0.85)	(54.1)	8,447.5	
3.07	-	-		2.99	-	-	
מטבע ישראלי צמוד למדד				מטבע ישראלי צמוד למדד			
5.44	116.0	2,864.3		3.67	76.3	2,782.7	
(2.28)	(42.4)	2,490.2		(0.79)	(14.3)	2,406.0	
3.16	-	-		2.88	-	-	
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)				מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)			
2.84	22.8	1,073.5		2.83	16.1	762.2	
(1.21)	(7.0)	772.9		(0.67)	(3.5)	700.2	
1.63	-	-		2.16	-	-	
סך פעילות בישראל				סך פעילות בישראל			
4.27	410.3	12,894.1		3.75	388.3	13,877.9	
(1.30)	(106.9)	10,986.1		(0.83)	(71.9)	11,553.7	
2.97	-	-		2.92	-	-	

הערות בסוף הנספח.

תמצית דוחות כספיים | 30.09.2020

בנק ירושלים בע"מ

נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

טכונים מדווחים

חלק ד- ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁾		
כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
17.1	(37.9)	(20.8)	6.8	17.0	23.8
(2.0)	0.8	(1.2)	0.4	(0.7)	(0.3)
15.1	(37.1)	(22.0)	7.2	16.3	23.5
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור בישראל			אשראי לציבור בישראל		
נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל			נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל		
סך הכל הכנסות הריבית			סך הכל הכנסות הריבית		
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור בישראל			פיקדונות הציבור בישראל		
התחייבויות נושאות ריבית אחרות			התחייבויות נושאות ריבית אחרות		
סך כל הוצאות הריבית			סך כל הוצאות הריבית		
11.6	14	13.0	4.2	2.5	6.7

⁽¹⁾ הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדירים.

⁽²⁾ על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

⁽³⁾ לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

⁽⁴⁾ מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכח/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשלושה חודשים שהסתיימו בימים 30.09.2019 ו-30.09.2020 בסך 1.7 ו-0.2 מיליוני ש"ח בהתאמה ולתשעה חודשים שהסתיימו בימים 30.09.2019 ו-30.09.2020 בסך 0.6 מיליוני ש"ח ו-3.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽⁵⁾ לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

⁽⁶⁾ עמלות בסך 2.0 מיליוני ש"ח, 1.5 מיליוני ש"ח, 7.0 מיליוני ש"ח ו-2.7 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.09.2019 ו-30.09.2020 בהתאמה.

⁽⁷⁾ לרבות מכשירים נגזרים.

⁽⁸⁾ תשואה נטו - הכנסות ריבית, נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

⁽⁹⁾ השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אינדקס ומילון מונחים

למילון המונחים ששימשו בעריכת דוח זה, ראה בדוח הכספי השנתי של הבנק לשנת 2019 (עמודים 273-274)

אינדקס

א	אומדנים חשבונאיים קריטיים 65
	אקטוארי 95,85
ב	באזל 62,29
ד	דירוג 13, 16, 39, 44, 45, 46, 54, 57, 141, 148, 150
ה	הון והלימות הון 12, 28, הלבנת הון 10, 63, 64, 144
	הלוואות לדירוג 3, 4, 12, 14, 16, 17, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 38, 39, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 78, 80, 90, 97, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 140, 141, 144, 145
	הפרשה להפסדי אשראי 8, 25, 44, 45, 46, 49, 57, 65, 73, 77, 90, 91, 92, 93, 112, 113, 114, 126, 154
ח	חובות בעייתיים 38, 42, 117, 118, 119, 130
	חובות פגומים 8, 39, 40, 56, 90, 91, 92, 107, 108, 109, 110, 111, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 154
י	יעד הון 29
מ	מגזרי פעילות 3, 4, 6, 21, 32, 33, 35, 69, 106, 107, 108, 109, 110, 111
	מדיניות חשבונאית 26, 27, 65, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 97
	מינוף 4, 30, 69, 96, 97, 98, 143
	מיסוי 10
	מסגרות אשראי 144
נ	נגזרים 19, 22, 26, 29, 30, 39, 44, 45, 46, 57, 58, 60, 69, 73, 75, 83, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 154
	נזילות 3, 5, 26, 36, 56, 61, 62, 64, 97
	ניירות ערך 4, 6, 8, 13, 24, 25, 27, 39, 57, 58, 73, 75, 76, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 99, 106, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 141, 154
	נכסי סיכון 28, 79, 96, 107, 108, 109, 110, 111
ס	סיכון אשראי 3, 4, 5, 28, 36, 39, 42, 44, 45, 46, 49, 53, 56, 65, 69, 77, 90, 91, 92, 93, 96, 104, 105, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 130, 143
	סיכון ריבית 3, 59, 64
	סיכונים אחרים 3, 63
ע	עמלות 8, 9, 18, 19, 71, 99, 142, 154
פ	פיקדונות הציבור 4, 20, 21, 26, 33, 34, 61, 69, 73, 82, 94, 107, 108, 109, 110, 111, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 151, 152, 154
ש	שווי הוגן 5, 24, 57, 59, 69, 72, 80, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 102, 103, 105, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 154

סניפי בנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית	רח' הנגב 2, קריית שדה התעופה מען לדיוור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022
סקטור נדל"ן	רח' הנגב 2, קריית שדה התעופה
סניף וולדורף אסטוריה	רח' גרשון אגרון 30, ירושלים 9419009
סניף גאולה – רוממה	רח' שמגר 21, ירושלים 9446124
סניף תל אביב	רח' אחד העם 21, ת"א 65251
סניף באר שבע	רח' הדסה 90, באר שבע 84221
סניף חיפה	רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095
סניף בני ברק	רח' חזון איש 2, בני ברק 51512
סניף אשדוד	שדרות ירושלים 12, אשדוד 7752305
סניף ראשון לציון	רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267
סניף פתח תקווה	רח' ההגנה 10, פ"ת 49591
סניף נתניה	רח' הרצל 45, נתניה 42401
סניף מודיעין עילית	רח' אבני נזר 18, מודיעין עילית
סניף קרית	דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000
סניף נצרת	מרכז אל ריאה, 6092/50, נצרת 16000
סניף סחנין	קניון סחנין מול, כביש ראשי סחנין
סניף כרמיאל	רח' מעלה כמון 5, קניון חוצות כרמיאל, כרמיאל
סניף אום אל פחם	קניון אלהרם, כביש ראשי, אום אל פחם
סניף אלעד	רח' רבי יהודה הנשיא 94, אלעד
סניף בית שמש	רח' רבין 2, קניון נעים, בית שמש
סניף ביתר עלית	רח' ישמח ישראל 2, מרכז חיים זקן – תמרים, ביתר עלית
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	רח' הנגב 2, קריית שדה התעופה

כתובתנו באינטרנט:

www.bankjerusalem.co.il